

CONSULTATIEDOCUMENT

**Voorstel voor de inhoud van de uitwerkingsregelgeving van het
wetsvoorstel aanbestedingswet**

15 november 2007

1. Algemene inleiding

- 1.1 Status en functie van consultatiedocument*
- 1.2 Doel van het nieuwe beleid*
- 1.3 Twee uitvoerings-amvb's*
- 1.4 Technische toelichting bij dit document*

2. Oplossen van aantal knelpunten in de uitvoeringspraktijk

2.1 Doelstelling

2.2 Opdrachten buiten het regime van de richtlijn

- 2.2.1 Aanleiding*
- 2.2.2 Reikwijdte*
- 2.2.3 Nationale procedures voor opdrachten onder de drempel*
- 2.2.4 Concessie-overeenkomsten voor diensten*

2.3 Stroomlijning en vereenvoudiging van de uitvoering van procedures

- 2.3.1 Aanleiding*
- 2.3.2 Reikwijdte*
- 2.3.3 Onnodig clusteren tegengaan*
- 2.3.4 Gratis aanbestedingsstukken*
- 2.3.5 Publicatie via TenderNed*
- 2.3.6 Beëindigen statistiekverplichting*
- 2.3.7 Motivering van de voorgenomen afwijzingsbeslissing*
- 2.3.8 Eigen verklaring aanbesteden*

2.4 Toetsing integriteit ondernemers

- 2.4.1 Aanleiding*
- 2.4.2 Reikwijdte*
- 2.4.3 Opzet van het toetsingsstelsel*
- 2.4.4 Afwegingsgronden bij afgifte integriteitsverklaring en termijn van weigering*
- 2.4.5 Bij welke opdrachten is integriteitsverklaring aanbesteden verplicht*
- 2.4.6 Geldigheidsduur integriteitsverklaring aanbesteden*
- 2.4.7 Verificatie eigenverklaring over het bezit van de integriteitsverklaring aanbesteden*
- 2.4.8 Uitsluiting bij verplichte uitsluitingsdelicten*
- 2.4.9 Welke opdrachtnemers moeten de integriteitsverklaring aanbesteden bezitten*
- 2.4.10 Overgangsregime*
- 2.4.11 Kosten*

2.5 Verduidelijking van geschiktheidseisen en contractvoorwaarden

- 2.5.1 Aanleiding*
- 2.5.2 Reikwijdte*
- 2.5.3 Combinatievorming*
- 2.5.4 Algemene normen voor ten hoogste te stellen geschiktheidseisen*
- 2.5.5 Beperking van het aantal gegadigden*
- 2.5.6 Bankgarantie*

2.5.7 Comply or explain

2.6 Vergroten van de toegankelijkheid van de regelgeving.

2.6.1 Aanleiding

2.6.2 Reikwijdte

2.6.3 Uitschrijven van de regelgeving

3. Effecten van voorgenomen beleid op lasten bedrijven en uitvoeringslasten aanbestedende diensten

3.1 Uitgevoerd onderzoek

3.2 Verandering in lasten bij plaatsen van overheidsopdrachten

4. Samenvatting van de voorstellen

5. Enkele vragen over rechtsbescherming en toezicht op aanbesteden

Bijlage

Werkversie van het Besluit Aanbestedingen

Werkversie van bijlage 1 (niet-openbare procedure)

VOORGENOMEN BELEID

1. Algemene inleiding

1.1 Status en functie van consultatiedocument

Het wetsvoorstel voor een nieuwe aanbestedingswet bevat naast de belangrijkste beginselen van het aanbestedingsrecht en de invoering van een stelsel ter waarborging van integriteit van opdrachtnemers een aantal delegatiegrondslagen. Deze delegatiegrondslagen zijn te vinden in art. 17 implementatie aanbestedingsrichtlijnen, in art.19 uitwerking van integriteit, in art. 20 begrenzing van te stellen eisen, voorwaarden en criteria (“proportionaliteit”) en art. 21 diversen (vnl. “regels onder de drempels”). Deze delegatiegrondslagen zullen worden ingevuld in twee algemene maatregelen van bestuur (amvb’s).

Dit consultatiedocument bevat de beleidsvoornemens van de minister van Economische Zaken voor deze amvb’s. De beleidsvoornemens zijn tot stand gekomen na uitgebreid overleg met vertegenwoordigers van andere departementen, van medeoverheden, van speciale-sectorbedrijven en van koepelorganisaties van het bedrijfsleven.

Voordat de Minister van Economische Zaken haar definitief voorstel indient in de Ministerraad nodigt zij een aantal direct betrokken maatschappelijke organisaties uit om hun visie op het beleidsvoorstel te geven. Na besluitvorming in het Kabinet zal het voorstel worden voorgelegd aan de Eerste en Tweede kamer in een zogenaamde voorhangprocedure. Daarna zal de ontwerpregelgeving aan de Raad van State worden voorgelegd en wordt de regelgeving definitief vastgesteld.

1.2 Doel van het nieuwe beleid

Doel van het nieuwe beleid is het wegnemen van een aantal knelpunten die zich voordoen in de uitvoeringspraktijk van het aanbesteden en het vergroten van de toegankelijkheid van de regelgeving. Ook zullen waar mogelijk de lasten van het bedrijfsleven en de uitvoeringslasten van opdrachtgevers beperkt worden.

In de uitvoeringspraktijk doen zich de volgende knelpunten voor;

- onnodig hoge kosten als gevolg van inefficiënte procedures en het hanteren van verschillende procedures door opdrachtgevers voor opdrachten beneden de Europese aanbestedingsdrempels
- rechtsonzekerheid als gevolg van onvoldoende duidelijke regelgeving
- slechte naleving van de regels door opdrachtgevers als gevolg van onvoldoende kennis van de regelgeving en van onvoldoende toegankelijk zijn daarvan
- het verlenen van opdrachten aan niet-integere opdrachtnemers als gevolg van een onvoldoende toetsing van integriteit
- het stellen van onredelijk hoge geschiktheidseisen aan opdrachtnemers als gevolg van onvoldoende professionaliteit van opdrachtgevers.

In de toelichting op het wetsvoorstel zijn deze knelpunten ook al naar voren gebracht.

Dankzij het wetsvoorstel aanbestedingswet en het in het leven roepen van een ondersteuningsorganisatie kunnen deze knelpunten langs drie kanalen worden aangepakt:

- I. Het ontwikkelen van goede uitvoeringspraktijken in het aanbesteden en deze via regelgeving voorschrijven waardoor de ruimte voor minder goede uitvoeringspraktijken wordt beperkt.
- II. Het verbeteren van de kwaliteit van de regelgeving zelf, wegnemen van onduidelijkheden daarin en het gedetailleerd uitschrijven van de regels voor elk van de stappen in de verschillende aanbestedingsprocedures.
- III. Het bevorderen van de professionaliteit van opdrachtgevers door het kennisnetwerk aanbesteden PIANOo, onderdeel van het ministerie van Economische Zaken.

Uit het bovenstaande blijkt een combinatie van stok en wortel. De inzet van beide kan een goede gedragsverandering bewerkstelligen. Regels alleen volstaan niet, maar vrijwillige deskundigheidsbevordering evenmin.

De goede opdrachtgevers zullen minder beperkingen ondervinden van de nieuwe regels, de minder goede opdrachtgevers zullen daarentegen meer gestuurd worden in de richting van good-practices.

In dit document zijn beleidsvoornemens met betrekking tot de regelgeving beschreven. Deze zijn op de volgende wijze uitgewerkt:

- Oplossen van aantal knelpunten in de uitvoeringspraktijk;
 - opdrachten buiten het regime van de richtlijn (§ 2.2)
 - stroomlijning en vereenvoudiging van procedures (§ 2.3)
 - toetsing integriteit ondernemers (§ 2.4)
 - verduidelijking van geschiktheidseisen, selectiecriteria en contractvoorwaarden (§ 2.5)
- Vergroten van de toegankelijkheid van de regelgeving. (§ 2.6)

In § 3 wordt ingegaan op de effecten van het voorgenomen beleid op de lasten van bedrijven en van aanbestedende diensten.

1.3 Twee uitvoerings-amvb's

Het voornemen is twee uitvoerings-amvb's in te dienen bij de MR ter uitvoering van het wetsvoorstel Aanbestedingswet. Een nieuw Besluit Aanbestedingen zal het huidige **Bao** (Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten) vervangen. Het huidige Bao wordt zodanig ingrijpend gewijzigd, vooral vanwege de beoogde leesbaarheid van het besluit, dat een integraal nieuw besluit wenselijk is. Het huidige **Bass** (Besluit aanbestedingen speciale sectoren) zal door middel van een wijzigingsbesluit worden gewijzigd, omdat dit besluit slechts beperkt wordt aangepast.

1.4 Technische toelichting bij dit document

- In dit document is aangegeven of het voorgenomen beleid betrekking heeft op opdrachten van aanbestedende diensten (aangeduid met **AD**) zoals bedoeld in richtlijn 2004/18/EG en gedefinieerd in art. 1 van het wetsvoorstel aanbestedingswet of ook betrekking heeft op opdrachten van speciale-sectorbedrijven (aangeduid als **SSB**) zoals bedoeld in richtlijn 2004/17/EG en gedefinieerd in art. 2 van het wetsvoorstel.
- In dit document is in overeenstemming met het wetsvoorstel aanbestedingswet steeds de term “ondernemer” gebruikt ook voor die gevallen waar in het spraakgebruik eerder de term “onderneming” zou worden gebruikt. Bedoeld is altijd de rechtspersoon en niet de natuurlijke persoon die leiding geeft aan een onderneming.
- De concrete voornemens zijn in dit document omkaderd.
- Alle genoemde bedragen zijn exclusief BTW.

2. Oplossen van aantal knelpunten in de uitvoeringspraktijk

2.1. Doelstelling

In de nieuwe amvb's zullen net als in het huidige Bao en Bass de aanbestedingsrichtlijnen 2004/18/EG en 2004/17/EG worden geïmplementeerd. Om de in paragraaf 1.2 beschreven knelpunten die zich voordoen in de uitvoeringspraktijk van het aanbesteden op te lossen, worden ten opzichte van de huidige wijze van implementatie de volgende veranderingen voorgesteld:

- De toe te passen procedures voor opdrachten buiten het regime van de richtlijn worden geharmoniseerd, dit is in § 2.2 beschreven. Hiermee worden de grote verschillen in regelgeving bij het verstrekken van die opdrachten tegengegaan. Daardoor verlaging van administratieve lasten van opdrachtnemers en meer zekerheid van concurrentie.
- De aanbestedingsprocedures worden gestroomlijnd en de uitvoering wordt vereenvoudigd, dit is in § 2.3 beschreven. Hiermee wordt het gebrek aan uniformiteit en onvoldoende efficiëntie in de uitvoeringspraktijk tegengegaan. Daardoor verlaging van administratieve lasten van opdrachtnemers.
- De wijze van toetsing van integriteit van opdrachtnemers wordt verbeterd, dit is in § 2.4 beschreven. Hiermee wordt het verlenen van opdrachten aan niet-integere opdrachtnemers tegengegaan.
- Er worden normen ontwikkeld voor geschiktheidseisen en contractvoorwaarden en selectiecriteria worden afgebakend, dit is in § 2.5 beschreven. Met deze beperking van de ruimte van aanbestedende diensten wordt het stellen van onredelijk hoge eisen aan ondernemers tegengegaan. Daardoor verlaging van administratieve lasten van opdrachtnemers en betere toegang tot overheidsopdrachten, vooral voor het MKB.
- De regelgeving wordt verduidelijkt en meer uitgeschreven, dit is in § 2.6 beschreven. Daardoor meer rechtszekerheid en betere naleving van de regels.

2.2 Opdrachten buiten het regime van de richtlijn (AD)

2.2.1 Aanleiding

opdrachten onder de drempels

Voor opdrachten met een waarde onder de Europese drempelbedragen gelden de beide aanbestedingsrichtlijnen niet, maar zijn wel de fundamentele beginselen van het EG-Verdrag van toepassing. Over de wijze waarop deze beginselen op dit type opdrachten moet worden toegepast, bestaat onduidelijkheid. Omdat voor opdrachten met een waarde beneden de Europese drempelbedragen tot op heden geen nationale regels bestaan, hebben aanbestedende diensten daarvoor vaak eigen regels opgesteld, die onderling nogal van elkaar verschillen. Bij sommige aanbestedende diensten is rechtstreekse gunning bijvoorbeeld mogelijk tot hoge waarden. Andere diensten hebben in het geheel geen regels opgesteld.

Het feit dat ondernemers met steeds andere regels rekening moeten houden, veroorzaakt extra lasten. Daarom is het gewenst deze regels te harmoniseren. Door het gebrek aan uniformiteit is het voor ondernemers ook niet altijd duidelijk welke regels gelden. Dit veroorzaakt rechtsonzekerheid. Om te waarborgen dat het verstrekken van opdrachten op een eerlijke en transparante wijze gebeurt en dat een aanbestedende dienst de beste prijs/kwaliteit verhouding krijgt is een zekere mate van concurrentie nodig. Het is daarom gewenst dat een uniform kader wordt geschapen voor het plaatsen van opdrachten onder de drempelwaarden op een zodanige wijze dat voldoende concurrentie optreedt. Daarbij moet aandacht zijn voor lasten voor het bedrijfsleven en voor aanbestede diensten.

Bij opdrachten van speciale-sectorbedrijven bestaat er veel minder verscheidenheid.

Ondernemers ondervinden op dit punt geen problemen.

concessie-overeenkomsten voor diensten

Ook voor concessie-overeenkomsten voor diensten gelden de beide aanbestedingsrichtlijnen niet. Voor dit type overeenkomsten is inmiddels jurisprudentie waaruit blijkt dat deze concessieovereenkomsten voor diensten, ondanks het feit dat zij uitgezonderd zijn van de richtlijnen, toch vooraf aangekondigd moeten worden.

II-B diensten

Voor de zgn. II-B diensten vallend onder het nieuwe Besluit Aanbestedingen en Bass is er geen aanleiding iets te veranderen. Bij dergelijke opdrachten boven de Europese drempels is voorgeschreven dat publicatie achteraf moet plaatsvinden. Beneden de drempels gelden geen speciale regels.

2.2.2 Reikwijdte

Deze voorstellen zijn van toepassing op opdrachten van aanbestedende diensten.

2.2.3 Nationale procedures voor opdrachten onder de drempel.

Voorstel voor nationale procedures.

Reikwijdte

Opdrachten van aanbestedende diensten beneden de Europese drempelwaarden en boven de € 50.000.

Toegestane procedures

Voor opdrachten tussen de €50.000 en de Europese drempels:

voor alle opdrachten

- de openbare EU-procedure met ingekorte minimum termijnen.¹
- de niet-openbare EU-procedure met ingekorte minimum termijnen².
- de onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking.³

voor alle opdrachten, met uitzondering van werken > €1,5 mln.

- de meervoudige onderhandse procedure. Geen voorschriften voor lengte van termijnen.

voor bijzondere opdrachten

- de concurrentiegerichte dialoog (speciale EU procedure van boven de drempel)
 - de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking (idem)
- beide met ingekorte minimum termijnen.

Uitzonderingen

Alle uitzonderingen op de aanbestedingsplicht die boven de drempel gelden, zullen ook van toepassing zijn onder de drempel.

harmoniseren van bestaande regels

Omdat de veelheid aan eigen regels vooral een probleem vormt bij opdrachten van aanbestedende diensten vallend onder het nieuwe Besluit Aanbestedingen, wordt de regelgeving daartoe beperkt.

Om voor opdrachten met een waarde onder de Europese drempelwaarden een zo coherent mogelijk kader te bieden, wordt een systeem voorgesteld dat zowel aansluit bij de Europese regelgeving als bij de bestaande nationale praktijk. Daarin zullen dezelfde procedures gelden als voorgeschreven in Richtlijn nr. 2004/18/EG, waarbij uit het oogpunt van proportionaliteit de minimumtermijnen uit procedures kunnen worden verkort door zoveel mogelijk aansluiting te zoeken bij het Aanbestedingsreglement voor Werken 2005 (hierna: ARW 2005). De procedures worden ook vereenvoudigd en breder van toepassing verklaard. Aankondiging bij de Europese Commissie kan achterwege blijven. Verder wordt het toepassingsbereik van de onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking verruimd. Door van deze procedure voor opdrachten onder de drempel een standaardprocedure te maken, in plaats van een procedure die slechts in uitzonderingsgevallen te gebruiken is, wordt het voor aanbestedende diensten en ondernemers mogelijk om vaker

¹ Termijn van inschrijven openbare procedure EU 45 dagen (52-7) wordt nationaal 32 dagen

De -7 is vanwege de verplichte elektronische aankondiging. N.B. Bij elektronisch toegankelijke specificaties mogen de termijnen van inschrijven met 5 dagen gekort worden.

² Termijn verzoek deelneming bij niet-openbare procedure EU 30 dagen (37-7) wordt nationaal 17 dagen, termijn van inschrijven bij niet-openbare procedure EU 40 dagen wordt nationaal 21 dagen.

³ Termijnen gelijk aan die van de nationale niet-openbare procedure.

met elkaar in dialoog te gaan gedurende de procedure. Dit kan innovatie bevorderen. Daarnaast zal voor het verstrekken van opdrachten met een geringere economische waarde ook de meervoudig onderhandse procedure beschikbaar zijn. Bij deze procedure nodigt de aanbestedende dienst minimaal 3 gegadigden uit om een offerte in te dienen op basis van een door hem vervaardigd beschrijvend document met daarin alle relevante informatie. Er gelden geen voorschriften tot openbare bekendmaking of voorschriften voor de duur van termijnen. De aanbestedende dienst gunt op basis van het criterium laagste prijs of economische meest voordelige aanbieding. De indicatoren op grond waarvan hij zijn afweging maakt, dienen van tevoren aan de uitgenodigde gegadigden bekend gemaakt te worden. Deze procedure heeft als voordeel dat zij minder administratieve en uitvoeringslasten veroorzaakt dan de procedures met voorafgaande bekendmaking, maar heeft als nadeel dat zij minder transparant is en minder concurrentie uitlokt. De mate waarin de meervoudig onderhandse procedure tot goede aanbiedingen leidt, hangt voornamelijk af van welke bedrijven worden geselecteerd. Dit vereist goed inzicht in de desbetreffende markt. Als aan deze voorwaarde niet wordt voldaan, verdient het de voorkeur voor een andere procedure te kiezen.

De meervoudig onderhandse procedure wordt gelet op voornoemde nadelen niet geschikt geacht voor opdrachten met een grotere economische waarde zoals opdrachten voor werken vanaf een waarde van €1,5 miljoen. Deze laatste waarde is gelijk aan de drempelwaarde in de Beleidsregels Aanbesteding van Werken, die de bouwdepartementen⁴ op dit moment hanteren.

Door het stellen van uniforme regels kan een einde worden gemaakt aan de verscheidenheid in eigen regels van aanbestedende diensten voor deze opdrachten. Hierdoor nemen administratieve lasten voor bedrijven af en wordt concurrentie bevorderd. Er blijven dus onder de drempels meerdere procedures bestaan, waaruit de aanbestedende dienst kan kiezen. Echter, de procedures zullen niet meer verschillend ingevuld kunnen worden. Zodra de aanbestedende dienst een keuze voor een bepaalde procedure maakt, moeten de uniforme procedurevoorschriften gevolgd worden.

transparantie

De Europese Commissie heeft medio 2006 een interpretatieve mededeling gepubliceerd, waarin zij stelt dat uit de jurisprudentie omtrent concessie-overeenkomsten voor diensten volgt dat op grond van het transparantiebeginsel bij opdrachten met een interne marktrelevantie altijd een openbare aankondiging van de opdracht moet plaatsvinden, dus ook bij opdrachten beneden de drempelwaarde en diensten uit Bijlage IIB van de richtlijn. De Commissie heeft een zaak voor het Hof van Justitie EG gebracht waarin volgens de Commissie niet voldoende transparant is aanbesteed. In deze zaak⁵ heeft Nederland zich gevoegd omdat ook Nederland deze visie van de Commissie bestrijdt. Deze zaak heeft niet tot een uitspraak geleid. Verondersteld kan worden dat de meervoudig onderhandse procedure vanwege het ontbreken van een aankondiging waarschijnlijk volgens de Europese Commissie niet in voldoende mate invulling geeft aan het transparantiebeginsel. In afwachting van meer duidelijkheid van het Hof van Justitie op dit punt wordt deze procedure toch (beperkt) toegelaten.

bagatel

Voor opdrachten met een zeer geringe waarde is het niet zinvol om een specifieke procedure voor te schrijven. Daarom is het voornemen een bagatel in te stellen, waaronder geen voorschriften gelden. Aanbestedende diensten kunnen onder deze bagatel zelf een afweging maken tussen de voordelen van concurrentiestelling en administratieve en uitvoeringslasten.

⁴ Bouwdepartementen zijn VROM, V&W, Landbouw en Defensie.

⁵ C-195/04)

Voor de bepaling van deze bagatel is geprobeerd zoveel mogelijk aan te sluiten bij de praktijk zoals naar voren is gekomen in het onderzoek “inkopen onder de Europese aanbestedingsdrempels”. Daaruit blijkt dat boven de €50.000 een opdracht vrijwel nooit zonder concurrentiestelling wordt geplaatst. Bij het Rijk geldt vanaf €50.000 de regeling contractbeheer waardoor concurrentiestelling nodig is. De bagatel wordt daarom gesteld op € 50.000 voor zowel werken, leveringen als diensten.

uitzonderingen

Er is geen reden voor opdrachten onder de drempel in de nationale procedures andere uitzonderingen toe te staan dan die welke gelden bij de Europese procedures boven de drempel.

2.2.4 Concessie-overeenkomsten voor diensten

Het voorstel is voor opdrachten van aanbestedende diensten tot het verlenen van concessies voor diensten een openbare aankondiging in TenderNed te verplichten. Dit voor zover de waarde van de concessie ligt boven de Europese drempels voor opdrachten voor diensten.
--

Uitspraken van het HvJ EG⁶ bepalen dat er bij het sluiten van een concessie-overeenkomst voor diensten altijd een passende mate van openbaarheid betracht moet worden, zodanig dat de markt voor mededinging wordt geopend.

Omdat het nieuwe Besluit Aanbestedingen integraal zal worden vastgesteld, is het voor de overzichtelijkheid wenselijk deze jurisprudentie daarin te implementeren. Het besluit Bass wordt slechts beperkt gewijzigd. De implementatie van voornoemde jurisprudentie in dat besluit zal daarom bij een andere gelegenheid kunnen plaatsvinden. Voor het verlenen van opdrachten voor concessies voor diensten door speciale-sectorbedrijven komen dus nu geen regels.

De verplichting tot een openbare aankondiging in TenderNed zal alleen gelden voor het verlenen van concessies voor diensten met een waarde groter dan de Europese drempels voor opdrachten voor diensten. Hiermee wordt aangesloten bij het systeem van de richtlijnen voor concessies voor werken, waarbij ook het drempelbedrag voor opdrachten voor werken wordt gehanteerd voor publicatie. Voornoemde jurisprudentie heeft ook betrekking op concessies voor diensten met een waarde die ligt boven de Europese drempels voor opdrachten voor diensten.

Voor het overige worden geen regels gesteld voor de selectie van partijen en de gunning van de concessie-overeenkomst. Deze zullen wel transparant en non-discriminatoire dienen te geschieden, conform de algemene beginselen van aanbesteden.

⁶ onder andere Telaustria (zaak C-324/98), Unitron Scandinavia (zaak C-275/98) en Parking Brixen (C-458/03)

2.3 Stroomlijning en vereenvoudiging van de uitvoering van procedures (AD en SSB)

2.3.1 Aanleiding en doel

Het voornemen is aanvullende voorschriften te stellen ter stroomlijning en vereenvoudiging van de uitvoering van de procedures. Aanleiding hiervoor is dat ondernemers klagen over onnodig veel papierwerk tijdens de selectiefase en onvoldoende duidelijkheid over het verloop van de procedures. Daarom is in de toelichting bij het wetsvoorstel Aanbestedingswet aangekondigd dat er aanvullende voorschriften zullen komen ter stroomlijning en vereenvoudiging van de uitvoering van de procedures. Artikel 21 van het wetsvoorstel biedt daarvoor de basis, uitwerking vindt plaats op het niveau van algemene maatregel van bestuur. Met stroomlijning en vereenvoudiging van de uitvoering van procedures kunnen de lasten voor ondernemers sterk worden verlaagd. Ook dalen de uitvoeringslasten van aanbestedende diensten enigszins terwijl de transparantie van het aanbestedingsproces wordt vergroot. Verlaging van lasten draagt bij aan een betere toegang voor de kleine en middelgrote ondernemers tot de markt van overheidsopdrachten. Hoge lasten kunnen namelijk een toetredingsbarrière vormen voor ondernemers om deel te nemen aan een aanbestedingsprocedure.

Een ander voordeel van het stroomlijnen en vereenvoudigen van de uitvoering van aanbestedingsprocedures is dat daardoor het volledig elektronisch aanbesteden beter mogelijk wordt gemaakt.

2.3.2 Reikwijdte

Deze voorstellen zijn van toepassing op opdrachten van aanbestedende diensten en op opdrachten van speciale-sectorbedrijven (betreffen dus ook de nationale procedures beschreven in § 2.2.3)

2.3.3 Onnodig clusteren tegengaan

Het voornemen is een bepaling op te nemen, waardoor onnodig clusteren wordt tegengegaan.

Aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven voegen soms meerdere opdrachten samen tot één opdracht omdat daarmee schaalvoordelen te behalen zijn. Het komt echter ook voor dat er wordt geclusterd zonder dat daarmee duidelijke schaalvoordelen te behalen zijn. Het clusteren leidt tot grotere opdrachten en heeft daardoor een nadelig effect op de toegang tot de markt van overheidsopdrachten van de minder grote bedrijven. Met onnodig clusteren wordt een deel van de markt, de kleinere bedrijven, ten onrechte uitgeschakeld. Het beperkt tevens de concurrentie, waardoor de opdrachtgever mogelijk ook niet meer de beste prijs en kwaliteit uit de markt kan halen.

Om het onnodig clusteren tegen te gaan zijn twee bepalingen denkbaar:

1. *Aanbestedende diensten zouden verplicht kunnen worden tot het opdelen van opdrachten in percelen waar dit mogelijk is en dit geen nadelige economische gevolgen heeft.*

Het is beter een opdracht zoveel mogelijk op te delen in percelen waarbij inschrijvers beslissen of zij, door op meerdere percelen in te schrijven, schaalvoordelen kunnen behalen en deze vanwege de concurrentie doorgeven aan de opdrachtgever. Met de voorgestelde bepaling kan opdeling worden gestimuleerd.

Ingeval het op voorhand duidelijk is dat opdeling tot nadelige economische gevolgen zal leiden, is opdeling niet verplicht.

2. *Aanbestedende diensten zouden verplicht kunnen worden om op verzoek te motiveren, waarom een opdracht niet in meerdere opdrachten is gesplitst of waarom niet is gekozen voor het opdelen in percelen.*

Het is van belang dat een opdrachtgever goed nadenkt over de optimale schaalgrootte van een opdracht en altijd overweegt een opdracht zoveel mogelijk te splitsen of op te delen in percelen. Met een dergelijke bepaling kan worden bereikt dat de aanbestedende dienst beter over de in de markt te zetten opdracht nadenkt.

De Minister van Economische Zaken heeft nog geen standpunt ingenomen over welke van de twee voorstellen in de amvb's wordt opgenomen. Graag ontvangen wij uw reactie op beide.

2.3.4 *Gratis aanbestedingsstukken*

Het voornemen is dat aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven de aanbestedingsstukken, met daarin de technische specificaties, in ieder geval kosteloos beschikbaar moeten stellen.

Op dit moment vragen aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven met name in de sector Werken soms hoge bedragen vragen voor de aanbestedingsstukken. Dit leidt tot onnodige lasten voor bedrijven. Daarbij kan de gevraagde vergoeding voor de aanbestedingsstukken als een drempel werken voor ondernemers, zij moeten immers al betalen voordat ze kunnen inschatten of ze mee willen doen. Het voornemen is voor te schrijven dat de aanbestedingsstukken zonder kosten voor ondernemers beschikbaar zijn. Een aanbestedende dienst en een speciale-sectorbedrijf houdt echter de mogelijkheid om naast gratis (meestal elektronische) aanbestedingsstukken, een gedrukte versie tegen een vergoeding aan te bieden voor zover daar bij ondernemers belangstelling voor bestaat.

2.3.5 *Publicatie via TenderNed*

Het voornemen is aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven te verplichten hun opdrachten, voorzover die worden geplaatst via een procedure waarin publicatie is voorgeschreven, op de website www.TenderNed.nl aan te kondigen.

Met één elektronische vindplaats waarop alle overheidsopdrachten staan vermeld, kunnen zoekkosten van bedrijven sterk worden gereduceerd. Het voornemen is daarom aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven te verplichten om het aankondigen van een opdracht, het bekendmaken van een gunning en het doen van een vooraankondiging te publiceren via TenderNed. Dit geldt uiteraard alleen bij het gebruik maken van een procedure waarin publicatie verplicht is. Aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven kunnen naast de aankondiging in TenderNed ook nog elders aankondigen, bijvoorbeeld op de eigen website, in een lokaal dagblad of in een vakblad. TenderNed is een systeem voor elektronisch aanbesteden dat het eigendom is van de Minister van Economische Zaken.

Het plaatsen van een aankondiging op TenderNed is gratis. Voor opdrachten boven de Europese drempel koppelt het elektronische systeem automatisch door naar de Europese Commissie (TED- database). TenderNed leidt aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven stapsgewijs door de verplichte aankondigingsformulieren heen en past daarbij de aanbestedingsregels toe. Daarnaast biedt TenderNed ondernemers de mogelijkheid om een gratis interesseprofiel aan te maken, waardoor de opdrachten die voor hen interessant zijn automatisch elektronisch worden toegezonden.

Opdrachten geplaatst via een procedure waarbij geen publicatie is vereist, zoals de meervoudige onderhandse procedure, worden uitgezonderd.

Elektronisch aankondigen leidt tot een verkorting van minimumtermijnen in Europese procedures met 7 dagen⁷.

⁷ Termijn voor het inschrijven bij de openbare procedure EU gaat van 52 dagen naar 45 dagen.

2.3.6 Beëindigen statistiekverplichting

Het voornemen is de statistiekverplichting voor aanbestedende diensten te beëindigen. Voor speciale-sectorbedrijven kan de verplichting niet volledig op korte termijn worden beëindigd.

De minister van Economische Zaken zendt jaarlijks aan de Europese Commissie een statistisch overzicht van door aanbestedende diensten gegunde overheidsopdrachten uitgesplitst naar type, aantal, waarde en type procedure. Daarnaast wordt nog een aantal andere kenmerken verstrekt. Hiermee wordt voldaan aan de verplichting uit de aanbestedingsrichtlijnen om deze gegevens aan de Europese Commissie aan te leveren. Al deze informatie moet verschaft worden door aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven. Deze worden daartoe jaarlijks door de minister van Economische Zaken bevraagd. Aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven zijn verplicht deze informatie te verstrekken.

Door de verplichte aankondiging en bekendmaking van een gunning op TenderNed (zie § 2.3.5.) kan veel van de gevraagde informatie daaruit worden verkregen. Voor opdrachten van aanbestedende diensten kan alle informatie langs die weg worden verkregen. Voor dit type opdrachten zal de huidige statistiekverplichting kunnen vervallen. Over opdrachten van speciale-sectorbedrijven vraagt de Commissie thans meer informatie dan uit TenderNed kan worden verkregen (ook informatie over opdrachten onder de EU-drempels). Daarom zullen alleen voor die extra informatie speciale-sectorbedrijven nog worden bevraagd. De Commissie is op dit moment doende haar informatie-eisen te herzien en te beperken. Afhankelijk van de uitkomst zou ook voor speciale-sectorbedrijven mogelijk de statistiekverplichting geheel kunnen vervallen.

2.3.7 Motivering van de voorgenomen afwijzingsbeslissing

Het voornemen is te bepalen dat een aanbestedende dienst en een speciale-sectorbedrijf gelijk met het bekendmaken van de voorgenomen afwijzing moet motiveren waarom de desbetreffende inschrijver of gegadigde de overheidsopdracht niet gegund krijgt.

De eindscores, zowel van de afgewezen ondernemer en die van ondernemers die geselecteerd zijn of aan wie gegund gaat worden, moeten bekend gemaakt worden (voor zover van toepassing).

Tevens moet (voor zover van toepassing) aangegeven worden hoe de afgewezen ondernemer op specifieke kenmerken heeft gescoord en waarom op dat specifieke kenmerk eventueel niet de maximale score is toegekend.

De standstill-termijn bij gunning gaat in op het moment van bekendmaken van de voorgenomen afwijzingsbeslissing.

Een aanbestedende dienst of speciale-sectorbedrijf zal binnen 10 dagen moeten reageren op een verzoek om informatie.

In het Bao is bepaald dat de mededeling van de gunningsbeslissing de gronden van de gunningbeslissing moet bevatten. In het Bao is tevens geregeld dat op verzoek van een afgewezen gegadigde of inschrijver de nadere motivering van de afwijzing binnen vijftien dagen moet worden verstrekt. Gebleken is dat het in de praktijk voor opdrachtgevers en opdrachtnemers niet altijd duidelijk is hoe deze twee motiveringsplichten zich tot elkaar verhouden. Bovendien geven ondernemers aan vaak onvoldoende tijd op de hoogte te zijn van de redenen voor afwijzing om nog binnen de standstill-termijn van 15 dagen te kunnen beoordelen of er voldoende grond is om in beroep te gaan tegen de gunningsbeslissing. Ondernemers starten in sommige gevallen een kort gedingprocedure bij de civiele rechter om hun rechten veilig te stellen. Daarom is het voornemen zowel het moment als de inhoud van de motiveringsplicht bij afwijzing van gegadigden en inschrijvers uit te werken.

Termijn voor indienen van verzoek tot deelneming bij niet-openbare procedure EU gaat van 37 naar 30 dagen.

Een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf dient niet alleen meer op verzoek, maar gelijk met het bekendmaken van de voorgenomen afwijzing de motivering voor die afwijzing schriftelijk mee te delen.

Hiermee wordt voorkomen dat een ondernemer een deel van de standstill-termijn kwijt is met het achterhalen van de motivering van de gunningsbeslissing. Ook wordt voorkomen dat ondernemers een kort gedingprocedure starten omdat ze door onvoldoende tijdige motivering door het speciale sectorbedrijf niet weten waarom ze afgewezen zijn en zij hun rechten binnen de standstill-termijn langs die weg veilig willen stellen. Omdat soms niet duidelijk is op welk moment de motivering moet worden gegeven en de standstill-termijn begint, wordt dit expliciet bepaald.

In de praktijk wordt niet altijd in voldoende mate duidelijk gemaakt waarom een ondernemer niet wordt geselecteerd in de selectiefase of waarom een opdracht niet wordt gegund in de gunningsfase. Daarom is het voornemen hiervoor de volgende nadere regels op te stellen. Bij het gunnen volgens het criterium laagste prijs in een procedure met een aparte selectiefase moet verduidelijkt worden hoe de selectiecriteria zijn toegepast. Voor zover daar met scores is gewerkt moeten de eindscores van de afgewezen ondernemer en die van ondernemers die geselecteerd zijn bekend gemaakt worden. Tevens moet aangegeven worden hoe de afgewezen ondernemer op specifieke kenmerken heeft gescoord (uiteraard alleen voor zover op specifieke kenmerken is beoordeeld) en waarom op dat specifieke kenmerk eventueel niet de maximale score is toegekend.

In de gunningsfase is geen verdere toelichting nodig.

Bij het gunnen volgens het criterium economisch meest voordelige aanbieding moet verduidelijkt worden hoe gehanteerde selectie- en gunningscriteria zijn toegepast. Daarvoor geldt hiervoor het volgende.

Bij een procedure met een aparte selectiefase moeten de eindscores van de afgewezen ondernemer en die van ondernemers die geselecteerd zijn bekend gemaakt worden.

Bij de voorgenomen gunning moeten daarbij ook de eindscores van de afgewezen ondernemer en die van ondernemer aan wie gegund wordt, bekend gemaakt worden.

Tevens moet aangegeven worden hoe de afgewezen ondernemer op specifieke kenmerken heeft gescoord en waarom op dat specifieke kenmerk eventueel niet de maximale score is toegekend.

Een ondernemer kan nadere informatie vragen over zijn afwijzing in de selectie of de gunningsfase, een aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf is verplicht dit verzoek te honoreren. Om te bewerkstelligen dat deze informatie de ondernemer tijdig bereikt zal worden vastgelegd dat een aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf binnen 10 dagen moet reageren op een verzoek.

Het voornemen is de standstill-termijn om te beoordelen of de regels van dit besluit zijn nageleefd en om een voorziening te vragen bij de rechter voorlopig te haven op 15 kalenderdagen. De recente herziening van de rechtsbeschermingsrichtlijn gaat uit van een standstill-termijn van tenminste 10 kalenderdagen. In de praktijk blijkt dat de termijn van 15 kalenderdagen door aanbestedende diensten en ondernemers soms als erg kort wordt ervaren. Bij de toekomstige implementatie van de rechtsbeschermingsrichtlijn zal bekeken worden of een termijn van 15 kalenderdagen nog steeds redelijk is.

Er zal expliciet bepaald worden dat de standstill-termijn bij gunning ingaat op het moment van bekendmaken van de voorgenomen afwijzingsbeslissing.

2.3.8 Eigen verklaring aanbesteden

Het voornemen is een standaardformulier Eigen Verklaring Aanbesteden in te voeren voor allerlei informatie die een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf tijdens de selectiefase nodig heeft van de meedingende ondernemers.

De eigen verklaring bevat informatie over de bewijsstukken die betrekking hebben op uitsluiting, economische en financiële draagkracht, technische en beroepsbekwaamheid en beroepsbevoegdheid. In de regelgeving zal vastgelegd worden op welke wijze de verklaring aan het eind van de selectiefase kan worden geverifieerd.

Het zal een aanbestedende dienst en een speciale-sectorbedrijf niet zijn toegestaan op andere wijze informatie op te vragen dan via de Eigen Verklaring Aanbesteden (behoudens bijzondere gevallen).

De eigen verklaring wordt door de ondernemer in de selectiefase gebruikt om te verwijzen naar zijn gegevens bij de Kamer van Koophandel en om aan te geven in hoeverre aan uitsluitings- en geschiktheidscriteria is voldaan die door de aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf worden gesteld. Door ondernemers de mogelijkheid te geven om in eerste instantie een eigen verklaring in te leveren, wordt voorkomen dat reeds in een vroeg stadium allerlei originele bewijsstukken en verklaringen moeten worden overlegd, ook door ondernemers die uiteindelijk niet worden geselecteerd. Dit reduceert administratieve lasten voor ondernemers aanzienlijk.

De aanbestedende dienst en of het speciale-sectorbedrijf besluit welke uitsluitingsgronden en welke geschiktheidseisen worden gehanteerd bij een bepaalde opdracht en geeft dit in de aankondiging aan.

Uitsluitingsgronden kunnen zijn: integriteit, niet betaalde belasting en sociale premies, verkeren in staat van faillissement of surseance van betaling, het hebben gemaakt van een beroepsfout en een valse verklaring hebben afgelegd.

De eigen verklaring omvat ten hoogste de volgende elementen en kan op de volgende wijze aan het eind van de selectiefase worden geverifieerd:

- Naam en adresgegevens van de ondernemer. Gegevens over contactpersoon.
- Eigen opgave van de ondernemer van zijn inschrijfnummer bij de Kamer van Koophandel met zijn verklaring dat de informatie in het Handelsregister actueel is. Aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven kunnen daarmee gewenste informatie zelf uit het handelsregister opvragen.
- Eigen verklaring van de ondernemer dat hij een integriteitsverklaring aanbesteden bezit, niet ouder dan 1 jr. en afgegeven door COVOG (zie § 2.4.7).
Verificatie door een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf kan plaatsvinden aan de hand van het digitaal COVOG-register van afgegeven verklaringen.
- Eigen verklaring van de ondernemer dat hij of een van zijn bestuurders in de voorafgaande 12 maanden niet onherroepelijk is veroordeeld voor deelneming aan een criminele organisatie, omkoping, fraude met EU-geld of witwassen⁸.
Verificatie kan plaatsvinden door bij twijfel aan de ondernemer te vragen de juistheid van de verklaring door COVOG te laten bevestigen.
- Eigen verklaring van de ondernemer dat hij in het bezit is van een uniforme (gratis) verklaring, afgegeven door de Belastingdienst niet ouder dan 6 maanden, dat belasting en sociale premies zijn betaald.
Verificatie door een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf kan plaatsvinden aan de hand van de na verzoek daartoe van de aanbestedende dienst door

⁸ Artikel 45 lid 1 richtlijn 2004/18/EG.

de ondernemer te overleggen originele verklaring van de Belastingdienst (of een gewaarmerkte kopie).

- Eigen verklaring van de ondernemer dat hij niet verkeert in staat van faillissement of van surseance van betaling.

Verificatie door een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf kan plaatsvinden in het digitaal Centraal insolventieregister van de Rechtbanken.

- Eigen verklaring van de ondernemer dat de meest recente accountantsverklaring géén zgn. continuïteitsparagraaf bevat en dat de jaarstukken zijn gedeponereerd.

Verificatie door een aanbestedende dienst kan plaatsvinden bij de betreffende Kamer van Koophandel. (N.B. Deze verklaring is niet van toepassing op speciale-sectorbedrijf)

- Eigen verklaring van de ondernemer dat uit de meeste recente jaarstukken blijkt dat aan een gestelde omzeteis is voldaan en bij welke Kamer van Koophandel de jaarstukken zijn gedeponereerd.

Verificatie door een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf kan plaatsvinden bij de betreffende Kamer van Koophandel.

- Eigen verklaring van de ondernemer dat aan gestelde vereisten van bijzondere vergunningen, lidmaatschappen van organisaties of bepaalde kwalificaties is voldaan. Zolang geen digitaal raadpleegbaar register beschikbaar is moet de ondernemer de fysieke bewijsstukken hiervan overleggen aan het eind van de selectiefase na verzoek daartoe van de aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf.

- Eigen verklaring van de ondernemer dat hij beschikt over de originele documenten van bijgevoegde fotokopieën met informatie over referentieopdrachten en andere bewijsstukken over zijn beroepsbekwaamheid.

Verificatie door een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf kan plaatsvinden aan de hand van de na verzoek daartoe van de aanbestedende dienst door de ondernemer te overleggen originele documenten.

In de eigen verklaring worden alleen die elementen ingevuld die door een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf worden verlangd bij een specifieke aanbesteding.

In het verleden zijn fysieke documenten aangewezen waarmee de ondernemer kon bewijzen dat de uitsluitingsgronden niet van toepassing zijn. De ondernemer moest deze zelf uit openbare registers opvragen en aan de aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf overhandigen. Vermeden moet worden dat ondernemers informatie moeten verstrekken die ook langs andere weg verkrijgbaar is uit openbare registers. Te meer omdat het opvragen en overhandigen van de fysieke documenten tot hoge administratieve lasten leidt voor de ondernemer. Daarom wordt voor verificatie zoveel mogelijk naar die digitaal toegankelijke registers verwezen. Daarmee wordt de papierstroom fors ingedamd. Het wordt een aanbestedende dienst en een speciale-sectorbedrijf niet toegestaan op andere wijze informatie op te vragen (tenzij de elektronische registers niet beschikbaar zijn).

Voor buitenlandse ondernemers zullen specifieke regels opgesteld worden omdat bij deze ondernemers slechts ten dele met de eigen verklaring gewerkt kan worden.

2.4 Toetsing integriteit ondernemers (AD en SSB)

2.4.1 Aanleiding

Zoals al in de toelichting bij het wetsvoorstel Aanbestedingswet is aangegeven heeft de parlementaire enquêtecommissie bouwnijverheid (PEC) geadviseerd om actiever om te gaan met de door de aanbestedingsrichtlijnen geboden mogelijkheid om niet-integere ondernemers uit te sluiten. Naar aanleiding van de bevindingen van de PEC heeft het kabinet in de toelichting op het wetsvoorstel wederom uitgesproken dat de overheid geen zaken dient te doen met niet-integere ondernemers. Sinds 2004 zijn aanbestedende diensten binnen de rijksoverheid verplicht de integriteit van ondernemers te toetsen bij opdrachten in bepaalde sectoren boven de Europese drempelbedragen.

De uitsluiting heeft tot doel de risicofactoren voor de overheid zoveel mogelijk te beperken. De overheid moet bij het gunnen van de overheidsopdracht vertrouwen kunnen hebben in de integriteit van de ondernemer en de bestuurder(s). Daarnaast geldt het uitgangspunt dat de overheid geen publieke middelen wil besteden aan niet-integere ondernemers. Wanneer de overheid zaken doet met een niet-integere ondernemer, heeft dit niet alleen schadelijke uitstralingseffecten voor de sector, maar ook voor de samenleving als geheel. Bij het bepalen in welke gevallen een integriteitstoets wordt opgelegd moet een afweging worden gemaakt tussen het risico voor de samenleving, het risico van niet-integere beroepsuitoefening en het belang van de betrokken ondernemers. Belangrijk daarbij zijn ook de uitvoerbaarheid en de lasten voor alle betrokken partijen.

2.4.2 Reikwijdte

De voorstellen zijn van toepassing op overheidsopdrachten van alle aanbestedende diensten en op opdrachten van alle speciale-sectorbedrijven (betreffen dus ook de nationale procedures beschreven in § 2.5.4.)

2.4.3 Opzet van het toetsingssysteem

Het voornemen is dat COVOG de integriteit van ondernemers bij bepaalde categorieën opdrachten verplicht toetst op vergelijkbare wijze als bij de afgifte van de verklaring omtrent het gedrag voor rechtspersonen. Deze toets wordt uitgebreid met overtredingen van de mededingingsregels. Er komt één integriteitsverklaring aanbesteden. Alleen het COVOG geeft deze verklaring af.

Op grond van artikel 19 van het wetsvoorstel zal straks bij aanbestedingen gebruik worden gemaakt van een “integriteitsverklaring aanbesteden” (hierna: IVA) van de Minister van Justitie die door het COVOG⁹ wordt afgegeven waarbij zo veel mogelijk is aangesloten bij de wijze van afgifte van de verklaring omtrent het gedrag van rechtspersonen op basis van de WJSG¹⁰.

Indien een ondernemer beschikt over een IVA, mag hij in beginsel meedoen aan de aanbesteding. Als hij niet kan aantonen te beschikken over de IVA, terwijl wel een IVA wordt gevraagd, moet hij worden uitgesloten. Indien een ondernemer een IVA heeft, kan hij daarmee gedurende twaalf maanden zijn integriteit bij alle (overheids)opdrachten aantonen. Daarmee worden onnodige administratieve lasten voorkomen. Door een en ander op deze wijze in te richten hoeven de aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven niet meer zelf te beoordelen of ze een ondernemer moeten uitsluiten van de aanbesteding. Dit eigen oordeel leidde tot verschillende uitkomsten en daarmee tot onzekerheid bij ondernemers.

⁹ Het Centraal Orgaan Verklaringen Omtrent het Gedrag is een dienst van het ministerie van Justitie.

¹⁰ Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens

Centralisering van de integriteitsbeoordeling vermindert bovendien de uitvoeringslasten van aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven.

Voor de IVA is aangesloten bij het toetsingskader dat wordt gehanteerd voor de weigering of toekenning van de VOG-rp¹¹. De IVA is net als de VOG-rp een bestuursrechtelijk besluit, waartegen bezwaar en beroep mogelijk is. De systematiek verschilt echter op drie punten van de reguliere VOG-verklaringen:

- Voor de IVA wordt vastgelegd dat deze gedurende een jaar gelding heeft bij aanbestedingen, voor de VOG-rp is dit niet geregeld.
- De IVA is specifiek gericht op bevordering van de integriteit bij aanbestedingen. Hierdoor kan, beter dan bij de huidige VOG-rp, worden aangesloten bij de richtlijn en kunnen andere dan strafrechtelijke overtredingen worden meegewogen. De beoordelingsruimte van het COVOG zal bij de IVA daarom verder worden ingevuld en afgekaderd dan bij een reguliere VOG-rp het geval is. Zo wordt in de wegingssystematiek van het COVOG een onderscheid aangebracht in delicten die op grond van artikel 45 van de richtlijn 2004/18/EG tot uitsluiting *moeten* leiden en de delicten die op grond van dit artikel, mits proportioneel, tot uitsluiting *kunnen* leiden. Voorts houdt het COVOG bij de IVA, naast strafrechtelijke gegevens, rekening met andere gegevens, namelijk mededingingsrechtelijke beschikkingen.
- In beginsel worden bij aangetroffen relevante delicten slechts vertrouwenwekkende maatregelen meegewogen in de vraag of de verklaring kan worden afgegeven. Verder kijkt het COVOG om implementatieredenen anders dan bij een reguliere VOG-rp alleen naar onherroepelijke veroordelingen. Voorts houdt het COVOG bij de IVA, naast strafrechtelijke gegevens, rekening met andere gegevens, namelijk mededingingsrechtelijke beschikkingen. Hiermee geeft het COVOG een specifiekere invulling aan de beoordelingsruimte dan bij de VOG-rp het geval is.

Op grond van artikel 19, eerste lid, van het wetsvoorstel zullen bij of krachtens algemene maatregel van bestuur de categorieën aanbestedende diensten en speciale sectorbedrijven worden aangewezen waarvoor de nieuwe integriteitstoets verplicht wordt. Voornemen is het IVA-systeem voor alle aanbestedende diensten en speciale sectorbedrijven verplicht te stellen, maar niet voor alle opdrachten.

Op grond van het wetsvoorstel moeten bij ministeriële regeling tevens de categorieën opdrachten worden aangewezen waarvoor het IVA-systeem verplicht is. Voornemen is de nieuwe integriteitstoets te verplichten voor twee categorieën. De eerste categorie omvat opdrachten van aanbestedende diensten en van speciale-sectorbedrijven voor werken boven de €1,5 mln. De wetgever verplicht de IVA voor deze opdrachten omdat gebleken is dat er in die sector in het algemeen sprake is van een hoog integriteitsrisico. De tweede categorie omvat overige opdrachten van aanbestedende diensten en van speciale-sectorbedrijven waarbij naar het oordeel van de desbetreffende aanbestedende dienst of het desbetreffende speciale-sectorbedrijf in het concrete geval een aanzienlijk integriteitsrisico aanwezig is. Voor deze tweede categorie opdrachten is de beslissing om al dan niet een integriteitstoets te verlangen sterk afhankelijk van de weging van de omstandigheden van de opdracht. Hierbij spelen bijvoorbeeld de integriteitsrisico's van de sector in kwestie of bijvoorbeeld de aard van de opdracht een rol. Om hieraan recht te kunnen doen laat de wetgever voor alle andere opdrachten expliciet de beoordeling of een IVA noodzakelijk is over aan de desbetreffende aanbestedende dienst of speciale sectorbedrijf.

¹¹ Verklaring Omtrent het Gedrag voor rechtspersonen.

De aanbestedende dienst of het speciale-sectorbedrijf vermeldt in voorkomend geval in zijn aankondiging dat een IVA is vereist.

Volgens het wetsvoorstel is voor alle opdrachten geen andere vorm van integriteitstoetsing meer toegestaan dan de eventuele IVA. De Wet BIBOB is echter ook van toepassing op overheidsaanbestedingen. Hiervan kan nog onder omstandigheden gebruik worden gemaakt, namelijk indien de aanbestedende dienst twijfels heeft over de financieel economische draagkracht van de onderneming als gevolg van criminele praktijken/financiering die met de IVA-toets niet aan het licht komen.

2.4.4 Afwegingsgronden bij afgifte integriteitsverklaring en termijn van weigering

Het voornemen is dat het COVOG de integriteit van de ondernemer inclusief de bestuurders beoordeelt aan de hand van onherroepelijke strafrechtelijke veroordelingen en onherroepelijke boetebeschikkingen van de NMa en de Europese Commissie.

Het COVOG zal na een onherroepelijke veroordeling voor een relevant delict de integriteitsverklaring aanbesteden in beginsel gedurende vier jaar aan de betrokken ondernemer weigeren. Door het meewegen van voldoende vertrouwenwekkende maatregelen kan deze termijn van vier jaar worden bekort. Voor een aantal delicten (deelneming aan een criminele organisatie, fraude, witwassen en omkoping) kan deze termijn worden verkort tot een uitsluiting van minimaal 1 jaar na onherroepelijke veroordeling. Voor andere delicten en overtredingen kan de termijn worden verkort tot nul jaar.

Indien een bestuurder onherroepelijk is veroordeeld voor deze bovenbedoelde delicten of overtredingen, zal aan de rechtspersoon waarvan hij bestuurder is, eveneens gedurende een bepaalde termijn de integriteitsverklaring aanbesteden worden geweigerd. Deze termijn wordt voor de verplichte uitsluitingsdelicten gesteld op vier jaar en voor de overige delicten en overtredingen op twee jaar. Verkorting van deze termijnen is niet mogelijk, zolang de bestuurder in de onderneming een beleidsbepalende functie vervult.

De IVA kan door een ondernemer worden aangevraagd bij het COVOG. Het COVOG beoordeelt de integriteit van een Nederlandse ondernemer¹² aan de hand van relevante onherroepelijke strafrechtelijke veroordelingen en onherroepelijke boetebeschikkingen van de NMa en de Europese Commissie. Bij deze toets worden zowel de rechtspersoon als haar bestuurders gescreend op relevante antecedenten. Aangetroffen relevante antecedenten worden een bestuurder zwaarder aangerekend, dan de rechtspersoon. Het zijn immers de bestuurders die de rechtspersoon in en buiten rechte vertegenwoordigen en verantwoordelijk zijn voor, dan wel leiding hebben gegeven, aan de gedragingen die hebben geleid tot de veroordeling(en). De rechtspersoon kan bovendien eenvoudiger aantoonbaar vertrouwenwekkende maatregelen nemen, dan de bestuurders.

De relevante overtredingen waarop wordt getoetst, zijn grotendeels gelijk aan de delicten waarop wordt getoetst bij de huidige verklaring omtrent het gedrag voor rechtspersonen die wordt aangevraagd voor een aanbesteding voor werken. Het betreft een aantal delicten dat wordt genoemd door de Gemeenschapswetgever in artikel 45, eerste lid, van richtlijn 2004/18/EG en zou dat moeten leiden tot uitsluiting (deelneming aan een criminele organisatie, fraude, witwassen en omkoping, hierna de verplichte uitsluitingsdelicten) en tevens een aantal andere delicten dat ook relevant wordt geacht voor de integriteit van

¹² Bij in het buitenland gevestigde ondernemers zal moeten worden afgegaan op een met een IVA vergelijkbare verklaring of een verklaring onder ede respectievelijk een plechtige verklaring, zie artikel 19, negende lid, van het voorstel voor een Aanbestedingswet.

ondernemers die deelnemen aan aanbesteden en waarvoor een bepaalde sanctie is opgelegd¹³. Het gaat hierbij om delicten die gepleegd zijn in de uitoefening van een beroep. Deze delicten worden aangevuld met ernstige of zeer ernstige overtredingen uit de Mededingingswet en het EG-Verdrag ter zake van kartelvorming of misbruik van een economische machtspositie. Bij de toetsing betreft het COVOG alle personen die op het moment van de aanvraag van de IVA en de twaalf maanden voorafgaand daaraan bij de rechtspersoon als bestuurder werkzaam zijn geweest. Indien blijkt dat in deze periode een (voormalige) bestuurder voor een relevant delict onherroepelijk is veroordeeld, zal de rechtspersoon moeten aantonen dat deze persoon geen bestuurder meer is of een andere beleidsbepalende functie binnen de onderneming vervult.

Indien bij de toetsing een onherroepelijke veroordeling van de ondernemer wordt gevonden voor overtredingen die leiden tot uitsluiting, dan wordt de IVA aan de ondernemer gedurende vier jaar geweigerd. Aan rechtspersonen waarvan de bestuurder onherroepelijk is veroordeeld voor een van deze delicten zal eveneens een IVA worden geweigerd (zie hierna in deze paragraaf). Indien een rechtspersoon de desbetreffende bestuurder ontslaat, kan de IVA weer worden verleend. Indien de desbetreffende bestuurder een bestuursfunctie in een andere onderneming gaat bekleden, zal aan deze onderneming ook de IVA worden geweigerd.

Door het nemen van vertrouwenwekkende maatregelen kan een ondernemer toch binnen de termijn van vier jaar een IVA verkrijgen. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar de hierboven genoemde verplichte uitsluitingsdelicten, die moeten leiden tot uitsluiting van aanbestedingen, en de overige relevante strafbare feiten. De Gemeenschapswetgever heeft de termijn voor de verplichte uitsluiting overgelaten aan de nationale wetgever. Voorgesteld wordt de verplichte uitsluitingstermijn voor ondernemers bij deze verplichte uitsluitingsdelicten op minimaal één jaar na het onherroepelijk worden van de veroordeling te stellen. Voor deze termijn is gekozen omdat de verplichte uitsluitingsdelicten door de Gemeenschapswetgever als zodanig ernstig worden gezien, dat in het geheel niet uitsluiten bij een onherroepelijke veroordeling, op gespannen voet staat met de richtlijn. Voor de andere relevante delicten kan de ondernemer door het nemen van voldoende vertrouwenwekkende maatregelen de termijn van weigering van de IVA terugbrengen tot nul jaar. Er zal nog worden bezien op welke wijze het COVOG zal beoordelen of voldoende vertrouwenwekkende maatregelen zijn getroffen om de IVA weer te kunnen verstrekken.

Bij recidive kan de termijn van de weigering van afgifte van een IVA door het nemen van vertrouwenwekkende maatregelen nog maar worden teruggebracht tot minimaal twee jaar na het onherroepelijk worden van de laatste veroordeling.

Met betrekking tot een aantal specifieke situaties geldt het volgende.

Onherroepelijk veroordeelde bestuurders van een rechtspersoon

Indien een rechtspersoon waarvan een bestuurder onherroepelijk is veroordeeld een IVA aanvraagt, zal die IVA worden geweigerd voor een bepaalde periode. Deze periode bedraagt van vier jaar na het onherroepelijk worden van de overtreding door de bedoelde bestuurder, indien dit betreft de overtreding van een van de delicten die een verplichte uitsluitinggrond vormen. Voor de overige overtredingen zal de IVA worden geweigerd voor een periode van twee jaar. Voor deze vaste termijnen is gekozen omdat het terugbrengen van termijnen voor bestuurders door het nemen van vertrouwenwekkende maatregelen, niet zinvol wordt geacht.

¹³ Het moet gaan om een relevant delict -of een aantal relevante delicten- waarvoor aan een natuurlijk en of rechtspersoon persoon een nader te bepalen geldboete, gevangenis straf of taakstraf is opgelegd, (of een combinatie hiervan).

In die periode kan de bestuurder het vertrouwen herwinnen door in die periode geen antecedenten te hebben gekregen.

Onherroepelijk veroordeelde natuurlijke personen als ondernemer

Indien een ondernemer een natuurlijk persoon is die onherroepelijk is veroordeeld voor de bovenbedoelde delicten, zal eveneens gedurende een bepaalde termijn de IVA worden geweigerd. Deze termijn wordt voor de genoemde specifieke delicten gesteld op vier jaar en voor de overige delicten op twee jaar. Verkorting van deze termijnen is niet mogelijk, zolang deze natuurlijke persoon in de onderneming een beleidsbepalende functie vervult.

Speciale regeling voor eerdere overtredingen van de Mededingingswet

Ondernemers die voor 1 januari 2003 de Mededingingswet hebben overtreden en vervolgens voor 1 mei 2004 hun boekhouding hebben ingeleverd bij de NMa of meegewerkt hebben aan een versnelde procedure bij de NMa of hebben deelgenomen aan de Collectieve Regeling Bouwnijverheid, zullen een IVA kunnen verkrijgen indien zij niet onherroepelijk zijn veroordeeld voor andere relevante delicten

2.4.5 Bij welke opdrachten is de integriteitsverklaring aanbesteden verplicht

Het voornemen is dat aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven voor opdrachten voor werken boven de €1,5 mln. van potentiële opdrachtnemers de integriteitsverklaring aanbesteden moeten verlangen.

Aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven moeten als naar hun oordeel reden daartoe bestaat voor een opdracht voor werken onder de €1,5 mln. of voor een levering of dienst (zowel boven als onder de richtlijndrempels) van inschrijvende ondernemers verlangen dat deze een integriteitsverklaring aanbesteden overleggen. In dat geval zal bij de desbetreffende procedure de minimumtermijnen voor verzoeken tot deelneming of de inschrijftermijn tot 70 dagen verlengd worden.

Bij het beslissen voor welke opdrachten een IVA verplicht moet zijn is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten: vermijden van onnodige administratieve lasten voor bedrijven en uitvoeringslasten voor opdrachtgevers, voorkomen van uitvoeringsproblemen bij COVOG, proportionaliteit van regelgeving, eenvoud van systematiek, waar mogelijk rekening houden met specifieke omstandigheden van een opdracht en ook bij kleinere opdrachten mogelijkheid bieden tot IVA voor uitzonderlijke situaties.

Dit heeft geleid tot het volgende voornemen.

Aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven zullen voor opdrachten voor werken boven de €1,5 mln. van potentiële opdrachtnemers altijd de IVA moeten verlangen. Voor dit soort opdrachten moeten ondernemers dus al vóór een aanbestedingsprocedure over een IVA beschikken. Zij worden tijdens de aanbestedingsprocedure niet meer in de gelegenheid gesteld alsnog een IVA te verkrijgen.

Het voorstel om de generieke verplichting van een IVA vooralsnog te beperken tot de aanbesteding van werken boven de €1,5 miljoen kent twee redenen. In de eerste plaats kunnen op die manier de administratieve lasten worden beperkt. De ervaring leert dat integriteitsproblemen met name hebben gespeeld bij de aanbesteding van werken. Bij andere sectoren speelde dit minder, waardoor de noodzaak om een IVA generiek verplicht te stellen voor alle bedrijven die in die sectoren inschrijven op overheidsopdrachten, minder aanwezig is. In een later stadium kan de IVA overigens alsnog generiek verplicht worden gesteld voor andere sectoren indien de noodzaak daartoe blijkt. Een tweede reden om vooralsnog de generiek verplichte IVA te beperken tot werken boven de €1,5 miljoen is gelegen in de uitvoerbaarheid. Indien voor alle bedrijven in Nederland die willen inschrijven op een aanbesteding een IVA verplicht wordt gesteld, zal dit een zodanig groot beslag leggen op het

COVOG dat daardoor een goede uitvoering van deze regelgeving niet goed mogelijk zal worden.

Indien een opdracht betrekking heeft op zowel werken als op leveringen en/of diensten, dan geldt het regime voor werken indien het aandeel werken in de opdracht meer is dan €1,5 mln., anders geldt het regime voor leveringen of diensten. Dat betekent dat ook leveranciers en dienstverleners die opdrachten doen die gecombineerd zijn met werken, al vóór een aanbestedingsprocedure over de IVA moet beschikken.

Indien aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven met het oog op het integriteitsrisico besluiten op integriteit te toetsen bij opdrachten voor werken onder de €1,5 mln. en voor leveringen en diensten (zowel boven als onder de richtlijndrempels) vragen zij van inschrijvende ondernemers een IVA om hun integriteit aan te tonen. Aanbestedende diensten of speciale-sectorbedrijven beslissen op basis van de kenmerken van een specifieke opdracht en het risico dat daarmee gepaard gaat of een integriteitsverklaring bij die opdracht nodig is. Indien een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf in deze gevallen vraagt om een IVA, zal hij eventuele potentiële opdrachtnemers die nog niet over een IVA beschikken, tijdens de aanbestedingsprocedure in de gelegenheid moeten stellen om de integriteitsverklaring bij het COVOG te verkrijgen. Om hiervoor tijd beschikbaar te stellen zal bij die procedures de minimumtermijn voor indiening van de verzoeken tot deelneming (bij de niet-openbare procedure) of de inschrijftermijn (bij de openbare procedure) voldoende verlengd moeten worden. Uitgaande van een maximumtermijn van het COVOG-procedure van 8 weken betekent dit, dat de minimumtermijn voor verzoeken tot deelneming bij de niet-openbare procedure en bij de onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking (onder de drempel) en de inschrijftermijn bij de openbare procedure komen op 70 dagen¹⁴. Bij de meervoudig onderhandse procedure (onder de drempel) speelt dit naar verwachting niet. Een aanbestedende dienst of speciale-sectorbedrijf zal geen bedrijf uitnodigen als er twijfel bestaat over de integriteit van dat bedrijf.

Andere vormen van integriteitstoetsing zijn, zoals gezegd, niet meer toegestaan voor aanbestedingen die onder de werking van dit voorstel vallen.

2.4.6 Geldigheidsduur integriteitsverklaring aanbesteden

Het voornemen is dat een afgegeven integriteitsverklaring aanbesteden twaalf maanden geldig zal zijn.

De IVA is na afgifte door het COVOG voor een periode van twaalf maanden door ondernemers te gebruiken bij hun aanbestedingen. In de motie Atsma (Kamerstuk 2005-2006, 30501, nr. 12) heeft de Tweede Kamer verzocht om de IVA een geldigheidsduur van in principe 24 maanden te geven. Hiermee zou onnodige bureaucratie en verhoging van de administratieve lastendruk moeten worden voorkomen. De achterliggende gedachte van deze motie is zeker te onderschrijven. Aan een geldigheidsduur van de IVA van 24 maanden kleven echter ook grote nadelen. Een IVA is een momentopname en ziet op situaties die speelden in het verleden. Indien een IVA een lange geldigheidsduur heeft, heeft deze minder actualiteitswaarde. Hoe langer de geldigheidsduur is, hoe groter de kans is dat een ondernemer intussen niet meer integer is. Zonder extra (administratieve lasten verhogende) maatregelen bestaat dan nog steeds het risico dat de overheid zaken doet met niet-integere ondernemers. Bij een geldigheidstermijn van 12 maanden is er een goed evenwicht tussen actualiteit en lasten.

¹⁴ 10 dagen nodig om kennis te nemen van de aankondiging en te beslissen over deelname en vervolgens max. 60 dagen voor het COVOG-procedure.

2.4.7 Verificatie eigenverklaring over het bezit van de integriteitsverklaring aanbesteden

Bij de aanvang van een aanbestedingsprocedure waarin de IVA wordt gevraagd, kan een ondernemer volstaan met een eigen verklaring waarin hij aangeeft dat hij over de IVA beschikt (zie § 2.3.8). Het COVOG zal op een website vermelden aan welke ondernemers een IVA is verstrekt, met vermelding van de datum van afgifte. De elektronische lijst is voor iedereen te raadplegen via de website van het COVOG. Een aanbestedende dienst of speciale-sectorbedrijf kan op de website van het COVOG de eigen verklaring van een ondernemer dat hij beschikt over een geldige IVA, zo eenvoudig verifiëren.

2.4.8 Uitsluiting bij verplichte uitsluitingsdelicten

Het voornemen is te bepalen dat aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven bij een opdracht boven de Europese drempels voor leveringen en diensten en boven de €1,5 miljoen bij werken een ondernemer moeten uitsluiten als zij er weet van hebben dat de ondernemer of een van zijn bestuurders in de voorafgaande 12 maanden onherroepelijk is veroordeeld voor een van de verplichte uitsluitingsdelicten (deelneming aan een criminele organisatie, fraude, witwassen en omkoping).

Een aanbestedende dienst of speciale-sectorbedrijf die ervan kennis heeft dat een ondernemer of één van zijn bestuurders recentelijk onherroepelijk is veroordeeld voor een van de voornoemde vier verplichte uitsluitingsdelicten, zal deze ondernemer moeten uitsluiten van alle opdrachten boven de EU-drempels. Dit geldt ook als deze ondernemer nog in het bezit is van een geldige IVA die is afgegeven voor het moment van de onherroepelijke veroordeling. Daarom zal bij een opdracht boven de EU-drempels voor leveringen en diensten en boven de 1,5 miljoen euro bij werken een ondernemer een eigen verklaring moeten overleggen aan de aanbestedende dienst of speciale-sectorbedrijf waarin hij verklaart dat de ondernemer of een van zijn bestuurders in de voorafgaande 12 maanden niet onherroepelijk is veroordeeld voor een van de voornoemde vier verplichte uitsluitingsdelicten. Deze eigen verklaring vormt een onderdeel van de Eigen verklaring aanbesteden zoals beschreven in § 2.2.7.

Een ondernemer die geen verklaring overlegt, dient te worden uitgesloten. Een ondernemer die wel een verklaring overlegt, terwijl de aanbestedende dienst of speciale-sectorbedrijf weet heeft van een voornoemde onherroepelijke veroordeling, dient ook te worden uitgesloten. De procedure waarbij een aanbestedende dienst die twijfelt aan de juistheid van de eigen verklaring, de juistheid van deze eigen verklaring kan verifiëren wordt nog uitgewerkt.

2.4.9 Welke opdrachtnemers moeten de integriteitsverklaring aanbesteden bezitten

Het voornemen is dat van onderaannemers of toeleveranciers geen integriteitsverklaring geëist mag worden, tenzij door de ondernemer op hen een beroep wordt gedaan in verband met technische en beroepsbekwaamheid of financiële en economische draagkracht.

Het is wenselijk dat alle ondernemers waar de overheid zaken mee doet integer zijn. Maar om redenen van uitvoerbaarheid en proportionaliteit wordt de integriteitseis beperkt tot de direct verantwoordelijke ondernemer. Daaronder worden gerekend

- de opdrachtnemende ondernemer,
- de ondernemer (onderaannemer of toeleverancier) waarop door de opdrachtnemer een beroep wordt gedaan in verband met technische en beroepsbekwaamheid of financiële en economische draagkracht,
- de deelnemende ondernemer in een combinatie,
- de rechtspersoon van een samenwerkingsverband.

Van andere onderaannemers of toeleveranciers mag in de aanbestedingsprocedure geen IVA geëist worden.

2.4.10 Overgangsregime

Om een soepele invoer van de IVA te bewerkstelligen zal een overgangsregime nader worden uitgewerkt. Hierbij wordt gedacht aan een gefaseerde invoering van de verplichting van het hebben van een IVA door gedurende een bepaalde termijn ook nog een eerder afgegeven verklaring omtrent het gedrag te accepteren.

2.4.11 Kosten

De huidige verklaring over het gedrag voor rechtspersonen kost €147,50. Naar verwachting zullen de kosten stijgen door het meerwerk dat COVOG moet verrichten in de vorm van het onderzoek naar mogelijke boetebeschikkingen van de NMa en de Europese Commissie.

2.5 Verduidelijking van geschiktheidseisen, selectiecriteria en contractvoorwaarden (AD)

2.5.1 Aanleiding

Geschiktheidseisen worden tijdens de selectiefase door de aanbestedende dienst gehanteerd om te bepalen of een ondernemer in staat is het werk de levering of de dienst uit te voeren. Met selectiecriteria worden eventueel uit de geschikt bevonden ondernemers een aantal geselecteerd. (zie § 2.5.5)

Ondernemers worden regelmatig geconfronteerd met onnodige of te zware geschiktheidseisen. De oorzaak van dit probleem ligt in onvoldoende deskundigheid bij sommige aanbestedende diensten. Daarom zal via PIANOo¹⁵ worden geprobeerd dit gebrek aan voldoende professionaliteit aan te pakken. Bij het wetsvoorstel is al aangegeven dat het gewenst is ook tegelijkertijd een aantal algemene normen te stellen om langs die weg ook te bevorderen dat er geen onnodig hoge geschiktheidseisen aan ondernemers worden gesteld. In het wetsvoorstel is daartoe een bepaling opgenomen die op het niveau van amvb wordt uitgewerkt. Door geen onnodig hoge eisen te stellen wordt bereikt dat meer bedrijven toegang hebben tot de markt van overheidsopdrachten. Dit versterkt concurrentie en bevordert toetreding van nieuwe ondernemers. Daarnaast zullen bij juiste geschiktheidseisen ondernemers minder tijd kwijt zijn met het aantonen dat zij daaraan voldoen waardoor de administratieve lasten lager zullen worden. Vooral het midden- en kleinbedrijf zal profiteren van het terugdringen van onnodige of te zware geschiktheidseisen.

Sommige geschiktheidseisen mogen niet als selectie criterium gebruikt worden omdat bepaalde types bedrijven daarmee ten onrechte worden bevoordeeld.

Over gehanteerde contractvoorwaarden bestaan ook klachten bij het bedrijfsleven. Omdat contractvoorwaarden in sterke mate afhangen van het type opdracht en vaak ook opdrachtspecifiek zijn worden daarvoor geen normen ontwikkeld. Een uitzondering vormt de bankgarantie waarvoor wel een norm wordt bepaald.

Klachten over geschiktheidseisen en contractvoorwaarden komen vooral voor bij opdrachten van aanbestedende diensten en niet bij opdrachten van speciale-sectorbedrijven. Daarom wordt de regelgeving tot de eerste categorie beperkt.

2.5.2 Reikwijdte

Deze voorstellen zijn van toepassing op opdrachten van aanbestedende diensten (betreffen dus ook de nationale procedures beschreven in § 2.2.3)

2.5.3 Combinatievorming

Het voornemen is te bepalen dat aan een combinatie geen hogere geschiktheidseisen gesteld mogen worden dan aan een enkele inschrijver.

Aan een combinatie worden soms hogere geschiktheidseisen gesteld dan aan een enkele inschrijver. Dit is discriminatoir en in strijd met de strekking van richtlijn nr. 2004/18/EG. Het stellen van hogere eisen aan combinaties is bovendien een toetredingsdrempel voor het MKB om in te schrijven op overheidsopdrachten.

¹⁵ PIANOo (*Professioneel en Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers*) is een onderdeel van het Ministerie van economische zaken. Het is een kennisnetwerk op het gebied van aanbesteden, van en voor de overheid. De publieke sector kan bij het netwerk terecht voor informatie, advies en praktische tips. PIANOo stimuleert kennisuitwisseling en brengt vakgenoten in contact, zodat zij van elkaars expertise kunnen leren.

2.5.4 Algemene normen voor ten hoogste te stellen geschiktheidseisen

Het voornemen is een aantal algemene normen te beschrijven voor ten hoogste te stellen geschiktheidseisen aan ondernemers voor de meest voorkomende opdrachten.

Een aanbestedende dienst hanteert geschiktheidseisen om te kunnen bepalen of een ondernemer in staat is om het werk, de levering of de dienst uit te voeren. Volgens de richtlijn kunnen drie soorten geschiktheidseisen worden gehanteerd. In de eerste plaats de eisen die zien op de financiële en economische draagkracht van een ondernemer. In de tweede plaats de eisen die zien op de technische en beroepsbekwaamheid van een ondernemer. En in de derde plaats de eisen die zien op de beroepsbevoegdheid.

De eisen financiële en economische draagkracht hebben tot doel het risico te beperken van discontinuïteit en onvoldoende capaciteit van de ondernemer.

De eisen over technische en beroepsbekwaamheid van een ondernemer hebben tot doel het risico te beperken van onvoldoende kwaliteit bij de ondernemer.

De eisen over beroepsbevoegdheid hebben tot doel het risico van onbevoegde bedrijfsuitoefening te beperken.

financiële en economische draagkracht

Het voornemen is als algemene norm te bepalen dat om het risico van onvoldoende financiële en economische draagkracht te beperken voor opdrachten boven de Europese drempelwaarde en voor opdrachten bij werken groter dan 1,5 mln. een aanbestedende dienst mag eisen:

- a. dat de meest recente accountantsverklaring van een potentiële opdrachtnemer géén zgn. continuïteitsparagraaf bevat en/of
- b. een omzeteis binnen een bandbreedte van 0-300%. De aanbestedende dienst vraagt alleen naar de omzet van het voorafgaande jaar.

Andere of zwaardere eisen of eisen onder de genoemde drempels zijn alleen toegestaan in bijzondere gevallen en dienen in dat geval te worden toegelicht. (zie § 2.5.7)

Het risico van onvoldoende continuïteit wordt op dit moment op verschillende wijzen door aanbestedende diensten afgedekt. Vaak wordt gevraagd om een bereidverklaring van de bank, om een bankverklaring, om financiële ratio's en om balansgegevens. Aan deze documenten kleven veel beperkingen. Aan een bereidverklaring van de bank en een bankgarantie zitten voor ondernemer hoge kosten en het opgeven van kredietruimte vast. Financiële ratio's geven de beste informatie. De beoordeling van financiële ratio's vereist specialistische financiële kennis, die aanbestedende diensten niet altijd bezitten. Om deze reden kan bij een aanbesteding het risico op onvoldoende continuïteit het beste door de accountant van de ondernemer beoordeeld worden. Bij het afgeven van de accountantsverklaring bij de jaarrekening moet de accountant zich tevens een oordeel vormen over de continuïteit van de ondernemer. Als de accountant concludeert dat er sprake is van twijfel omtrent de continuïteit, moet hierover verplicht een paragraaf opgenomen worden in de jaarrekening. Hierbij wordt aangesloten bij een reeds bestaande praktijk, alle midden- en grootbedrijven zijn verplicht hun jaarrekening door een accountant te laten keuren. Dit betekent dat de meeste ondernemers weinig administratieve lasten hebben om aan te tonen dat ze aan het selectiecriterium voldoen. Een kleine ondernemer die valt buiten regime van de verplichte goedkeuring van jaarrekeningen en die mee wil dingen naar een opdracht waarbij een aanbestedende dienst eisen van continuïteit stelt, zal zijn jaarcijfers alsnog moeten laten goedkeuren door een externe accountant.

In de regel kan een aanbestedende dienst ervan uitgaan, dat een ondernemer zelf de afweging maakt of hij een opdracht aan kan. Indien de aanbestedende dienst echter meer zekerheid wil hebben, gezien de aard van de opdracht, kan de aanbestedende dienst een eis omtrent de omzet stellen. Uit contacten met aanbestedende diensten is gebleken dat een bandbreedte van 0 -300%, behoudens bijzondere gevallen, volstaat.

Bij opdrachten onder de drempel met meestal een kortere looptijd zijn de risico's een stuk beperkter en ontstaat er een onjuiste verhouding tussen het risico voor de aanbestedende dienst en de administratieve lasten van het bedrijfsleven als voor deze opdrachten ook eisen met betrekking tot financiële en economische draagkracht zouden worden gesteld. In bijzondere gevallen zijn andere of zwaardere eisen of eisen onder de drempels toegestaan. Dit dient in dat geval te worden toegelicht.

technische en beroepsbekwaamheid

Het voornemen is als algemene norm te bepalen dat om het risico van onvoldoende technische en beroepsbekwaamheid te beperken een aanbestedende dienst ten hoogste om drie referentieprojecten mag verzoeken met een omvang van het referentieproject van maximaal 60% van de geraamde omvang van de opdracht die in complexiteit of competenties voldoende overeenkomen met de opdracht. Het vragen om andere of zwaardere referentieprojecten is alleen toegestaan in bijzondere gevallen en dient in dat geval te worden toegelicht. (zie § 2.5.7)

Behalve referentieprojecten kunnen ook andere eisen van technische en beroepsbekwaamheid gesteld worden.

Eisen die betrekking hebben op de technische en beroepsbekwaamheid van de ondernemer betreffen altijd kwalitatieve aspecten, die met name betrekking hebben op de deskundigheid, efficiëntie, ervaring en betrouwbaarheid van de gegadigden.

Omdat wordt geklaagd over te zware vakbekwaamheidseisen, zou het wenselijk zijn hiervoor algemene normen op te stellen. De criteria om de technische en beroepsbekwaamheid te toetsen zijn zeer divers en variëren sterk per specifieke opdracht. Voor één instrument dat wordt gebruikt om technische en beroepsbekwaamheid aan te tonen, referentieprojecten, kan een algemene norm opgesteld worden. Voor de overige criteria voor technische en beroepsbekwaamheid is dit vanwege de diversiteit niet mogelijk.

Referentieprojecten zijn een indicatie voor toepaste technische en beroepsbekwaamheid in de praktijk. Nieuwkomers in een markt en groeiende ondernemers kunnen niet eenvoudig met referentiewerken hun deskundigheid aantonen. Daarom is het belangrijk het aantal referentiewerken en de eis aan de omvang van referentiewerken in relatie tot de opdracht te beperken. In bijzondere gevallen zijn andere of zwaardere eisen toegestaan. Dit dient in dat geval te worden toegelicht. Het verdient sterke aanbeveling dat een aanbestedende dienst een ondernemer die niet over voldoende referentieprojecten beschikt in de gelegenheid stelt op andere wijze zijn bewezen deskundigheid aan te tonen.

beroepsbevoegdheid

Voor beroepsbevoegdheid wordt geen algemene norm opgesteld. De eisen daarvoor zijn te specifiek.

2.5.5 Beperking van het aantal gegadigden

Het voornemen is te bepalen dat de eisen omtrent financiële en economische draagkracht, ofwel continuïteits- en capaciteitseisen, alleen gebruikt mogen worden als geschiktheidseisen (knock-out criteria) en niet als selectiecriteria (wegingscriteria).

Ingevolge artikel 44, lid 4 van de Richtlijn kunnen aanbestedende diensten bij de niet-openbare procedure, de onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking en de concurrentiegerichte dialoog het aantal kandidaten beperken. De aanbestedende dienst moet op basis van dit artikel in de aankondiging de objectieve en niet-discriminerende criteria of voorschriften vermelden die hij voornemens is te gebruiken, en het minimum en maximum aantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen. Aanbestedende diensten gebruiken doorgaans selectiecriteria om het aantal gegadigden te beperken. Het is belangrijk te

voorkomen dat grote ondernemers onnodig worden bevoordeeld ten opzichte van kleine ondernemers. Daarom moeten eisen omtrent financiële en economische draagkracht niet gebruikt worden om te shortlisten. Het beperken van het aantal gegadigden tot 3-5 (shortlisten) kan derhalve alleen plaatsvinden op basis van de mate waarin aan de gestelde criteria ten aanzien van de technische en beroepskwaliteit wordt voldaan. Een ander alternatief is loten.

2.5.6 Bankgarantie

Het voornemen is als algemene norm te bepalen dat het een aanbestedende dienst wordt toegestaan (als de aard van de opdracht daar aanleiding toe vormt) in de contractvoorwaarden een zekerheidsstelling te bedingen van hooguit 5% van de opdrachtwaarde.

Het vragen om een zwaardere bankgarantie is alleen toegestaan in bijzondere gevallen en dient in dat geval te worden toegelicht in het beschrijvend document. (zie § 2.5.7)

Een bankgarantie is een verklaring van een bank of van een borgmaatschappij waarbij deze zich tegenover de opdrachtgever tot een bepaald maximum bedrag garant stelt voor de juiste nakoming door de opdrachtnemer van zijn verplichtingen. De in het contract op te nemen bankgarantie geeft de opdrachtnemer een extra financiële prikkel om aan zijn verplichtingen te voldoen. De opdrachtgever beschikt over extra zekerstelling dat de opdracht wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld in het geval dat met de overgang naar een nieuwe aanbieder hoge kosten zijn gemoeid of het geval dat de aanbestedende dienst betalingen vooraf doet voor een opdracht.

Een nadeel van de bankgarantie is dat hier voor de ondernemer extra kosten aan verbonden zijn. Daarnaast zal de bank of borgmaatschappij de vrij besteedbare liquide middelen, rekening courant faciliteit of een separate obligofaciliteit van de ondernemer (deels) blokkeren. Ook voor een opdrachtgever heeft het vragen om een bankgarantie een nadelige kant, omdat de extra kosten van deze bankgarantie in principe in de prijs van de opdracht worden doorberekend.

Een bankgarantie van 5% blijkt in de praktijk als regel voldoende te zijn om financiële zekerheid te hebben dat de opdracht wordt voltooid. Voor DBFM-contracten en scheepsbouwopdrachten zal gelet op de specifieke aard van dit type opdrachten vaak een zwaardere garantie redelijk zijn dan de genoemde 5%.

2.5.7 Comply or explain

In bijzondere gevallen mag een aanbestedende dienst, vanwege de bijzondere risico's van een specifieke opdracht, zwaardere of andere geschiktheidseisen stellen en andere bewijsstukken opvragen dan is beschreven in de algemene normen of om een zwaardere bankgarantie vragen in de contractvoorwaarden. Dit moet dan in de aankondiging worden toegelicht.

Hierboven is al aangegeven in welke gevallen welke ruimte er is voor het stellen van geschiktheidseisen. De algemene normen zijn bedoeld voor de meest voorkomende opdrachten en zullen niet in alle opdrachtsituaties volstaan. Niet elke geschiktheidseis die valt binnen de ruimte van het normale kader, zal bij elke opdracht relevant hoeven te zijn. En in sommige gevallen zal een aanbestedende dienst ook zwaardere of andere geschiktheidscriteria moeten kunnen stellen, gelet op de bijzondere risico's van een specifieke opdracht. Daarom moet het mogelijk zijn voor aanbestedende diensten om in bijzondere gevallen de norm voor ten hoogste te stellen geschiktheidseisen te overschrijden. In dat geval wordt van de aanbestedende dienst gevraagd in de aankondiging toe te lichten welk specifiek element van de opdracht een zwaardere eis rechtvaardigt dan die van het normale kader, het principe van comply or explain. Een in een bijzonder geval te vragen zwaardere bankgarantie dient in het beschrijvend document (dus niet in de aankondiging) te worden toegelicht.

2.6. Vergroten van de toegankelijkheid van de regelgeving (AD)

2.6.1 Aanleiding

Uit het onderzoek van de Parlementaire Enquêtecommissie Bouwnijverheid (PEC-Bouw) is gebleken dat de toegankelijkheid van de regelgeving te wensen overlaat. Dit ligt met name aan het feit dat de systematiek van de richtlijnen die is aangehouden bij de implementatie ervan, niet erg toegankelijk is. De richtlijnen zijn niet opgezet als een systematische beschrijving van de regels in een bepaalde procedure. Veel aanbestedende diensten hebben hier wel sterke behoefte aan. Dit blijkt onder andere uit het feit dat veel gebruik wordt gemaakt van zgn. aanbestedingsreglementen. Bij de speciale-sectorbedrijven blijkt die behoefte echter niet aanwezig, daar kan men goed overweg met de wijze waarop richtlijn 2004/17/EG is geïmplementeerd in Bass.

2.6.2 Reikwijdte

Het voorstel heeft betrekking op de wijze waarop richtlijn nr. 2004/18/EG wordt geïmplementeerd in het nieuwe Besluit Aanbestedingen en de wijze waarop de nationale procedures worden beschreven en betreft dus opdrachten van aanbestedende diensten. (betreft dus ook de nationale procedures beschreven in § 2.2.3)

2.6.3 Uitschrijven van de regelgeving

Het voornemen is in het nieuwe Besluit Aanbestedingen de regelgeving te gaan uitschrijven. In het besluit zelf wordt aangegeven in welke gevallen welke procedure mag of moet worden gevolgd. In de bijlagen bij het besluit wordt voor iedere procedure en per stap in een procedure aangegeven met welke regelgeving rekening moet worden gehouden.

Waarom uitschrijven

Om te voorzien in de behoefte aan toegankelijke regelgeving in de vorm van uitgeschreven regels bestaat het voornemen tot een geheel nieuwe opzet van het nieuwe Besluit Aanbestedingen waarbij deze behoefte van de belangrijkste geadresseerde - de aanbestedende dienst- als leidraad wordt genomen. Op dit moment voorzien de verschillende aanbestedingsreglementen in deze behoefte. Door het voornemen om in het nieuwe Besluit Aanbestedingen de regelgeving volledig uit te schrijven per procedure en per stap in een procedure zal in de toekomst minder of geen behoefte zijn aan aanbestedingsreglementen. Het zgn. ARW 2005 zal daarom buiten werking worden geplaatst. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens van de PEC en de ondernemers(organisaties) om deze reglementen terug te dringen omdat deze tot versnippering en verkokering van regelgeving leiden. Door het meer toegankelijker maken van de regelgeving wordt ook een betere naleving beoogd.

Opzet van en gebruik van de regelgeving

Het nieuwe Besluit Aanbestedingen zal bestaan uit een basisdeel en 14 procedure-bijlagen. Elke aanbestedingsprocedure is in een aparte bijlage geheel uitgeschreven.

In het nieuwe Besluit Aanbestedingen zal op eenvoudiger manier dan nu na te gaan zijn welke procedure in welk geval van toepassing is. Het basisdeel van het besluit volgt chronologisch de vragen die door een aanbestedende dienst, die een overheidsopdracht in de markt wil zetten, beantwoord moeten worden:

1. Valt mijn overheidsopdracht onder de reikwijdte van het nieuwe Besluit Aanbestedingen?
2. Wat is de geraamde waarde van mijn overheidsopdracht?
3. Wat is het toepasselijke drempelbedrag?
4. Welke aanbestedingsprocedure kan of moet ik toepassen?

Nadat deze vragen door de aanbestedende dienst zijn beantwoord, gaat de aanbestedende dienst naar de van toepassing zijnde bijlage met de betreffende aanbestedingsprocedure en past de daarin opgenomen voorschriften toe.

De procedurebeschrijving in elke bijlage bestaat uit de volgende delen:

- a. aankondigingsfase
- b. selectiefase
- c. gunningsfase

De voorschriften die de aanbestedende dienst in acht moet houden bij het gebruiken van de procedure zijn in chronologische volgorde opgeschreven. Dit maakt duidelijk met welke regels de aanbestedende dienst op elk moment in de procedure rekening mee moet houden.

Uitgangspunten bij de het uitschrijven

Het besluit BA wordt uitgeschreven volgens de volgende uitgangspunten:

1. De bestaande wettelijke normen zijn in beginsel slechts technisch neutraal gehergroepeerd. Daarbij zijn er keuzes gemaakt bij bepaalde vraagpunten die door de nieuwe systematiek pregnanter naar voren kwamen. Vervolgens zijn toegevoegd de bepalingen van het nieuwe beleid zoals beschreven in hoofdstuk II van dit document.
2. In de regelgeving worden slechts de verplichte regels opgenomen. Het besluit bevat dus geen aanvullende beschrijvingen waarmee een volledige handleiding voor aanbestedende diensten zou kunnen ontstaan.
3. De aanbestedende dienst kan voor de keuze van de juiste procedure en het correct voeren van deze procedure in beginsel volstaan met de algemene bepalingen van dit besluit en de procedurebepalingen in één van de bijlagen.
4. De structuur van het besluit volgt de stappen die een aanbestedende dienst moet zetten om uiteindelijk de juiste procedure te kiezen. Daarbij wordt zo duidelijk mogelijk onderscheiden wat de hoofdregel is en wat de uitzonderingen daarop zijn.
5. De voorschriften die van toepassing zijn zodra een bepaalde procedure gekozen is, worden gegroepeerd per procedure en op chronologische volgorde.
6. De voorschriften van een bepaalde procedure worden zo veel mogelijk volledig uitgeschreven in de zin dat telkens de kern van het voorschrift zelf wordt weergegeven in plaats van te verwijzen naar andere voorschriften of procedures.
7. De richtlijn dient volledig en juist geïmplementeerd te zijn.
8. Waar nuttig, en binnen de bepalingen van de richtlijn mogelijk, worden begrippen geharmoniseerd en worden verduidelijkingen aangebracht.

Op uitgangspunt 3 (volstaan met besluit en één bijlage) is een uitzondering nodig.

Het opnemen van de concrete Europese drempelbedragen in het besluit BA zou wenselijk zijn. Hiervoor is echter niet gekozen, omdat deze drempelbedragen in de richtlijnen regelmatig worden geactualiseerd. Dit zou het nodig maken het besluit BA regelmatig aan te passen hetgeen een zware procedure is. Daarom wordt in het besluit voor de drempelbedragen verwezen naar de laatste versie van de aanbestedingsrichtlijn en blijft het raadplegen van een actuele geconsolideerde versie van de richtlijn (bijv. via <http://eur-lex.europa.eu>) dus nodig.

Opzet van het nieuwe Besluit Aanbestedingen op hoofdlijnen

Hoofdstuk 1 van het besluit bevat uitsluitend definities en heeft dus vooral een naslagfunctie. In het eerste deel van hoofdstuk 2 van het besluit kan een aanbestedende dienst afleiden of het besluit in zijn algemeenheid van toepassing is op het soort aanbestedende dienst dat hij is en op het soort opdracht dat hij wil plaatsen.

Het besluit kan terzijde gelegd worden indien de geraamde waarde van de opdracht lager is dan €50.000, de zogenaamde bagatel. Voor concessies voor werken, of leveringen en diensten is een andere bagatel bepaald.

Indien het besluit van toepassing is op een opdracht, moet de aanbestedende dienst de waarde van de opdracht ramen volgens de ramingsregels uit hoofdstuk 3 van het besluit BA en vervolgens uit hoofdstuk 4 afleiden welke drempel in het specifieke geval van toepassing is. Deze drempels volgen in de meeste gevallen direct uit de richtlijn en worden daarom richtlijndrempels genoemd.

Indien de toepasselijke drempel bekend is, volgt uit hoofdstuk 5 van het besluit BA vervolgens welke aanbestedingsprocedure moet of kan worden toegepast. Voor iedere procedure is een aparte bijlage waarnaar het besluit verwijst en waarin alle voor die procedure toepasselijke voorschriften in chronologische volgorde zijn opgenomen. Voor de vervolgstappen kan verder volstaan worden met het volgen van de bijlage, waarbij uiteraard tevens de algemene beginselen uit de aanbestedingswet toegepast moeten worden.

De bijlagen zijn verdeeld in een linker- en een rechterkolom. In de linkerkolom staat de Europese procedure beschreven (die boven de Europese drempelwaarde geldt), in de rechterkolom de nationale procedure (die onder de Europese drempelwaarde geldt). De verschillen (bv het feit dat een opdracht onder de Europese drempelwaarde niet Europees hoeft te worden aangekondigd) worden zo duidelijk mogelijk weergegeven. De nationale procedures worden hiertoe weergegeven door in de rechterkolom aan te geven of en in hoeverre de Europese procedure ook nationaal gevolgd moet worden. Dit gebeurt door bij ieder voorschrift uit de linkerkolom, in de rechterkolom aan te geven dat dit onverkort van toepassing is ('idem') of in het geheel niet van toepassing is ('n.v.t.') dan wel in de rechterkolom een zelfstandige, van de norm in de linkerkolom afwijkende, nationale norm op te nemen.

De in de normale gevallen toe te passen procedures staan in paragraaf 2 van hoofdstuk 5 van het besluit BA. In paragraaf 3, 4 en 5 van het besluit BA staan de toegelaten procedures voor bijzondere gevallen aangegeven.

Bijlage

Als bijlage van dit consultatiedocument, treft u aan een werkversie van het Besluit Aanbestedingen en een werkversie van bijlage 1 (niet-openbare procedure). Deze werkdocumenten vormen een illustratie van de manier waarop de bovenbeschreven toegankelijkheid van de regelgeving zal worden vergroot.

In de bijgevoegde documenten is slechts een deel van het voorgenomen nieuwe beleid uitgeschreven (alleen het deel stroomlijning van procedures, zie paragraaf 2.3) en het betreft slechts de uitwerking van één aanbestedingsprocedure (de niet-openbare procedure).

De bijlagen dienen dan ook alleen als illustratie van de nieuwe systematiek van regelgeving en niet als illustratie van het nieuwe beleid zelf.

3. Effecten van voorgenomen beleid op lasten bedrijven en uitvoeringslasten aanbestedende diensten. (AD)

Een van de doelstellingen van het voorgenomen nieuwe beleid is vereenvoudiging van procedures waardoor de lasten van het bedrijfsleven substantieel kunnen dalen. Hierbij moet worden vermeden dat besparingen bij het bedrijfsleven leiden tot even grote lastenverzwaring bij aanbestedende diensten.

3.1 Uitgevoerd onderzoek

Sira consulting en Significant hebben gezamenlijk onderzocht wat de verandering in lasten van de bedrijven en uitvoeringslasten van de aanbestedende diensten zal zijn als gevolg van het nieuwe besluit aanbestedingsregels. Omdat verreweg de meeste aanbestedingen plaatsvinden onder regime van het nieuwe Besluit Aanbestedingen en omdat de meeste veranderingen in het nieuwe Besluit Aanbestedingen worden aangebracht, heeft het onderzoek zich beperkt tot dit besluit en zijn de effecten van de wijzigingen in het besluit Bass niet onderzocht.

De effecten zijn berekend op basis van het voorgenomen beleid zoals beschreven in dit document.

3.2 Verandering in lasten bij plaatsen van overheidsopdrachten

De totale lasten van het aanbesteden dalen met 13%. Lasten van bedrijven dalen met 17%. Uitvoeringslasten van aanbestedende diensten dalen met 4%.
--

De in het rapport¹⁶ opgenomen conclusies zijn:

De totale lasten (lasten bedrijven plus lasten aanbestedende diensten) zullen door de invoering van het nieuwe Besluit Aanbestedingen ten opzichte van het ijkpunt 2006 afnemen als gevolg van verandering in de kosten per handeling en als gevolg van het verschuiven van aanbestedingsprocedures. De reductie bedraagt 13% ten opzicht van het ijkpunt 2006.

Deze reductie is als volgt verdeeld;

De lasten van bedrijven worden met 17% gereduceerd. Het deel administratieve lasten daalt met 19% en de overige lasten dalen met 16%.

De uitvoeringslasten van aanbestedende diensten dalen met 4%.

¹⁶ Onderzoek lasten nieuw Besluit aanbestedingsregels. Concept 14 november 2007. Uitgevoerd door Significant en Sira in opdracht van ministerie van Economische Zaken.

4 Samenvatting van de voorstellen

Oplossen van aantal knelpunten in de uitvoeringspraktijk

Opdrachten buiten het regime van de richtlijn (AD)

De volgende voorstellen zijn van toepassing op opdrachten van aanbestedende diensten.

Nationale procedures voor opdrachten onder de drempel. (zie § 2.2.3)

Voorstel voor nationale procedures.

Reikwijdte

Opdrachten van aanbestedende diensten beneden de Europese drempelwaarden en boven de €50.000.

Toegestane procedures

Voor opdrachten tussen de €50.000 en de Europese drempels:

voor alle opdrachten

- de openbare EU-procedure met ingekorte minimum termijnen.
- de niet-openbare EU-procedure met ingekorte minimum termijnen.
- de onderhandelingsprocedure met voorafgaande bekendmaking.

voor alle opdrachten, met uitzondering van werken > €1,5 mln.

- de meervoudige onderhandse procedure. Geen voorschriften voor lengte van termijnen.

voor bijzondere opdrachten

- de concurrentiegerichte dialoog (speciale EU procedure van boven de drempel)
 - de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking (idem)
- beide met ingekorte minimum termijnen.

Uitzonderingen

Alle uitzonderingen op de aanbestedingsplicht die boven de drempel gelden, zullen ook van toepassing zijn onder de drempel.

Concessie-overeenkomsten voor diensten (zie § 2.2.4)

Het voorstel is voor opdrachten van aanbestedende diensten tot het verlenen van concessies voor diensten een openbare aankondiging in TenderNed te verplichten. Dit voor zover de waarde van de concessie ligt boven de Europese drempels voor opdrachten voor diensten.

Stroomlijning en vereenvoudiging van procedures (AD en SSB)

Deze volgende voorstellen zijn van toepassing op opdrachten van aanbestedende diensten en op opdrachten van speciale-sectorbedrijven.

Onnodig clusteren tegengaan (zie § 2.3.3)

Het voornemen is een bepaling op te nemen, waardoor onnodig clusteren wordt tegengegaan.

Gratis aanbestedingsstukken (zie § 2.3.4)

Het voornemen is dat aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven de aanbestedingsstukken, met daarin de technische specificaties, in ieder geval kosteloos beschikbaar moeten stellen.

Publicatie via TenderNed (zie § 2.3.5)

Het voornemen is aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven te verplichten hun opdrachten, voorzover die worden geplaatst via een procedure waarin publicatie is voorgeschreven, op de website www.TenderNed.nl aan te kondigen.

Beëindigen statistiekverplichting (zie § 2.3.6)

Het voornemen is de statistiekverplichting voor aanbestedende diensten te beëindigen. Voor speciale-sectorbedrijven kan de verplichting niet volledig op korte termijn worden beëindigd.

Motivering van de voorgenomen afwijzingsbeslissing. (zie § 2.3.7)

Het voornemen is te bepalen dat een aanbestedende dienst en een speciale-sectorbedrijf gelijk met het bekendmaken van de voorgenomen afwijzing moet motiveren waarom de desbetreffende inschrijver of gegadigde de overheidsopdracht niet gegund krijgt.

De eindscores, zowel van de afgewezen ondernemer en die van ondernemers die geselecteerd zijn of aan wie gegund gaat worden, moeten bekend gemaakt worden (voor zover van toepassing).

Tevens moet (voor zover van toepassing) aangegeven worden hoe de afgewezen ondernemer op specifieke kenmerken heeft gescoord en waarom op dat specifieke kenmerk eventueel niet de maximale score is toegekend. De standstill-termijn bij gunning gaat in op het moment van bekendmaken van de voorgenomen afwijzingsbeslissing.

Een aanbestedende dienst of speciale-sectorbedrijf zal binnen 10 dagen moeten reageren op een verzoek om informatie.

Eigen verklaring aanbesteden (zie § 2.3.8)

Het voornemen is standaardformulier Eigen Verklaring Aanbesteden in te voeren voor allerlei informatie die een aanbestedende dienst of een speciale-sectorbedrijf tijdens de selectiefase nodig heeft van de meedingende ondernemers.

De eigen verklaring bevat informatie over de bewijsstukken die betrekking hebben op uitsluiting, economische en financiële draagkracht en beroepsbevoegdheid. In de regelgeving zal vastgelegd worden op welke wijze de verklaring aan het eind van de selectiefase kan worden geverifieerd.

Het zal een aanbestedende dienst en een speciale-sectorbedrijf niet zijn toegestaan op andere wijze informatie op te vragen dan via de Eigen Verklaring Aanbesteden (behoudens bijzondere gevallen).

Toetsing integriteit ondernemers (AD en SSB)

Deze volgende voorstellen zijn van toepassing op opdrachten van aanbestedende diensten en op opdrachten van speciale-sectorbedrijven.

Opzet van het toetsingssysteem (zie § 2.4.3)

Het voornemen is dat COVOG de integriteit van ondernemers bij bepaalde categorieën opdrachten verplicht toetst op overeenkomstige wijze als bij de afgifte van de verklaring omtrent het gedrag voor rechtspersonen.

Deze toets wordt uitgebreid met overtredingen van de mededingingsregels. Er komt één integriteitsverklaring aanbesteden. Alleen COVOG geeft deze verklaring af.

Afwegingsgronden bij afgifte integriteitsverklaring en termijn van weigering (zie § 2.4.4)

Het voornemen is dat het COVOG de integriteit van de ondernemer inclusief de bestuurders beoordeelt aan de hand van onherroepelijke strafrechtelijke veroordelingen en onherroepelijke boetebeschikkingen van de NMa en de Europese Commissie.

Het COVOG zal na een onherroepelijke veroordeling voor een relevant delict de integriteitsverklaring aanbesteden in beginsel gedurende vier jaar aan de betrokken ondernemer weigeren. Door het meewegen van voldoende vertrouwenwekkende maatregelen kan deze termijn van vier jaar worden bekort. Voor een aantal delicten (deelneming aan een criminele organisatie, fraude, witwassen en omkoping) kan deze termijn worden verkort tot een uitsluiting van minimaal 1 jaar. Voor andere delicten en overtredingen kan de termijn worden verkort tot nul jaar.

Indien een bestuurder onherroepelijk wordt veroordeeld voor deze delicten, zal aan de rechtspersoon waarvan hij bestuurder is, eveneens gedurende een bepaalde termijn de integriteitsverklaring aanbesteden worden geweigerd. Deze termijn wordt voor de verplichte uitsluitingsdelicten gesteld op vier jaar en voor de overige delicten op twee jaar. Verkorting van deze termijnen is niet mogelijk, zolang de bestuurder in de onderneming een beleidsbepalende functie vervult.

Bij welke opdrachten is integriteitsverklaring aanbesteden verplicht (zie §2.4.5)

Het voornemen is dat aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven voor opdrachten voor werken boven de €1,5 mln. van potentiële opdrachtnemers de integriteitsverklaring aanbesteden moeten verlangen.

Aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven moeten als naar hun oordeel reden daartoe bestaat voor een opdracht voor werken onder de €1,5 mln. of voor een levering of dienst (zowel boven als onder de richtlijndrempels) van inschrijvende ondernemers verlangen dat deze een integriteitsverklaring aanbesteden overleggen. In dat geval zal bij de desbetreffende procedure de minimumtermijnen voor verzoeken tot deelneming of de inschrijftermijn tot 70 dagen verlengd worden.

Geldigheidsduur integriteitsverklaring aanbesteden (zie § 2.4.6)

Het voornemen is dat een afgegeven integriteitsverklaring aanbesteden twaalf maanden geldig zal zijn.

Uitsluiting bij verplichte uitsluitingsdelicten (zie § 2.4.8)

Het voornemen is te bepalen dat aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven bij een opdracht boven de Europese drempels voor leveringen en diensten en boven de €1,5 miljoen bij werken een ondernemer moeten uitsluiten als zij er weet van hebben dat de ondernemer of een van zijn bestuurders in de voorafgaande 12 maanden onherroepelijk is veroordeeld voor een van de verplichte uitsluitingsdelicten (deelneming aan een criminele organisatie, fraude, witwassen en omkoping).

Welke opdrachtnemers moeten de integriteitsverklaring aanbesteden bezitten (zie § 2.4.9)

Het voornemen is dat van onderaannemers of toeleveranciers geen verklaring te geëist mag worden, tenzij door de ondernemer daarop een beroep wordt gedaan in verband met technische en beroepsbekwaamheid of financiële en economische draagkracht.

Verduidelijking van geschiktheidseisen en contractvoorwaarden (AD)

De volgende voorstellen zijn van toepassing op opdrachten van aanbestedende diensten.

Combinatievorming (zie §2.5.3)

Het voornemen is te bepalen dat aan een combinatie geen hogere eisen gesteld mogen worden dan aan een enkele inschrijver.

Algemene normen voor ten hoogste te stellen geschiktheidseisen. (zie § 2.5.4)

Het voornemen is een aantal algemene normen te beschrijven voor ten hoogste te stellen geschiktheidseisen aan ondernemers voor de meest voorkomende opdrachten.

financiële en economische draagkracht

Het voornemen is als algemene norm te bepalen dat om het risico van onvoldoende financiële en economische draagkracht te beperken voor opdrachten boven de Europese drempelwaarde en voor opdrachten bij werken groter dan 1,5 mln. een aanbestedende dienst mag eisen:

- dat de meest recente accountantsverklaring van een potentiële opdrachtnemer géén zgn. continuïteitsparagraaf bevat en/of
- een omzeteis binnen een bandbreedte van 0- 300%. De aanbestedende dienst vraagt alleen naar de omzet van het voorafgaande jaar.

Andere of zwaardere eisen of eisen onder de drempels zijn alleen toegestaan in bijzondere gevallen en dienen in dat geval te worden toegelicht.

technische en beroepsbekwaamheid

Het voornemen is als algemene norm te bepalen dat om het risico van onvoldoende technische en beroepsbekwaamheid te beperken een aanbestedende dienst ten hoogste om drie referentieprojecten mag verzoeken met een omvang van het referentieproject van maximaal 60% van de geraamde omvang van de opdracht die in complexiteit of competenties voldoende overeenkomen met de opdracht.

Het vragen om andere of zwaardere referentieprojecten is alleen toegestaan in bijzondere gevallen en dient in dat geval te worden toegelicht.

Behalve referentieprojecten kunnen ook andere eisen van technische en beroepsbekwaamheid gesteld worden.

beroepsbevoegdheid

Voor beroepsbevoegdheid wordt geen algemene norm opgesteld. De eisen daarvoor zijn te specifiek.

Beperking van het aantal gegadigden (zie § 2.5.5)

Het voornemen is te bepalen dat de eisen omtrent financiële en economische draagkracht, ofwel continuïteits- en capaciteitseisen, alleen gebruikt mogen worden als geschiktheidseisen (knock-out criteria) en niet als selectiecriteria (wegingscriteria).

Bankgarantie (zie § 2.5.6)

Het voornemen is als algemene norm te bepalen dat het een aanbestedende dienst wordt toegestaan (als de aard van de opdracht daar aanleiding toe vormt) in de contractvoorwaarden een zekerheidsstelling te bedingen van hooguit 5% van de opdrachtwaarde.

Het vragen om een zwaardere bankgarantie is alleen toegestaan in bijzondere gevallen en dient in dat geval te worden toegelicht in het beschrijvend document.

Comply or explain (zie § 2.5.7)

In bijzondere gevallen mag een aanbestedende dienst, vanwege de bijzondere risico's van een specifieke opdracht, zwaardere of andere geschiktheidseisen stellen en andere bewijsstukken opvragen dan is beschreven in de algemene normen of om een zwaardere bankgarantie vragen in de contractvoorwaarden. Dit moet dan in de aankondiging worden toegelicht.

Vergroten van de toegankelijkheid van de regelgeving (AD)

Het volgende voorstel is van toepassing op opdrachten van aanbestedende diensten.

Uitschrijven van de regelgeving (zie §.2.6.3)

Het voornemen is in het nieuwe Besluit Aanbestedingen de regelgeving te gaan uitschrijven. In het besluit zelf wordt aangegeven in welke gevallen welke procedure mag of moet worden gevolgd. In de bijlagen bij het besluit wordt voor iedere procedure en per stap in een procedure aangegeven met welke regelgeving rekening moet worden gehouden.

Effecten van voorgenomen beleid op lasten bedrijven en uitvoeringslasten aanbestedende diensten. (AD)

Verandering in lasten bij plaatsen van overheidsopdrachten (zie § 3.2)

De totale lasten van het aanbesteden dalen met 13%. Lasten van bedrijven dalen met 17%. Uitvoeringslasten van aanbestedende diensten dalen met 4%.

5 Enkele vragen over rechtsbescherming en toezicht op aanbesteden.

De vraag is of er zich in de praktijk van het aanbesteden knelpunten voordoen met betrekking tot het toezicht op de naleving van de aanbestedingsregels en de rechtsbescherming. Welke maatregelen moeten genomen worden om deze weg te nemen.

De gelegenheid van dit consultatiedocument over de voorgenomen uitvoeringsregelgeving van de Aanbestedingswet wordt aangegrepen om enkele vragen te stellen over het toezicht op de naleving en de rechtsbescherming.

De kernvraag is of er zich in de praktijk van het aanbesteden knelpunten voordoen met betrekking tot het toezicht op de naleving van de aanbestedingsregels en de rechtsbescherming. Welke maatregelen moeten genomen worden om deze weg te nemen. Dit leidt tot de volgende vragen:

- Welke knelpunten ondervindt u in de praktijk met betrekking tot het verkrijgen van rechtsbescherming en het toezicht op de naleving?
- Bestaat er behoefte aan een wijziging van het huidig stelsel van rechtsbescherming? Zo ja, waarom?
- Moet het toezicht op de naleving van de aanbestedingsregels worden versterkt? Zo ja waarom en in welk opzicht?
- Vaak wordt een toezichtsautoriteit voorgesteld. Ziet u dit als oplossing? Ziet u ook alternatieven, zo ja welke?
- Met welke taken zou een toezichtsautoriteit moeten worden belast?
 - Gedacht kan worden aan het op eigen initiatief onderzoeken van naleving van aanbestedingsregels door aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven, klachten bemiddeling, en geschilbeslechting.
 - Zou het toezichtsorgaan de bevoegdheid moeten krijgen om beslissingen van aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven terug te draaien?
 - Zou schadevergoeding bij de civiele rechter gelaten moeten worden of ook overgebracht moeten worden naar een toezichtsautoriteit?
- Zou de toezichtsautoriteit vorm moeten krijgen als aanbestedingskamer bij de NMa?

De Minister van Economische Zaken verneemt graag uw (voorlopige) antwoorden op de bovengestelde vragen. In geval de beantwoording meer tijd vergt dan de geboden reactietermijn voor de voorstellen uit het consultatiedocument, is een latere separate beantwoording geen probleem.

De ontvangen reacties zullen niet gebruikt worden voor de op te stellen amvb's. Het huidige wetsvoorstel biedt immers geen basis voor een toezichtautoriteit. Bij de behandeling van het wetsvoorstel Aanbestedingswet in TK is hierover wel gediscussieerd. De minister van EZ heeft toen gesteld niet zo ver te willen gaan om te komen tot een aanbestedingsautoriteit. Maar hij heeft die mogelijkheid voor de toekomst nadrukkelijk open gehouden. Het feit dat het huidige wetsvoorstel geen basis kent voor een toezichtsautoriteit neemt niet weg dat dit in de toekomst mogelijk anders geregeld zou kunnen worden.

Uw reacties zullen op een later tijdstip gebruikt worden bij nadere besluitvorming over toezicht en rechtsbescherming. Naar het zich laat aanzien zullen in de loop van volgend jaar wijzigingen in de Europese rechtsbeschermingsrichtlijnen van kracht worden welke gevolgen hebben voor de wijze waarop thans het stelsel van rechtsbescherming en toezicht op aanbesteden in Nederlands is ingericht.

Bijlagen

Bijlage bij consultatiedocument

Achterliggende werkdocumenten (conceptbesluit en concept bijlage niet-openbare procedure) zijn opgenomen ter illustratie van het in paragraaf 2.6.3 van het in het consultatiedocument verwoorde vergroten van toegankelijkheid van de regelgeving via een nieuwe systematiek van het uitschrijven.

In deze documenten is slechts een deel van het voorgenomen nieuwe beleid uitgeschreven (paragraaf 2.3 van het consultatiedocument) en dit uitschrijven is ook beperkt tot één aanbestedingsprocedure (de niet-openbare procedure). De documenten dienen dan ook alleen als illustratie van de systematiek van regelgeving en niet als illustratie van het nieuwe beleid zelf.

CONCEPT

HOOFDSTUK 1. BEGRIPSBEPALINGEN

Artikel 1

In dit besluit wordt ten aanzien van organisaties en personen verstaan onder:

- a. Onze Minister: Onze Minister van Economische Zaken;
- b. de Commissie: de Commissie van de Europese Gemeenschappen;
- c. centrale aanbestedende dienst: de aanbestedende diensten, genoemd in Bijlage IV van richtlijn nr. 2004/18/EG;
- d. decentrale aanbestedende dienst: aanbestedende dienst die geen centrale aanbestedende dienst is;
- e. aankoopcentrale: een aanbestedende dienst die voor aanbestedende diensten bestemde leveringen of diensten verwerft, overheidsopdrachten gunt of raamovereenkomsten sluit met betrekking tot voor aanbestedende diensten bestemde werken, leveringen of diensten;
- f. erkende organisatie: een testlaboratorium, een ijklaboratorium of inspectie- of certificatieorganisatie, die voldoet aan de toepasselijke Europese normen;
- g. verbonden onderneming: een onderneming:
 - 1°. waarop een concessiehouder direct of indirect een overheersende invloed kan uitoefenen,
 - 2°. die een overheersende invloed kan uitoefenen op de concessiehouder, of
 - 3°. die, tezamen met de concessiehouder, onderworpen is aan de overheersende invloed van een andere onderneming uit hoofde van eigendom, financiële deelneming of op haar van toepassing zijnde voorschriften;
- h. gegadigde: een ondernemer die bij toepassing van procedures, bedoeld in artikel 31, eerste lid, onder a, c, d en e, heeft verzocht om een uitnodiging tot deelneming;
- i. inschrijver: een ondernemer die een inschrijving heeft ingediend;
- j. TenderNed: het elektronisch systeem voor het aankondigen van opdrachten, bedoeld in artikel 65, eerste lid.

Artikel 2

In dit besluit wordt ten aanzien van de drempel, procedures, communicatiemiddelen en telecommunicatie verstaan onder:

- a. drempel: de voor de betrokken aanbestedende dienst in het concrete geval volgens de voorschriften van hoofdstuk 4 geldende drempel;
- b. niet-openbare procedure: de procedure waaraan ondernemers mogen verzoeken deel te nemen, maar waarbij alleen de door de aanbestedende dienst aangezochte ondernemers mogen inschrijven;
- c. openbare procedure: de procedure waarbij alle ondernemers mogen inschrijven;
- d. concurrentiegerichte dialoog: de procedure waaraan alle ondernemers mogen verzoeken deel te nemen en waarbij de aanbestedende dienst een dialoog voert met de tot de procedure toegelaten ondernemers, ten einde een of meer oplossingen te zoeken die aan de behoeften van de aanbestedende dienst beantwoorden en op grond waarvan de geselecteerde ondernemers zullen worden uitgenodigd om in te schrijven;

e. onderhandelingsprocedure: een procedure waarbij de aanbestedende dienst met door hem gekozen ondernemers overleg pleegt en door onderhandelingen met een of meer van hen de voorwaarden van de overheidsopdracht vaststelt;

f. dynamisch aankoopstelsel: een elektronisch proces voor het doen van gangbare aankopen, met algemeen op de markt beschikbare kenmerken, beperkt in de tijd en gedurende de gehele looptijd open voor een ondernemer die voldoet aan de selectiecriteria en die overeenkomstig de eisen van het beschrijvend document een indicatieve inschrijving heeft ingediend, vastgesteld in bijlage;

g. aanbestedingsstukken: alle documenten in een aanbestedingsprocedure die door de aanbestedende dienst in de procedure zijn gebracht;

h. beschrijvend document: een document waarin de overheidsopdracht, de aanbestedende dienst, de te volgen aanbestedingsprocedure, en de selectie- en gunningscriteria worden beschreven en toegelicht;

i. elektronische handtekening: een handtekening als bedoeld in artikel 15a, vierde lid, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek;

j. geavanceerde elektronische handtekening: een handtekening die voldoet aan de eisen van artikel 15a, tweede lid, onderdelen a tot en met f, van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek;

k. elektronische veiling: een zich herhalend elektronisch proces voor de presentatie van nieuwe, verlaagde prijzen of van nieuwe waarden voor bepaalde elementen van de inschrijvingen, dat plaatsvindt na de eerste volledige beoordeling van de inschrijvingen en dat klassering op basis van elektronische verwerking mogelijk maakt;

l. elektronisch middel: een middel waarbij gebruik wordt gemaakt van elektronische apparatuur voor gegevensverwerking, met inbegrip van digitale compressie en gegevensopslag, en van verspreiding, overbrenging en ontvangst door middel van draden, straalverbindingen, optische middelen of andere elektromagnetische middelen;

m. geraamde waarde: de geraamde waarde, bedoeld in artikel 15;

n. gunningsbeslissing: de keuze van de aanbestedende dienst voor de ondernemer aan wie hij een overheidsopdracht wil gunnen of met wie hij een raamovereenkomst wil sluiten;

o. schriftelijk: elk uit woorden of cijfers bestaand geheel dat kan worden gelezen, gereproduceerd, en vervolgens medegedeeld, dat met elektronische middelen overgebrachte of opgeslagen informatie kan bevatten;

p. openbare telecommunicatiedienst: een telecommunicatiedienst waarvan het aanbod aan een of meer telecommunicatieorganisaties specifiek is opgedragen;

q. openbaar telecommunicatienet: de openbare telecommunicatie-infrastructuur waarmee signalen tussen bepaalde eindstations van het net kunnen worden overgebracht door middel van draden, straalverbindingen, optische middelen of andere elektromagnetische middelen;

r. eindstation van het net: het geheel van materiële verbindingen en van technische toegangsspecificaties die deel uitmaken van het openbare telecommunicatienet en die nodig zijn om toegang tot dit openbare net te krijgen en met behulp daarvan doeltreffend te communiceren;

s. telecommunicatiedienst: de dienst die geheel of gedeeltelijk bestaat in het overbrengen en doorgeven van signalen op het openbare telecommunicatienet door middel van telecommunicatieprocedures, met uitzondering van radio-omroep en televisie.

Artikel 3

In dit besluit wordt ten aanzien van nomenclatuur verstaan onder:

- a. CPC: de nomenclatuur van de centrale productclassificatie (gemeenschappelijke indeling van de produkten) van de Verenigde Naties;
- b. CPV: de Gemeenschappelijke Woordenlijst Overheidsopdrachten, vastgesteld bij verordening (EG) nr. 2195/2002 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 5 november 2002 betreffende de gemeenschappelijke woordenlijst overheidsopdrachten (CPV) (PbEG L 340);
- c. NACE: de statistische nomenclatuur van economische activiteiten in de Europese Gemeenschappen, vastgesteld bij verordening (EEG) nr. 3037/90 van de Raad van de Europese gemeenschappen van 9 oktober 1990 betreffende de statistische nomenclatuur van de economische activiteiten in de Europese Gemeenschap (PbEG L 293).

Artikel 4

In dit besluit wordt ten aanzien van normen en specificaties verstaan onder:

- a. technische specificatie: in geval van
 - 1°. overheidsopdrachten voor werken: een technisch voorschrift dat een omschrijving geeft van de vereiste kenmerken van een werk, een materiaal, een product of een levering en aan de hand waarvan op objectieve wijze een werk, een materiaal, een product of een levering zodanig kan worden omschreven dat dit beantwoordt aan het gebruik waarvoor het door de aanbestedende dienst is bestemd;
 - 2°. overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten: een specificatie die voorkomt in het beschrijvend document;
- b. norm: een technische specificatie die door een erkende normalisatie-instelling voor herhaalde of voortdurende toepassing is goedgekeurd, waarvan de inachtneming niet verplicht is en die tot een van de normen, bedoeld in onderdelen c tot en met e behoort;
- c. internationale norm: een norm die door een internationale normalisatie-instelling wordt aangenomen en ter beschikking van het publiek wordt gesteld;
- d. Europese norm: een norm die door een Europese normalisatie-instelling wordt aangenomen en ter beschikking van het publiek wordt gesteld;
- e. nationale norm: een norm die door een nationale normalisatie-instelling wordt aangenomen en ter beschikking van het publiek wordt gesteld;
- f. gemeenschappelijke technische specificatie: een technische specificatie die is opgesteld volgens een door de lidstaten van de Europese Unie erkende procedure die in het Publicatieblad van de Europese Unie wordt bekendgemaakt;
- g. technisch referentiekader: een ander product dan de officiële normen, dat door de Europese normalisatie-instellingen is opgesteld volgens procedures die aan de ontwikkeling van de marktbehoeften zijn aangepast;
- h. Europese technische goedkeuring: een op de bevinding dat aan de essentiële eisen wordt voldaan, gebaseerde, gunstig uitgevallen technische beoordeling waarbij een product, gezien zijn intrinsieke eigenschappen en de voor de toepassing en het gebruik ervan vastgestelde voorwaarden, geschikt wordt verklaard voor het gebruik voor bouwdoeleinden door een erkende organisatie.

Artikel 5

In dit besluit wordt ten aanzien van verwijzingen naar regelgeving verstaan onder:

- a. wet: de Aanbestedingswet;
- b. richtlijn nr. 89/665/EEG: richtlijn nr. 89/665/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 21 december 1989 houdende de coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de toepassing van de beroepsprocedures inzake het plaatsen van overheidsopdrachten voor leveringen en voor de uitvoering van werken (PbEG L 395);
- c. richtlijn nr. 2004/18/EG: richtlijn nr. 2004/18/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 31 maart 2004 betreffende de coördinatie van de procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten voor werken, leveringen en diensten (PbEG L 134);
- d. Overeenkomst inzake overheidsopdrachten: de op 15 april 1995 te Marrakech tot stand gekomen Overeenkomst inzake overheidsopdrachten (Trb. 1994, 235).

HOOFDSTUK 2. REIKWIJDTE BESLUIT

§ 2.1. Toepassingsbereik

Artikel 6

1. Dit besluit is van toepassing op overheidsopdrachten en raamovereenkomsten:
 - a. voor werken, leveringen, diensten waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan €50 000;
 - b. voor werken die voor meer dan 50 procent rechtstreeks door één of meer aanbestedende diensten worden gesubsidieerd en bestaan uit:
 - 1°. civieltechnische werkzaamheden als bedoeld in bijlage I van richtlijn nr. 2004/18/EG waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan de drempel, of
 - 2°. bouwwerken voor ziekenhuizen, inrichtingen voor sportbeoefening, recreatie en vrijetijdsbesteding, school- en universiteitsgebouwen en gebouwen met een administratieve bestemming waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan de drempel;
 - c. voor diensten die voor meer dan 50 procent rechtstreeks door één of meer aanbestedende diensten worden gesubsidieerd, verband houden met een overheidsopdracht voor werken als bedoeld onder b en waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan de drempel.
2. Dit besluit is van overeenkomstige toepassing op de subsidie-ontvanger die geen aanbestedende dienst is en een subsidie als bedoeld in het eerste lid, onder b en c, heeft ontvangen.
3. De aanbestedende dienst zorgt dat de subsidieontvanger dit besluit naleeft en kan daartoe voorwaarden verbinden aan de subsidie, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b en c.

Artikel 7

1. Dit besluit is van toepassing op:
 - a. concessieovereenkomsten voor openbare werken waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan de drempel, of
 - b. concessieovereenkomsten voor diensten waarvan de geraamde waarde overeenkomt met of hoger is dan de drempel.
2. Dit besluit is van toepassing op prijsvragen waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan €50 000.

§ 2.2. Uitgezonderde overheidsopdrachten

Artikel 8

- In afwijking van artikel 6 en artikel 7 is dit besluit niet van toepassing op:
- a. de plaatsing van opdrachten door speciale-sectorbedrijven;
 - b. de plaatsing van overheidsopdrachten die bij ministeriële regeling van het toepassingsbereik van het Besluit aanbestedingen speciale sectoren zijn uitgesloten.

Artikel 9

1. In afwijking van artikel 6 en artikel 7 is dit besluit niet van toepassing op overheidsopdrachten, concessieovereenkomsten of prijsvragen:
 - a. die door aanbestedende diensten op het gebied van defensie worden geplaatst en die vallen onder de reikwijdte van artikel 296 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap;
 - b. die geheim zijn verklaard of waarvan de uitvoering overeenkomstig de geldende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen met bijzondere veiligheidsmaatregelen gepaard moet gaan of wanneer de bescherming van de wezenlijke belangen van het land zulks vereist;
 - c. die in hoofdzaak tot doel hebben de aanbestedende diensten in staat te stellen openbare telecommunicatienetten beschikbaar te stellen, te exploiteren of aan het publiek telecommunicatiediensten te verlenen;
 - d. waarvoor andere procedurevoorschriften gelden en die worden gegund op grond van een internationale overeenkomst, gesloten tussen het Koninkrijk der Nederlanden en een of meer derde landen, overeenkomstig het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, betreffende:
 - 1°. leveringen of werken die bestemd zijn voor de gemeenschappelijke verwezenlijking of exploitatie van een werk, of
 - 2°. diensten die bestemd zijn voor de gemeenschappelijke verwezenlijking of exploitatie van een project;
 - e. waarvoor andere procedurevoorschriften gelden en die worden gegund op grond van een internationale overeenkomst betreffende de legering van strijdkrachten en activiteiten dienaangaande;
 - f. waarvoor andere procedurevoorschriften gelden en die worden gegund volgens de specifieke procedure van een internationale organisatie.

2. De aanbestedende dienst brengt een internationale overeenkomst als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d, ter kennis van de Commissie.

Artikel 10

In afwijking van artikel 6 en artikel 7 is dit besluit niet van toepassing op overheidsopdrachten voor diensten, of concessieovereenkomsten:

- a. die door een aanbestedende dienst worden gegund aan een andere aanbestedende dienst of aan een samenwerkingsverband van aanbestedende diensten, op basis van een uitsluitend recht dat deze aanbestedende dienst geniet, mits dit uitsluitend recht met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap verenigbaar is;
- b. betreffende de verwerving of huur, ongeacht de financiële modaliteiten ervan, van grond, bestaande gebouwen of andere onroerende zaken of betreffende de rechten hierop, met uitzondering van de overeenkomsten betreffende financiële diensten die voorafgaand aan, gelijktijdig met of als vervolg op het koop- of huurcontract worden gesloten;
- c. betreffende de aankoop, de ontwikkeling, de productie of de coproductie van programmamateriaal bestemd voor uitzendingen door radio-omroeporganisaties en overeenkomsten betreffende zendtijd;
- d. betreffende arbitrage en bemiddeling;
- e. op financieel gebied betreffende de uitgifte, de aankoop, de verkoop en de overdracht van effecten of andere financiële instrumenten en door de centrale banken verleende diensten;
- f. inzake arbeidsovereenkomsten;
- g. betreffende onderzoek en ontwikkeling, met uitzondering van die waarvan de resultaten in hun geheel aan de aanbestedende dienst toekomen voor gebruik ervan in de uitoefening van zijn eigen werkzaamheden, mits de dienstverlening volledig door de aanbestedende dienst wordt beloond.

§ 2.3. Bijzondere bepalingen ten aanzien van het toepassingsbereik

Artikel 11

1. Een aanbestedende dienst kan via een aankoopcentrale overheidsopdrachten gunnen.
2. De aanbestedende dienst die via een aankoopcentrale gunt, zorgt dat de aankoopcentrale dit besluit naleeft.

Artikel 12

De aanbestedende dienst die aan een natuurlijk persoon of rechtspersoon die zelf geen aanbestedende dienst is een bijzonder recht of een uitsluitend recht verleent om openbare diensten te verlenen, bepaalt bij de verlening dat de rechtverkrijgende bij gunning aan derden van overheidsopdrachten voor leveringen het beginsel van niet-discriminatie op grond van nationaliteit naleeft.

HOOFDSTUK 3. RAMING VAN DE WAARDE

§ 3.1. Algemene bepalingen ten aanzien van de raming

Artikel 13

1. De aanbestedende dienst raamt de waarde van de voorgenomen:

- 1°. overheidsopdracht,
- 2°. raamovereenkomst,
- 3°. concessieovereenkomst,
- 4°. prijsvraag, of van
- 5°. het voorgenomen dynamisch aankoopstelsel, overeenkomstig de artikelen 15 tot en met 21.

2. Het eerste lid is niet van toepassing indien de aanbestedende dienst de Europese procedure van de concurrentiegericht dialoog op grond van artikel 35 of de onderhandelingsprocedure met aankondiging op grond van artikel 36, onder b, kan toepassen.

Artikel 14

1. De aanbestedende dienst onttrekt zich niet aan de werking van dit besluit door:
a. de voorgenomen overheidsopdracht, raamovereenkomst, concessieovereenkomst, prijsvraag, of het voorgenomen dynamisch aankoopstelsel in omvang te splitsen, of
b. bijzondere regels te gebruiken voor de berekening van de geraamde waarde.

2. De aanbestedende dienst maakt de keuze van de methode van berekening van de geraamde waarde niet met de intentie om zich aan de werking van dit besluit te onttrekken.

§ 3.2. De raming van overheidsopdrachten

Artikel 15

1. De waarde wordt geraamd naar de waarde op het tijdstip van verzending van de aankondiging van de overheidsopdracht of, indien deze aankondiging niet vereist is, naar de waarde op het tijdstip waarop de procedure voor de gunning door de aanbestedende dienst wordt ingeleid.

2. De aanbestedende dienst baseert de berekening van de geraamde waarde van een overheidsopdracht op het totale bedrag, exclusief omzetbelasting, waarbij rekening wordt gehouden met het geraamde totaalbedrag, met inbegrip van eventuele betalingen aan gegadigden of inschrijvers, opties en verlengingen van het contract.

Artikel 16

Bij de raming van de waarde van overheidsopdrachten voor werken houdt de aanbestedende dienst rekening met de waarde van de werken en met de geraamde totale waarde van de voor de uitvoering van het werk noodzakelijke goederen die door de aanbestedende dienst ter beschikking van de aannemer zijn gesteld.

Artikel 17

De aanbestedende dienst raamt de waarde van een overheidsopdracht:

- a. voor een verzekeringsdienst: op grondslag van de te betalen premie en andere vormen van schadeloosstelling;
- b. voor een bankdienst of andere financiële dienst: op grondslag van honoraria, provisies en rente, en andere vormen van beloning;
- c. betreffende een ontwerp: op grondslag van de te betalen honoraria, provisies en andere wijzen van bezoldiging;
- d. waarin geen totale prijs is vermeld en die een vaste looptijd heeft die gelijk is aan of korter is dan 48 maanden: op grondslag van de totale geraamde waarde voor de gehele looptijd;
- e. waarin geen totale prijs is vermeld en die voor onbepaalde duur is of een looptijd heeft die langer is dan 48 maanden: het maandelijks te betalen bedrag vermenigvuldigd met 48.

Artikel 18

1. Wanneer een voorgenomen werk of een voorgenomen aankoop van diensten leidt tot overheidsopdrachten die gelijktijdig in afzonderlijke percelen worden gegund, neemt de aanbestedende dienst de geraamde totale waarde van deze percelen als grondslag.
2. Wanneer een voorgenomen verkrijging van homogene leveringen aanleiding kan geven tot overheidsopdrachten die gelijktijdig in afzonderlijke percelen worden gegund, neemt de aanbestedende dienst de geraamde totale waarde van deze percelen als grondslag voor de raming.

Artikel 19

De aanbestedende dienst raamt de waarde van overheidsopdrachten voor leveringen die betrekking hebben op leasing, huur of huurkoop van producten op de volgende grondslag:

- a. bij overheidsopdrachten voor leveringen met een vaste looptijd: de totale geraamde waarde voor de gehele looptijd wanneer die ten hoogste twaalf maanden bedraagt, dan wel de totale waarde wanneer de looptijd meer dan twaalf maanden bedraagt, met inbegrip van de geraamde restwaarde;
- b. bij overheidsopdrachten voor leveringen voor onbepaalde duur of waarvan de looptijd niet kan worden bepaald: het maandelijks te betalen bedrag vermenigvuldigd met 48.

Artikel 20

In het geval van overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten die met een zekere regelmaat worden verleend of die bestemd zijn om gedurende een bepaalde periode te worden hernieuwd, raamt de aanbestedende dienst voor de berekening van de geraamde waarde als grondslag:

- a. de totale reële waarde van de tijdens het voorafgaande boekjaar of tijdens de voorafgaande twaalf maanden gegunde soortgelijke opeenvolgende overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten, indien mogelijk gecorrigeerd voor verwachte wijzigingen in hoeveelheid of waarde gedurende de twaalf maanden volgende op de eerste opdracht, of
- b. de geraamde totale waarde van de opeenvolgende overheidsopdrachten voor leveringen of overheidsopdrachten voor diensten over de twaalf maanden volgende op de eerste levering of over het boekjaar, indien dit zich over meer dan twaalf maanden uitstrekt.

§ 3.3. De raming van raamovereenkomsten, concessieovereenkomsten en prijsvragen

Artikel 21

1. De artikelen 15 tot en met 20 zijn van overeenkomstige toepassing op de raming van de waarde van een voorgenomen raamovereenkomst, concessieovereenkomst, dynamisch aankoopstelsel of een uit te reiken prijs.
2. In aanvulling op het eerste lid:
 - a. gaat bij de berekening van de waarde van een raamovereenkomst of een dynamisch aankoopstelsel de aanbestedende dienst uit van de geraamde maximale waarde van alle voor de totale duur van de raamovereenkomst of van het dynamisch aankoopstelsel voorgenomen overheidsopdrachten;
 - b. berekent de aanbestedende dienst die voorziet in prijzengeld of betalingen aan gegadigden of inschrijvers deze door in de geraamde waarde;
 - c. wordt, indien een aanbestedende dienst in de voorschriften van de prijsvraag niet uitsluit dat gunning van de overheidsopdracht geschiedt volgens de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging, bij de bepaling van het totale bedrag van het prijzengeld of de vergoeding aan de deelnemers de waarde meegerekend van de overheidsopdracht die later kan worden gegund.

HOOFDSTUK 4. BEPALING VAN HET TOEPASSELIJKE DREMPELBEDRAG

§ 4.1. Toepasselijke drempel voor overheidsopdrachten

Artikel 22

Voor de aanbestedende dienst die een overheidsopdracht voor werken wil plaatsen geldt voor de toepassing van dit besluit als drempel het bedrag, genoemd in artikel 7, onder c, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

Artikel 23

1. Indien de centrale aanbestedende dienst een overheidsopdracht voor leveringen of voor diensten wil plaatsen geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 7, onder a, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

2. In afwijking van het eerste lid geldt op het gebied van defensie als drempel het bedrag, genoemd in artikel 7, onder b, van richtlijn nr. 2004/18/EG, bij het plaatsen van een overheidsopdracht voor levering van een product dat niet wordt genoemd in bijlage V van richtlijn nr. 2004/18/EG.

3. In afwijking van het eerste lid geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 7, onder b, van richtlijn nr. 2004/18/EG, indien de staat een overheidsopdracht wil plaatsen met het oog op:

a. onderzoeks- en ontwikkelingswerk als bedoeld in Bijlage IIA, categorie 8, van richtlijn nr. 2004/18/EG;

b. telecommunicatiediensten als bedoeld in Bijlage IIA, categorie 5, van richtlijn nr. 2004/18/EG waarvan de CPV-posten overeenkomen met de CPC-indelingen 7524, 7525 en 7526;

c. diensten als bedoeld in Bijlage IIB van richtlijn nr. 2004/18/EG.

Artikel 24

Voor decentrale aanbestedende dienst die een overheidsopdracht voor leveringen of voor diensten wil plaatsen, geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 7, onder b, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

Artikel 25

1. Voor de toepassing van artikel 6, eerste lid, onder b, geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 8, onderdeel a, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

2. Voor de toepassing van artikel 6, eerste lid, onder c, geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 8, onderdeel b, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

§ 4.2. Toepasselijke drempel voor raamovereenkomsten, prijsvragen en concessieovereenkomsten

Artikel 26

Voor de aanbestedende dienst die een raamovereenkomst voor werken, leveringen of diensten wil sluiten, zijn de artikelen 22 tot en met 25 van overeenkomstige toepassing.

Artikel 27

1. Voor de aanbestedende dienst die een concessieovereenkomst voor openbare werken wil sluiten geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 56 van richtlijn nr. 2004/18/EG.

2. Voor de aanbestedende dienst die een concessieovereenkomst voor diensten wil sluiten geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 7, onder a, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

Artikel 28

1. Voor de centrale aanbestedende dienst die een prijsvraag uit wil schrijven geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 67, onder a, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

2. In afwijking van het eerste lid geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 67, onder c, van richtlijn nr. 2004/18/EG voor de centrale aanbestedende dienst die een prijsvraag uit wil schrijven met het oog op:

a. onderzoeks- en ontwikkelingswerk als bedoeld in Bijlage IIA, categorie 8, van richtlijn nr. 2004/18/EG;

b. telecommunicatiediensten als bedoeld in Bijlage IIA, categorie 5, van richtlijn nr. 2004/18/EG waarvan de CPV-posten overeenkomen met de CPC-indelingen 7524, 7525 en 7526;

c. diensten als bedoeld in Bijlage IIB van richtlijn nr. 2004/18/EG.

Artikel 29

Voor een provincie, gemeente, waterschap, publiekrechtelijke instelling of een samenwerkingsverband van overheden of publiekrechtelijke instellingen die een prijsvraag uit wil schrijven geldt als drempel het bedrag, genoemd in artikel 67, onder b, van richtlijn nr. 2004/18/EG.

§ 4.3. Splitsen van een opdracht in percelen

Artikel 30

1. Onverminderd artikel 14 kan een voorgenomen werk, een voorgenomen aankoop van diensten of een voorgenomen verkrijging van homogene leveringen aanleiding geven tot het gelijktijdig in afzonderlijke percelen splitsen van de overheidsopdracht.

2. Indien een voorgenomen werk of een voorgenomen aankoop van diensten gelijktijdig in afzonderlijke percelen wordt gesplitst en de geraamde, samengetelde waarde van de percelen is gelijk aan of hoger dan de toepasselijke drempel, dan volgt de aanbestedende dienst een Europese procedure.

3. De aanbestedende dienst kan van het tweede lid afwijken voor die percelen waarvan de geraamde, samengetelde waarde niet meer is dan 20 procent van de totale waarde van alle percelen en de waarde van de percelen waarvoor wordt afgeweken:

a. in geval van overheidsopdrachten voor diensten en homogene leveringen niet meer is dan het bedrag van €80 000;

b. in geval van overheidsopdrachten voor werken niet meer is dan het bedrag van €1 000 000.

HOOFDSTUK 5. BEPALING VAN DE TOE TE PASSEN PROCEDURE

§ 5.1. De aanbestedingsprocedures

Artikel 31

1. Er zijn acht procedures die kunnen leiden tot het gunnen van een overheidsopdracht, te weten:
 - a. niet-openbare procedure, de procedure vastgesteld in bijlage 1;
 - b. openbare procedure, de procedure vastgesteld in bijlage 2;
 - c. procedure van de concurrentiegerichte dialoog, de procedure vastgesteld in bijlage 3;
 - d. onderhandelingsprocedure met aankondiging, de procedure vastgesteld in bijlage 4;
 - e. onderhandelingsprocedure zonder aankondiging, de procedure vastgesteld in bijlage 5;
 - f. meervoudige onderhandse procedure, de procedure vastgesteld in bijlage 6;
 - g. procedure voor IIB diensten, de procedure vastgesteld in bijlage 7;
 - h. procedure voor een complex sociale woningen, de procedure vastgesteld in bijlage 8.
2. Er zijn drie vervolgpcedures, te weten:
 - a. procedure van het dynamisch aankoopstelsel, de procedure vastgesteld in bijlage 9;
 - b. procedure binnen een raamovereenkomst met één enkele ondernemer, de procedure vastgesteld in bijlage 10;
 - c. procedure binnen een raamovereenkomst met meerdere ondernemers, de procedure vastgesteld in bijlage 11.
3. Er zijn twee procedures die kunnen leiden tot een concessie, te weten:
 - a. procedure voor concessies voor openbare werken, de procedure vastgesteld in bijlage 12;
 - b. procedure voor concessies voor diensten, de procedure vastgesteld in bijlage 13.
4. De procedure voor het uitschrijven van een prijsvraag is vastgesteld in bijlage 14.

§ 5.2. Als hoofdregel toe te passen procedures

Artikel 32

De aanbestedende dienst past voor het gunnen van een overheidsopdracht of het sluiten van een raamovereenkomst waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de drempel:

- a. de Europese niet-openbare procedure, of
- b. de Europese openbare procedure toe.

Artikel 33

De aanbestedende dienst past voor het gunnen van een overheidsopdracht of het sluiten van een raamovereenkomst waarvan de geraamde waarde lager is dan de drempel

- a. de Europese of nationale niet-openbare procedure,
- b. de Europese of nationale openbare procedure,
- c. de Europese of nationale onderhandelingsprocedure met aankondiging

- toe, of
d. de meervoudig onderhandse procedure

Artikel 34

In afwijking van artikel 33 kan de aanbestedende dienst voor het gunnen van een overheidsopdracht voor openbare werken of het sluiten van een raamovereenkomst voor openbare werken waarvan de geraamde waarde hoger is dan €1 500 000 de meervoudige onderhandse procedure niet toepassen.

§ 5.3. In bijzondere gevallen toepasbare procedures voor het gunnen overheidsopdrachten

Artikel 35

In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale procedure van de concurrentiegerichte dialoog toepassen voor een bijzonder complexe overheidsopdracht of raamovereenkomst waarvan hij van oordeel is dat toepassing van de openbare procedure of niet-openbare procedure het niet mogelijk maakt de overheidsopdracht te gunnen of de raamovereenkomst te sluiten.

Artikel 36

In afwijking van artikel 32 kan de aanbestedende dienst de Europese onderhandelingsprocedure met aankondiging toepassen:

- a. indien bij toepassing van de niet-openbare procedure, de openbare procedure, of de procedure van de concurrentiegerichte dialoog inschrijvingen zijn gedaan die onregelmatig zijn, of indien inschrijvingen zijn gedaan die onverminderd de artikelen [PM BASS] onaanvaardbaar zijn, mits de oorspronkelijke voorwaarden van de overheidsopdracht niet wezenlijk worden gewijzigd,
- b. in buitengewone gevallen, wanneer het werken, leveringen of diensten betreft waarvan de aard en de onzekere omstandigheden een vaststelling vooraf van de totale prijs niet mogelijk maken,
- c. wanneer, in het geval van overheidsopdrachten voor diensten, vanwege de aard van de te verlenen diensten de specificaties voor de overheidsopdracht niet voldoende nauwkeurig kunnen worden vastgesteld om de opdracht overeenkomstig de niet-openbare procedure of de openbare procedure door de keuze van de beste inschrijving te gunnen, of
- d. in het geval van overheidsopdrachten voor werken, wanneer het werken betreft die worden uitgevoerd ten behoeve van onderzoek, proefneming of ontwikkeling, en zonder het doel winst te maken of de kosten van onderzoek en ontwikkeling te dekken.

Artikel 37

1. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen indien:

a. bij toepassing van de niet-openbare procedure, de openbare procedure, of de procedure van de concurrentiegerichtte dialoog geen of geen geschikte inschrijvingen of geen verzoeken tot deelneming zijn ingediend, de oorspronkelijke voorwaarden van de overheidsopdracht niet wezenlijk worden gewijzigd en de Commissie op haar verzoek een verslag wordt overgelegd,

b. de overheidsopdracht om technische of artistieke redenen of om redenen van bescherming van uitsluitende rechten slechts aan een bepaalde ondernemer kan worden toevertrouwd, of

c. voor zover zulks strikt noodzakelijk is, ingeval de termijnen van de niet-openbare procedure, de openbare procedure, of de procedure van de concurrentiegerichtte dialoog wegens dwingende spoed niet in acht kunnen worden genomen als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet kon worden voorzien en niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn.

2. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen:

a. voor levering van producten die uitsluitend voor onderzoek, proefnemings, studie of ontwikkeling worden vervaardigd en de productie niet in grote hoeveelheden plaatsvindt met het doel de commerciële haalbaarheid van het product vast te stellen of de kosten van onderzoek en ontwikkeling te delgen,

b. voor door de oorspronkelijke leverancier verrichte aanvullende leveringen die:

1°. bestemd zijn voor gedeeltelijke vernieuwing van leveringen of installaties voor courant gebruik, of

2°. voor de uitbreiding van bestaande leveringen of installaties,

wanneer verandering van leverancier de aanbestedende dienst ertoe zou verplichten apparatuur aan te schaffen met andere technische eigenschappen, zodat onverenigbaarheid ontstaat of zich bij gebruik en onderhoud onevenredige technische moeilijkheden voordoen, mits de looptijd van deze overheidsopdrachten voor leveringen en nabestellingen niet langer is dan drie jaar,

c. voor op een grondstoffenmarkt genoteerde en aangekochte leveringen, en

d. voor de aankoop van leveringen tegen bijzonder gunstige voorwaarden bij een leverancier die definitief zijn handelsactiviteit stopzet, bij curatoren of vereffenaars van een faillissement of een vonnis of bij de toepassing van de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen.

3. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen wanneer de opdracht voortvloeit uit een procedure van het uitschrijven van een prijsvraag en volgens de toepasselijke voorschriften aan de winnaar of aan een van de winnaars van die prijsvraag dient te worden gegund.

Artikel 38

1. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst voor aanvullende werken of diensten de Europese onderscheidenlijk de nationale onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen voor zover die diensten of werken noch in het oorspronkelijk gegunde ontwerp, noch in de oorspronkelijk gegunde overheidsopdracht waren opgenomen en technisch of economisch niet los van de

oorspronkelijke opdracht kunnen worden uitgevoerd zonder overwegende bezwaren voor de aanbestedende dienst danwel strikt noodzakelijk zijn om de oorspronkelijke opdracht te vervolmaken en:

1°. de aanvullende werken of diensten ten gevolge van een onvoorziene omstandigheid voor de uitvoering van deze overheidsopdracht noodzakelijk zijn geworden,

2°. de gunning geschiedt aan de aannemer of dienstverlener die de oorspronkelijke overheidsopdracht voor werken of overheidsopdracht voor diensten uitvoert, en

3°. het totale bedrag van de voor de aanvullende werken of diensten gegunde overheidsopdracht voor werken of overheidsopdracht voor diensten niet hoger is dan 50 procent van het bedrag van de oorspronkelijke overheidsopdracht.

2. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst voor nieuwe werken of diensten tot drie jaar volgend op de gunning van de oorspronkelijke overheidsopdracht de Europese onderscheidenlijk de nationale onderhandelingsprocedure zonder aankondiging toepassen, voor zover die werken of diensten bestaan uit herhaling van soortgelijke werken of diensten die door dezelfde aanbestedende diensten worden toevertrouwd aan de ondernemer waaraan een oorspronkelijke overheidsopdracht werd gegund en:

1°. deze werken of diensten overeenstemmen met een basisproject dat het voorwerp vormde van de oorspronkelijke overheidsopdracht die met toepassing van de niet-openbare procedure of de openbare procedure is gegund,

2°. de aanbestedende dienst reeds in de aankondiging van de aanbesteding van het basisproject vermeldde dat een procedure zonder aankondiging kan worden toegepast en

3°. de aanbestedende dienst bij toepassing van artikel 32 het totale voor de volgende werken geraamde bedrag in aanmerking heeft genomen voor de raming van de waarde van de overheidsopdracht.

Artikel 39

1. In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale procedure voor IIB-diensten toepassen voor het gunnen van overheidsopdrachten of het sluiten van raamovereenkomsten voor diensten als bedoeld in Bijlage IIB van richtlijn nr. 2004/18/EG.

2. Indien een overheidsopdracht of raamovereenkomst voor diensten zowel betrekking heeft op diensten als bedoeld in Bijlage IIA van richtlijn nr. 2004/18/EG (IIA diensten) als op diensten als bedoeld in Bijlage IIB van richtlijn nr. 2004/18/EG (IIB diensten) kan de aanbestedende dienst de Europese procedure voor IIB-diensten toepassen indien de geraamde waarde van de IIB diensten hoger is dan die van de IIA diensten en de totale geraamde waarde van de opdracht gelijk is aan of hoger is dan de drempel.

Artikel 40

In afwijking van artikel 32 kan de aanbestedende dienst de Europese procedure voor een complex sociale woningen toepassen teneinde de aannemer te kiezen die het meest geschikt is om mee samen te werken bij overheidsopdrachten betreffende het ontwerpen en bouwen van een complex sociale woningen, waarvoor wegens de omvang, de complexiteit en de vermoedelijke duur van de desbetreffende werken het plan van meet af aan wordt opgesteld

op grond van een nauwe samenwerking tussen de afgevaardigden van de aanbestedende diensten, deskundigen en de aannemer die met de uitvoering van de werken wordt belast.

§ 5.4. In bijzondere gevallen toepasbare vervolgpcedures voor het gunnen overheidsopdrachten

Artikel 41

In afwijking van artikel 32 of artikel 33 kan de aanbestedende dienst de Europese onderscheidenlijk de nationale procedure van het dynamisch aankoopstelsel toepassen voor het doen van gangbare aankopen via een elektronisch proces, met algemeen op de markt beschikbare kenmerken, beperkt in de tijd en gedurende de gehele looptijd open voor een ondernemer die voldoet aan de selectiecriteria en die overeenkomstig de eisen van het beschrijvend document een indicatieve inschrijving heeft ingediend.

Artikel 42

De aanbestedende dienst die met toepassing van een Europese of een nationale procedure als bedoeld in artikel 31, eerste lid, een raamovereenkomst heeft gesloten met een enkele ondernemer kan met toepassing van de Europese onderscheidenlijk nationale procedure binnen een raamovereenkomst met die enkele ondernemer op basis van die raamovereenkomst overheidsopdrachten gunnen.

Artikel 43

De aanbestedende dienst die met toepassing van een Europese of een nationale procedure als bedoeld in artikel 31, eerste lid, een raamovereenkomst heeft gesloten met een meerdere ondernemers kan met toepassing van de Europese onderscheidenlijk nationale procedure binnen een raamovereenkomst met meerdere ondernemers op basis van die raamovereenkomst overheidsopdrachten gunnen.

§ 5.5. In bijzondere gevallen toepasbare procedures voor concessieovereenkomsten en prijsvragen

Artikel 44

1. De aanbestedende dienst die een concessieovereenkomst voor openbare werken wil sluiten waarvan de waarde gelijk is aan of hoger is dan de drempel past de Europese procedure voor concessies voor openbare werken toe.

2. Het eerste lid is niet van toepassing op aanvullende werken die noch in het aanvankelijk overwogen ontwerp van de concessie noch in de oorspronkelijke overeenkomst waren opgenomen en die als gevolg van onvoorziene omstandigheden voor de uitvoering van het werk zoals dat daarin is beschreven en dat door de aanbestedende dienst aan de concessiehouder wordt opgedragen, noodzakelijk zijn geworden, mits:

a. zij worden gegund aan de ondernemer die dit werk uitvoert wanneer deze aanvullende werken uit technisch of economisch oogpunt niet los van de oorspronkelijke

overheidsopdracht kunnen worden uitgevoerd zonder de aanbestedende diensten grote ongemakken te bezorgen, of

b. wanneer deze werken, hoewel zij van de uitvoering van de oorspronkelijke overheidsopdracht kunnen worden gescheiden, voor de vervolmaking ervan strikt noodzakelijk zijn.

3. Het totale bedrag van de voor de aanvullende diensten of werken gegunde overheidsopdrachten, bedoeld in het tweede lid, mag niet hoger zijn dan 50 procent van het bedrag van het hoofdwerk waarvoor de concessie is verleend.

Artikel 45

De aanbestedende dienst die een concessieovereenkomst voor diensten waarvan de geraamde waarde gelijk is aan of hoger is dan de drempel wil sluiten past de nationale procedure voor concessies voor diensten toe.

Artikel 46

In afwijking van artikel 32 of artikel 33 past een aanbestedende dienst die een prijsvraag wil uitschrijven die voorziet in prijzengeld of betaling van de deelnemers of beide de Europese onderscheidenlijk de nationale procedure van het uitschrijven van een prijsvraag toe.

HOOFDSTUK 6. INTEGRITEITSVERKLARING AANBESTEDEN DOOR MINISTER VAN JUSTITIE

PM artikel 47-60

HOOFDSTUK 7. ALGEMENE EN BIJZONDERE INFORMATIEVERPLICHTINGEN VAN AANBESTEDENDE DIENSTEN

§ 7.1. Algemene verplichting van de aanbestedende dienst voor het statistisch overzicht

Artikel 61

1. Een aanbestedende dienst verstrekt op verzoek van Onze Minister de gegevens die de Minister nodig heeft voor de informatieverstrekking aan de Commissie, bedoeld in artikel 76 van richtlijn nr. 2004/18/EG, voor zover deze gegevens niet reeds door de aanbestedende dienst zijn verstrekt middels TenderNed.

2. De aanbestedende dienst verstrekt de gegevens, bedoeld in het eerste lid, aan Onze Minister of aan TenderNed.

§ 7.2. Bijzondere verplichtingen van de aanbestedende dienst in geval van kennelijke schending

Artikel 62

Indien de Commissie toepassing geeft aan de procedures, bedoeld in artikel 3 van richtlijn nr. 89/665/EEG, verleent de betrokken aanbestedende dienst, de subsidie-ontvanger of de concessiehouder voor openbare werken hieraan medewerking.

Artikel 63

1. Binnen 21 dagen na ontvangst van de kennisgeving van de Commissie van de redenen waarom zij meent dat er een duidelijke en kennelijke schending heeft plaatsgevonden, deelt de betrokken aanbestedende dienst, subsidie-ontvanger, of concessiehouder, de Commissie mee:

- a. de bevestiging dat de schending ongedaan is gemaakt,
- b. een met redenen omklede conclusie waarin toegelicht wordt waarom geen corrigerende actie is ondernomen, of
- c. een kennisgeving waarin wordt meegedeeld dat de aanbestedingsprocedure hetzij op initiatief van de aanbestedende dienst, de subsidie-ontvanger, of de concessiehouder, hetzij in het kader van de uitoefening van de bevoegdheden, genoemd in artikel 2, eerste lid, onderdeel a, van richtlijn nr. 89/665/EEG is opgeschort.

2. Een met redenen omklede conclusie als bedoeld in het eerste lid, onder b, kan met name worden gebaseerd op het feit dat tegen de beweerde schending beroep bij een rechter of beroep als bedoeld in artikel 2, achtste lid, van richtlijn nr. 89/665/EEG is ingesteld. In dat geval deelt de aanbestedende dienst de Commissie het resultaat van deze procedures mee, zodra dit bekend is.

Artikel 64

In geval van kennisgeving waarbij wordt meegedeeld dat een aanbestedingsprocedure is opgeschort overeenkomstig artikel 63, eerste lid, onder c, stelt de betrokken aanbestedende dienst, subsidie-ontvanger of concessiehouder de Commissie ervan in kennis dat de opschorting is ingetrokken of dat een andere aanbestedingsprocedure is ingeleid die geheel of gedeeltelijk verband houdt met de voorgaande procedure. Deze nieuwe kennisgeving bevestigt dat de beweerde schending ongedaan is gemaakt, of bevat een met redenen omklede conclusie waarin toegelicht wordt waarom geen corrigerende actie heeft plaatsgevonden.

HOOFDSTUK 8. VERPLICHTINGEN VOOR DE BEHEERDER VAN TENDERED

Artikel 65

1. Onze Minister beheert een elektronisch systeem voor het aankondigen van opdrachten, TenderNed, dat te gebruiken is door middel van de website www.tenderned.nl, of wijst een ander systeem aan.

2. Indien een aanbestedende dienst een vooraankondiging, aankondiging of bekendmaking van de gunning publiceert op TenderNed en verzoekt tot het doorzenden hiervan aan de Commissie, zendt TenderNed de betreffende vooraankondiging, aankondiging of bekendmaking van de gunning onverwijld aan de Commissie. Op verzoek van het speciale-sectorbedrijf wijst TenderNed de Commissie op de gegevens die niet voor publicatie bestemd zijn. Deze gegevens publiceert TenderNed ook niet op de website www.tenderned.nl.

3. TenderNed zendt de aankondiging langs elektronische weg ter publicatie aan de Commissie overeenkomstig het model en op de wijze bedoeld in het derde punt van bijlage VIII van richtlijn nr. 2004/18/EG.

4. TenderNed zendt de aanbestedende dienst onverwijld een bewijs van de in het eerste lid bedoelde verzending ter publicatie aan de Commissie.

5. TenderNed zendt de bevestiging van de Commissie van de publicatie van de vooraankondiging, aankondiging of bekendmaking van de gunning onverwijld aan de aanbestedende dienst.

HOOFDSTUK 9. OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 66

De CPV is niet van toepassing voor zover deze in strijd is met de NACE of de CPC.

Artikel 67

Een wijziging van één van de richtlijnen, genoemd in dit besluit, of van de formulieren die volgens het model dat door de Commissie overeenkomstig de in artikel 77, tweede lid, van richtlijn nr. 2004/18/EG bedoelde procedure worden vastgesteld gaat voor de toepassing van dit besluit gelden met ingang van de dag waarop aan de betrokken wijzigingsrichtlijn uitvoering moet zijn gegeven.

Artikel 68

1. Het Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten wordt ingetrokken.
2. Het Besluit aanbestedingsregels voor overheidsopdrachten blijft van toepassing op aanbestedingsprocedures waarvan de aankondiging vóór inwerkingtreding van dit besluit is geplaatst of de ondernemers vóór inwerkingtreding van dit besluit tot inschrijving zijn uitgenodigd.

Artikel 69

PM overgangsbepaling voor integriteit.

Artikel 70

Dit besluit treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 71

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit aanbestedingen.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Economische Zaken,

De Minister van Justitie,

CONCEPT

EUROPEES	NATIONAAL
----------	-----------

1.	NIET-OPENBARE PROCEDURE (AANBESTEDING MET VOORAFGAANDE SELECTIE)	
-----------	--	--

VERLOOP VAN DE PROCEDURE		
1.0	<p><u>Verloop van de aanbestedingsprocedure</u> De aanbestedende dienst die met gebruikmaking van deze bijlage een overheidsopdracht gunt of een raamovereenkomst sluit, doorloopt achtereenvolgens de volgende stappen in de aanbestedingsprocedure. De aanbestedende dienst:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. publiceert overeenkomstig paragraaf 1.2 een aankondiging; b. toetst overeenkomstig paragraaf 1.8 of een gegadigde valt onder een door de aanbestedende dienst gestelde uitsluitingsgrond; c. toetst overeenkomstig paragraaf 1.9 of een niet uitgesloten gegadigde voldoet aan de door de aanbestedende dienst gestelde geschiktheidseisen; d. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 1.11 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden aan de hand van de door de aanbestedende dienst gestelde selectiecriteria; e. nodigt overeenkomstig paragraaf 1.13 de niet uitgesloten of afgewezen gegadigden uit tot inschrijving; f. toetst overeenkomstig paragraaf 1.18 of de inschrijvingen voldoen aan de door de aanbestedende dienst gestelde technische specificaties, eisen en normen; g. beoordeelt overeenkomstig paragraaf 1.21 de geldige inschrijvingen aan de hand van het door de aanbestedende dienst gestelde gunningscriterium en de subcriteria; h. gunt overeenkomstig paragraaf 1.23 en 1.24 de overheidsopdracht of sluit de raamovereenkomst; i. maakt overeenkomstig paragraaf 1.26 de resultaten van de gunning bekend. 	<p><i>PM: in deze kolom invoegen bepalingen nav paragraaf 2.2 van het consultatiedocument.</i></p> <p><i>Keuze uit:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - 'idem' (geldt zelfde als in de linkerkolom) - 'nvt' (bepaling geldt niet onder de drempel) - formuleren afwijkende bepaling tov de linkerkolom
I.	<u>AANKONDIGINGSFASE</u>	
1.1	Vooraankondiging	
1.1.1	<p><u>Mogelijkheid tot gebruik van vooraankondiging</u> De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, kan gebruik maken van een vooraankondiging.</p>	
1.1.2	<p><u>Gevolg van gebruik van vooraankondiging</u></p>	

CONCEPT; illustratie bij wijze van uitschrijven van de regelgeving; bevat niet het nieuwe beleid (met uitzondering van beleid in paragraaf 2.3, gearceerd)

	EUROPEES	NATIONAAL
--	----------	-----------

	<p>Indien de vooraankondiging</p> <ol style="list-style-type: none"> a. voldoet aan de voorschriften in deze paragraaf, en b. minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden vóór de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst ter publicatie aan de Commissie is verzonden, <p>dan mag de aanbestedende dienst een kortere termijn overeenkomstig punt 1.16.3 hanteren voor de indiening van de inschrijving.</p>	
1.1.3	<p>Vorm vooraankondiging</p> <p>De aanbestedende dienst gebruikt voor de vooraankondiging het formulier volgens het model dat door de Commissie overeenkomstig de in artikel 77, tweede lid, van richtlijn nr. 2004/18/EG bedoelde procedure daartoe is vastgesteld.</p>	
1.1.4	<p>Inhoud vooraankondiging</p> <p>De vooraankondiging bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 1.1.3 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd, voor zover deze informatie beschikbaar is op het tijdstip dat TenderNed de vooraankondiging ter publicatie aan de Commissie zendt, en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.</p>	
1.1.5	<p>Aanvullende inhoud vooraankondiging</p> <p>1. Indien het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor leveringen die de aanbestedende dienst voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten, met inachtneming van paragraaf 3.2 van het besluit, € 750.000 of meer bedraagt, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging het geraamde totale bedrag van die overheidsopdrachten of van die raamovereenkomst per productgroep. De aanbestedende dienst stelt de categorieën van producten vast volgens de CPV.</p> <p>2. Indien het geraamde totale bedrag van de overheidsopdrachten voor diensten voor elk van de dienstencategorieën als bedoeld in bijlage II, onderdeel A van richtlijn 2004/18/EG die hij voornemens is in de loop van de komende twaalf maanden te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten met inachtneming paragraaf 3.2 van het besluit, € 750.000 of meer bedraagt, vermeldt de aanbestedende dienst in de vooraankondiging het geraamde totale bedrag van die overheidsopdrachten of van die raamovereenkomst.</p> <p>3. Indien het geraamde bedrag van de overheidsopdrachten voor werken die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of van de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten, met inachtneming van paragraaf 3.2 van het besluit, gelijk is aan of meer bedraagt dan de drempel als bedoeld in artikel 7, onderdeel c, van richtlijn nr. 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken, vermeldt</p>	

EUROPEES	NATIONAAL
----------	-----------

	de aanbestedende dienst in de vooraankondiging de hoofdkenmerken van de overheidsopdrachten voor werken die hij voornemens is te gunnen of van de raamovereenkomst die hij voornemens is te sluiten.	
1.1.6	<p>Wijze van publicatie vooraankondiging</p> <p>De aanbestedende dienst:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. publiceert de vooraankondiging op de website www.tenderned.nl en b. verzoekt TenderNed de vooraankondiging ter publicatie aan de Commissie te zenden. 	
1.1.7	<p>Bewijs van publicatie</p> <p>1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de vooraankondiging kan aantonen door middel van het door TenderNed toegezonden bewijs van verzending van de vooraankondiging ter publicatie aan de Commissie.</p> <p>2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de vooraankondiging.</p>	
1.1.8	<p>Moment van publicatie vooraankondiging bij bepaalde leveringen en diensten</p> <p>De aanbestedende dienst zendt de vooraankondigingen betreffende leveringen en diensten, bedoeld in punt 1.1.5, eerste en tweede lid, zo spoedig mogelijk na het begin van het begrotingsjaar via TenderNed ter publicatie aan de Commissie.</p>	
1.1.9	<p>Moment van publicatie vooraankondiging bij bepaalde werken</p> <p>De aanbestedende dienst zendt de vooraankondigingen betreffende werken, bedoeld in punt 1.1.5, derde lid, zo spoedig mogelijk nadat de beslissing is genomen tot goedkeuring van het programma voor de overheidsopdrachten voor werken die de aanbestedende dienst voornemens is te gunnen of voor de raamovereenkomsten die de aanbestedende dienst voornemens is te sluiten, via TenderNed ter publicatie aan de Commissie.</p>	
1.1.10	<p>Elders publiceren: inhoud</p> <p>Indien de vooraankondiging ook elders dan op www.tenderned.nl wordt gepubliceerd, bevat deze vooraankondiging:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. geen andere informatie dan de informatie in de vooraankondiging die TenderNed aan de Commissie heeft toegezonden, en b. de datum van toezending van de vooraankondiging ter publicatie aan de Commissie. 	
1.1.11	<p>Elders publiceren pas na kennisgeving aan Commissie</p> <p>Een vooraankondiging wordt pas elders dan op www.tenderned.nl gepubliceerd, nadat TenderNed de vooraankondiging ter publicatie aan de Commissie heeft gezonden.</p>	

EUROPEES	NATIONAAL
----------	-----------

1.2	Aankondiging	
1.2.1	<p>Publicatieplicht voor aanbestedende dienst De aanbestedende dienst die voornemens is een overheidsopdracht te gunnen of een raamovereenkomst te sluiten, publiceert hiertoe een aankondiging van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst.</p>	
1.2.2	<p>Vorm aankondiging De aanbestedende dienst gebruikt voor de aankondiging het formulier volgens het model dat door de Commissie overeenkomstig de in artikel 77, tweede lid, van richtlijn nr. 2004/18/EG bedoelde procedure daartoe is vastgesteld.</p>	
	Inhoud aankondiging	
1.2.3	<p>Inhoud aankondiging De aankondiging bevat:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 1.2.2 in de aankondiging van de overheidsopdracht of raamovereenkomst wordt verlangd; b. de informatie als bedoeld in punt 1.2.4 tot en met 1.2.21 c. geen informatie die strijdig is met het beschrijvend document als bedoeld in paragraaf 1.14. 	
1.2.4	<p>CPV De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging de CPV-codes van de categorieën werken, leveringen en diensten die gevraagd worden.</p>	
1.2.5	<p>Communicatiemiddelen De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 1.3 op welke wijze de communicatie plaatsvindt.</p>	
1.2.6	<p>Termijn verzoek tot deelneming De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 1.4 de termijn voor het indienen van verzoeken tot deelneming.</p>	
1.2.7	<p>Verzoek om eigen verklaring De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging dat gegadigden een eigen verklaring als bedoeld in paragraaf 1.6 dienen te overleggen.</p>	

	EUROPEES	NATIONAAL
--	----------	-----------

1.2.8	<p><u>Voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen</u> Indien de aanbestedende dienst met toepassing van punt 1.7.1 de deelneming aan de procedure voorbehoudt aan sociale werkvoorzieningen, vermeldt hij dit in de aankondiging.</p>	
1.2.9	<p><u>Uitsluitingsgronden</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging met inachtneming van paragraaf 1.8 welke uitsluitingsgronden hij hanteert en welke bewijsstukken hij hiertoe vraagt.</p>	
1.2.10	<p><u>Geschiktheidseisen draagkracht en bekwaamheden</u> Indien de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stelt inzake</p> <ul style="list-style-type: none"> a. financiële en economische draagkracht, b. technische en beroepsbekwaamheid, of c. beroepsbevoegdheid, <p>als bedoeld in paragraaf 1.9, dan vermeldt hij deze in de aankondiging.</p>	
1.2.11	<p><u>Bewijsstukken draagkracht en bekwaamheden</u> Indien de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stelt inzake financiële en economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid als bedoeld in paragraaf 1.9, vermeldt hij in de aankondiging welke bewijsstukken hiertoe overgelegd dienen te worden.</p>	
1.2.12	<p><i>PM: hier invoegen bepalingen mbt de inhoud van de aankondiging nav paragraaf 2.5 van het consultatiedocument</i></p>	
1.2.13	<p><u>Selectiecriteria</u> Indien de aanbestedende dienst het aantal geschikte gegadigden wil beperken dat hij zal uitnodigen tot indiening van een inschrijving, dan vermeldt hij met inachtneming van paragraaf 1.11 in de aankondiging:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de selectiecriteria; b. de weging van selectiecriteria die hij voornemens is te gebruiken; en c. de bewijsstukken die hij hiertoe vraagt. 	
1.2.14	<p><u>Aantal gegadigden</u> 1. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging het minimumaantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen. 2. Indien de aanbestedende dienst het aantal geschikte gegadigden dat hij zal uitnodigen tot inschrijving beperkt, vermeldt hij tevens het maximumaantal gegadigden dat hij voornemens is uit te nodigen.</p>	

	EUROPEES	NATIONAAL
--	----------	-----------

1.2.15	<p><u>Bijzondere voorwaarden</u> Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 1.15 bijzondere voorwaarden verbindt aan de uitvoering van de overheidsopdracht of raamovereenkomst vermeldt hij die in de aankondiging of het beschrijvend document.</p>	
1.2.16	<p><u>Technische specificaties</u> De aanbestedende dienst vermeldt met inachtneming van paragraaf 1.18 de technische specificaties in de aankondiging of het beschrijvend document.</p>	
1.2.17	<p><u>Varianten</u> Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 1.19 varianten toestaat, vermeldt hij dit in de aankondiging.</p>	
1.2.18	<p><u>Looptijd raamovereenkomst</u> 1. Indien de aankondiging ziet op het sluiten van een raamovereenkomst, vermeldt de aanbestedende dienst de looptijd van de raamovereenkomst en eventuele verlengingsmogelijkheden. 2. De looptijd van een raamovereenkomst is niet langer dan vier jaar, behalve in uitzonderingsgevallen die deugdelijk gemotiveerd zijn.</p>	
1.2.19	<p><u>Weging gunningscriteria</u> Indien de aanbestedende dienst het criterium 'de economisch meest voordelige inschrijving' hanteert bij de gunning, specificeert hij met inachtneming van paragraaf 1.21 in de aankondiging of in het beschrijvend document, de subcriteria en het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving.</p>	
1.2.20	<p><u>Elektronische veiling</u> Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van een elektronische veiling, meldt hij dit met inachtneming van paragraaf 1.22 in de aankondiging.</p>	
1.2.21	<p><u>Overige inlichtingen</u> De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging alle overige nuttig geachte inlichtingen.</p>	
Publicatie van de aankondiging		
1.2.22	<p><u>Wijze van publicatie</u> De aanbestedende dienst: a. publiceert de aankondiging op de website www.tenderned.nl en</p>	

EUROPEES	NATIONAAL
----------	-----------

	b. verzoekt TenderNed de aankondiging ter publicatie aan de Commissie te zenden.	
1.2.23	<p>Bewijs van publicatie</p> <p>1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de aankondiging kan aantonen door middel van het door TenderNed toegezonden bewijs van verzending van de aankondiging ter publicatie aan de Commissie.</p> <p>2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.</p>	
1.2.24	<p>Publicatie elders: inhoud</p> <p>Indien de aankondiging elders dan op www.tenderned.nl wordt gepubliceerd, bevat deze aankondiging:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. geen andere informatie dan de informatie in de aankondiging die TenderNed aan de Commissie heeft toegezonden, en b. de datum van toezending van de aankondiging ter publicatie aan de Commissie. 	
1.2.25	<p>Publiceren pas na kennisgeving aan commissie</p> <p>Een aankondiging wordt pas elders dan op www.tenderned.nl gepubliceerd, of de inhoud daarvan openbaar gemaakt, nadat TenderNed de aankondiging ter publicatie aan de Commissie heeft gezonden.</p>	
1.3	Communicatie	
1.3.1	<p>Kosteloze aanbestedingsstukken</p> <p>De aanbestedende dienst zorgt ervoor dat gegadigden en inschrijvers kosteloos kunnen beschikken over de aanbestedingsstukken.</p>	
1.3.2	<p>Te gebruiken communicatiemiddelen</p> <p>1. De aanbestedende dienst vermeldt in de aankondiging op welke wijze de communicatie tussen hemzelf en ondernemers plaatsvindt. Dit kan door middel van:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. de post, b. de fax, c. langs elektronische weg, d. persoonlijke bezorging, e. per telefoon, of f. door middel van een combinatie van deze middelen. <p>2. De aanbestedende dienst maakt gebruik van communicatiemiddelen die algemeen beschikbaar zijn en die de toegang van de ondernemers tot de aanbestedingsprocedure niet beperken.</p> <p>3. De aanbestedende dienst neemt hierbij punt 1.5.1 en 1.17.1 in acht.</p>	

1.3.3	<p><u>Eisen aan elektronische communicatiemiddelen</u> De aanbestedende dienst gebruikt voor mededelingen langs elektronische weg middelen waarvan de technische kenmerken niet-discriminerend en algemeen beschikbaar zijn en welke in combinatie met algemeen gebruikte informatie- en communicatietechnologieproducten kunnen functioneren.</p>	
1.3.4	<p><u>Waarborging integriteit en vertrouwelijkheid</u> 1. De aanbestedende dienst waarborgt bij communicatie en opslag van informatie de integriteit van de gegevens en de vertrouwelijkheid van de verzoeken tot deelneming en van de inschrijvingen. 2. Tevens waarborgt de aanbestedende dienst dat hij pas na het verstrijken van de uiterste termijn kennisneemt van de inhoud van verzoeken tot deelneming en de inschrijvingen.</p>	
1.3.5	<p><u>Vertrouwelijke informatie</u> Onverminderd de Wet openbaarheid van bestuur en de bepalingen met betrekking tot informatievoorziening in paragraaf 1.1, 1.2, 1.13, 1.23, 1.25 en 1.26 maakt de aanbestedende dienst vertrouwelijke informatie die hem door een ondernemer is verstrekt niet openbaar.</p>	
1.4	Termijnen verzoeken tot deelneming	
1.4.1	<p><u>Vaststelling termijnen</u> De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijn voor de ontvangst van verzoeken tot deelneming rekening met:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de complexiteit van de overheidsopdracht, b. de voor de voorbereiding van de voor het verzoek tot deelneming benodigde tijd, en c. de in deze paragraaf vastgestelde minimumtermijnen. 	
1.4.2	<p><u>Minimumtermijn</u> De termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming bedraagt minimaal 30 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht door TenderNed aan de Commissie.</p>	
1.4.3	<p><u>Termijn bij dringende redenen</u> Wanneer het om dringende redenen niet haalbaar is de in punt 1.4.2 bepaalde minimumtermijn in acht te nemen, kan de aanbestedende dienst een termijn voor de ontvangst van de verzoeken tot deelneming vaststellen van minimaal tien dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de aankondiging van de opdracht door TenderNed aan de Commissie.</p>	
1.5	Verzoeken tot deelneming	

1.5.1	<p><u>Indiening verzoek tot deelneming</u></p> <p>1. Gegadigden dienen verzoeken tot deelneming in beginsel schriftelijk per post of door middel van persoonlijke overhandiging, in.</p> <p>2. Gegadigden mogen verzoeken tot deelneming schriftelijk per fax of langs elektronische weg indienen, indien de aanbestedende dienst dit uitdrukkelijk heeft toegestaan.</p> <p>3. Indien een gegadigde in afwijking van het eerste en tweede lid een verzoek tot deelneming telefonisch indient, zendt de aanbestedende dienst voor het verstrijken van de termijn voor indiening een schriftelijke bevestiging.</p>	
1.5.2	<p><u>Indienen verzoek tot deelneming via elektronische weg; informatie van de aanbestedende dienst</u></p> <p>1. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming waarborgt de aanbestedende dienst dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor elektronische indiening van verzoeken tot deelneming voor gegadigden beschikbaar zijn.</p> <p>2. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming zorgt de aanbestedende dienst ten minste dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen wordt voldaan aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek; b. het tijdstip en de datum van ontvangst van verzoeken tot deelneming kunnen worden vastgesteld; c. redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie; d. bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord; e. alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen vaststellen of wijzigen; f. tijdens de verschillende fasen van de gunningsprocedure alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie; g. het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven; en h. de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel toegankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen. 	
1.5.3	<p><u>Indienen verzoek tot deelneming via elektronische weg; hoger beschermingsniveau</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan vrijwillige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau.</p>	
1.5.4	<p><u>Indiening verzoek tot deelneming via elektronische weg; geavanceerde elektronische handtekening</u></p>	

	<p>Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming kan de aanbestedende dienst met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische indiening gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.</p>	
1.5.5	<p><u>Indiening verzoek tot deelneming via elektronische weg; termijn indienen niet-elektronische stukken</u> Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van verzoeken tot deelneming dient een gegadigde documenten, certificaten en verklaringen die niet in elektronische vorm beschikbaar zijn, in vóór het verstrijken van de uiterste termijn voor indiening van de verzoeken tot deelneming.</p>	
1.5.6	<p><u>Samenwerkingsverband</u> Een samenwerkingsverband van ondernemers kan een verzoek tot deelneming indienen.</p>	
1.5.7	<p><u>Pas na verstrijken termijn inhoud lezen</u> De aanbestedende dienst neemt pas na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis van de inhoud van de verzoeken tot deelneming.</p>	
1.5.8	<p><u>Vertrouwelijkheid</u> De aanbestedende dienst maakt vertrouwelijke informatie die door een gegadigde is verstrekt, waaronder met name fabrieks- of bedrijfsgeheim en de vertrouwelijke aspecten van het verzoek tot deelneming, niet openbaar tenzij hij daartoe gehouden is op grond van:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. de verplichtingen in deze bijlage, in het bijzonder de paragrafen 1.13, 1.23, 1.25 en 1.26, of b. de Wet openbaarheid van bestuur. 	
1.6	Eigen verklaring	
1.6.1	<p><u>Eigen verklaring</u> 1. Een gegadigde legt bij het verzoek tot deelneming een eigen verklaring over overeenkomstig het model dat is opgenomen in de bij dit besluit behorende bijlage 15 (model Eigen Verklaring Aanbesteden). 2. De verklaring heeft betrekking op de door de aanbestedende dienst gestelde:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. uitsluitingsgronden, b. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende financiële en economische draagkracht, c. geschiktheidseisen en selectiecriteria betreffende technische en beroepsbekwaamheid, en d. geschiktheidseisen betreffende beroepsbevoegdheid. 	
1.6.2	<p><u>Eigen verklaring derde</u> 1. Indien een gegadigde een beroep doet op de financiële of economische draagkracht, of technische en</p>	

	EUROPEES	NATIONAAL
--	----------	-----------

	<p>beroepsbekwaamheid van een derde, legt deze gegadigde bij het verzoek tot deelneming ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 1.6.1 over van de ondernemer op wiens financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid hij zich beroept.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vult deze ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.</p>	
1.6.3	<p>Eigen verklaring samenwerkingsverband</p> <p>1. Indien een samenwerkingsverband een verzoek tot deelneming indient, leggen alle ondernemers in het samenwerkingsverband bij het verzoek tot deelneming ook een eigen verklaring als bedoeld in punt 1.6.1 over.</p> <p>2. Naast de algemene vragen en de vragen over de uitsluitingsgronden vullen de ondernemer slechts de vragen in die zien op zijn financiële of economische draagkracht of technische en beroepsbekwaamheid waarop een beroep wordt gedaan.</p>	
1.6.4	<p>Eigen verklaring buitenlandse ondernemers</p> <p><i>PM: dit nog uitwerken nav uitwerking paragraaf 2.3.6 van het consultatiedocument</i></p>	
II.	SELECTIEFASE	
1.7	Algemene bepalingen voor de beoordeling van gegadigden	
1.7.1	<p>Vorbehouden aan sociale werkvoorzieningen</p> <p>De aanbestedende dienst kan de deelneming aan de procedure voorbehouden aan sociale werkvoorzieningen als bedoeld in artikel 1, onderdeel e, van het Besluit uitvoering sociale werkvoorziening en begeleid werken, indien de meerderheid van de bij de uitvoering van de betreffende overheidsopdracht betrokken werknemers personen met een handicap zijn die wegens de aard of de ernst van hun handicaps geen beroepsactiviteit in normale omstandigheden kunnen uitoefenen.</p>	
1.7.2	<p>Rechtspersoonlijkheid</p> <p>Een aanbestedende dienst wijst een gegadigde niet af op grond van het feit dat deze een natuurlijke persoon of een rechtspersoon zou moeten zijn.</p>	
1.7.3	<p>Rechtsvorm samenwerkingsverband</p> <p>Een aanbestedende dienst wijst een verzoek tot deelneming van een samenwerkingsverband van ondernemers niet af op grond van het feit dat het een bepaalde rechtsvorm zou moeten hebben.</p>	
1.8	Uitsluitingsgronden	

1.8.1	<p><u>Verplichte uitsluitingsgronden</u></p> <p>De aanbestedende dienst sluit met inachtneming van artikel 19 van de Aanbestedingswet een gegadigde van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure uit indien sprake is van één van de volgende gronden:</p> <p><i>PM: hier invoegen bepalingen mbt de toetsing van integriteit van ondernemers nav paragraaf 2.4 van het consultatiedocument</i></p>	
1.8.2	<p><u>Facultatieve uitsluitingsgronden</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan een gegadigde slechts uitsluiten van verdere deelneming aan de aanbestedingsprocedure op de volgende gronden:</p> <ol style="list-style-type: none"> de gegadigde verkeert in staat van faillissement of van liquidatie, diens werkzaamheden zijn gestaakt, jegens hem geldt een surséance van betaling of een akkoord, of de gegadigde verkeert in een andere vergelijkbare toestand ingevolge een soortgelijke procedure die voorkomt in de op hem van toepassing zijnde wet- of regelgeving van een lidstaat van de Europese Unie; de gegadigde heeft in de uitoefening van zijn beroep een ernstige fout begaan, vastgesteld op een grond die de aanbestedende dienst aannemelijk kan maken; de gegadigde heeft niet aan zijn verplichtingen voldaan ten aanzien van de betaling van de sociale zekerheidspremies of ten aanzien van zijn belastingen overeenkomstig de wettelijke bepalingen van het land waar hij is gevestigd of van Nederland; de gegadigde heeft zich in ernstige mate schuldig gemaakt aan valse verklaringen bij het verstrekken van de inlichtingen die ingevolge paragraaf 1.6 en 1.8 tot en met 1.12 kunnen worden verlangd, of hij heeft die inlichtingen niet verstrekt. 	
1.8.3	<p><u>Bewijs afwezigheid uitsluitingsgrond faillissement</u></p> <p>1. De aanbestedende dienst kan de juistheid van de eigen verklaring over de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 1.8.2 onderdeel a, controleren via de website van het insolventieregister of het handelsregister.</p> <p>2. Indien de websites, bedoeld in het eerste lid niet werken, kan de aanbestedende dienst navraag doen bij de griffier van de rechtbank of bij de Kamers van Koophandel en Fabrieken.</p>	
1.8.4	<p><u>Bewijsstuk afwezigheid uitsluitingsgrond betaling premies en belasting</u></p> <p>Als bewijsstuk voor de afwezigheid van de uitsluitingsgrond van punt 1.8.2, onderdeel c, geldt een verklaring van de ontvanger onder wie de gegadigde ressorteert voor de inning van belastingen, die:</p> <ol style="list-style-type: none"> verklaart dat de ondernemer alle verschuldigde belastingen en sociale zekerheidspremies heeft betaald, met uitzondering van de bedragen waarvoor uitstel is verleend in verband met een ingediend bezwaar of beroep en de bedragen waarvoor een betalingsregeling is getroffen, indien deze betalingsregeling tot op het moment van de verklaring wordt nagekomen; en 	

	b. op de uiterste dag van indiening van het verzoek tot deelneming niet ouder is dan zes maanden.	
1.8.5	<p>Afwezigheid soortgelijke verklaring in ander land Wanneer in het land waarin de gegadigde gevestigd is niet een bewijsstuk of verklaring wordt afgegeven dat de uitsluitingsgronden als bedoeld in punt 1.8.1 en 1.8.2 (PM check na invoegen integriteit) zich niet voordoen, kan de gegadigde volstaan met een verklaring onder ede of een plechtige verklaring die door betrokkene ten overstaan van een bevoegde rechterlijke of administratieve instantie, een notaris of een bevoegde beroepsorganisatie van het land van oorsprong of herkomst wordt afgelegd.</p>	
1.9	Geschiktheidseisen	
	Financiële en economische draagkracht	
1.9.1	<p>Geschiktheidseisen inzake draagkracht 1. De aanbestedende dienst kan geschiktheidseisen inzake financiële en economische draagkracht stellen waaraan gegadigden dienen te voldoen. 2. Deze eisen dienen verband te houden met en in verhouding te staan tot de opdracht.</p>	
1.9.2	<p>Bewijsstukken draagkracht Een gegadigde kan zijn financiële en economische draagkracht onder meer aantonen door:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. passende bankverklaringen of het bewijs van een verzekering tegen beroepsrisico's; b. overlegging van balansen of van balansuittreksels, indien de wetgeving van het land waar de gegadigde is gevestigd, de bekendmaking van balansen voorschrijft; of c. een verklaring betreffende de totale omzet en de omzet van de bedrijfsactiviteit die het voorwerp van de overheidsopdracht is, over ten hoogste de laatste drie beschikbare boekjaren, afhankelijk van de oprichtingsdatum of van de datum waarop de gegadigde met zijn bedrijvigheid is begonnen, voor zover de betrokken omzetcijfers beschikbaar zijn. 	
1.9.3	<p>Andere bewijsstukken voor draagkracht Indien een gegadigde om gegronde redenen niet in staat is de door de aanbestedende dienst gevraagde bewijsstukken te overleggen, kan hij zijn economische en financiële draagkracht aantonen met andere bescheiden die de aanbestedende dienst geschikt acht.</p>	
1.9.4	<p>Beroepen op draagkracht derden 1. Een gegadigde kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de financiële en economische draagkracht van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>	

	EUROPEES	NATIONAAL
--	----------	-----------

	2. De gegadigde toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.	
1.9.5	<p><u>Beroepen op draagkracht deelnemers samenwerkingsverband of derden</u> Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in punt 1.9.4, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de financiële en economische draagkracht van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>	
1.9.6	<i>PM: hier invoegen bepalingen mbt de geschiktheidseisen nav paragraaf 2.5 van het consultatiedocument</i>	
Technische en beroepsbekwaamheid		
1.9.7	<p><u>Geschiktheidseisen inzake bekwaamheid mogelijk</u> 1. De aanbestedende dienst kan geschiktheidseisen inzake technische of beroepsbekwaamheid stellen waaraan gegadigden dienen te voldoen. 2. Deze eisen dienen verband te houden met en in verhouding te staan tot de opdracht.</p>	
1.9.8	<p><u>Geschiktheidseisen technische bekwaamheid</u> Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten voor leveringen, waarvoor plaatsings- of installatiewerkzaamheden nodig zijn, overheidsopdrachten voor diensten of overheidsopdrachten voor werken, kan de aanbestedende dienst geschiktheidseisen stellen aan de gegadigde die met name betrekking hebben op zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. praktische vaardigheden, b. technische kennis, c. efficiëntie, d. ervaring en e. betrouwbaarheid. 	
1.9.9	<p><u>Bewijsstukken technische bekwaamheid</u> Een gegadigde kan zijn technische bekwaamheid op een of meer van de volgende manieren, afhankelijk van de aard, de hoeveelheid of omvang en het doel van de werken, leveringen, of diensten aantonen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. een lijst van de werken die de afgelopen vijf jaar zijn verricht, welke lijst vergezeld gaat van certificaten die bewijzen dat de belangrijkste werken naar behoren zijn uitgevoerd en waarin het bedrag van de werken, de plaats en het tijdstip waarop ze zijn uitgevoerd vermeld wordt, en waarin wordt aangegeven of de werken volgens de regels der kunst zijn uitgevoerd en tot een goed einde zijn gebracht; b. een lijst van de voornaamste leveringen of diensten die gedurende de afgelopen drie jaar werden 	

verricht, met vermelding van het bedrag en de datum en van de publiek- of privaatrechtelijke instanties waarvoor zij bestemd waren. De leveringen en diensten worden aangetoond in het geval van leveringen of diensten voor de aanbestedende dienst, door certificaten die de bevoegde autoriteit heeft afgegeven of medeondertekend of in het geval van leveringen of diensten voor een particuliere afnemer, door certificaten van de afnemer of, bij ontstentenis daarvan, eenvoudigweg door een verklaring van de gegadigde;

- c. een opgave van de al dan niet tot de onderneming van de gegadigde behorende technici of technische organen, in het bijzonder van die welke belast zijn met de kwaliteitscontrole en, in het geval van overheidsopdrachten voor werken, van die welke de aannemer ter beschikking zullen staan om de werken uit te voeren;
- d. een beschrijving van de technische uitrusting van de leverancier of de dienstverlener, van de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen en de mogelijkheden die hij biedt ten aanzien van ontwerpen en onderzoek;
- e. in het geval van complexe producten of diensten of wanneer deze aan een bijzonder doel dienen te beantwoorden: een controle door de aanbestedende dienst of, in diens naam, door een bevoegd officieel orgaan van het land waar de leverancier of de dienstverlener gevestigd is, onder voorbehoud van instemming door dit orgaan; deze controle heeft betrekking op de productiecapaciteit van de leverancier of op de technische capaciteit van de dienstverlener en, zo nodig, op diens mogelijkheden inzake ontwerpen en onderzoek en de maatregelen die hij treft om de kwaliteit te waarborgen;
- f. de studie- en beroepsdiploma's van de dienstverlener of de aannemer of het kaderpersoneel van de onderneming en in het bijzonder van degenen die met de dienstverlening of de leiding van de werken zijn belast;
- g. voor overheidsopdrachten voor werken of overheidsopdrachten voor diensten: de vermelding van de maatregelen inzake milieubeheer die de gegadigde kan toepassen in het kader van de uitvoering van de overheidsopdracht;
- h. een verklaring betreffende de gemiddelde jaarlijkse personeelsbezetting van de onderneming van de dienstverlener of de aannemer, en de omvang van het kaderpersoneel gedurende de laatste drie jaar;
- i. een verklaring welke de outillage, het materieel en de technische uitrusting vermeldt waarover de dienstverlener of de aannemer voor het verlenen van de overheidsopdracht beschikt;
- j. de omschrijving van het gedeelte van de overheidsopdracht dat de dienstverlener eventueel in onderaanneming wil geven, of
- k. wat de te leveren producten betreft: monsters, beschrijvingen of foto's, waarvan op verzoek van de aanbestedende dienst de echtheid kan worden aangetoond of aan de hand van certificaten die door een erkende organisatie zijn opgesteld, waarin wordt verklaard dat duidelijk door referenties geïdentificeerde producten aan bepaalde specificaties of normen beantwoorden.

1.9.10

Beroepen op bekwaamheid derden

1. Een gegadigde kan zich voor een bepaalde overheidsopdracht beroepen op de technische of

	<p>beroepsbekwaamheid van andere natuurlijke personen of rechtspersonen, ongeacht de juridische aard van zijn banden met die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p> <p>2. De gegadigde toont in dat geval bij de aanbestedende dienst aan dat hij werkelijk kan beschikken over de voor de uitvoering van de overheidsopdracht of raamovereenkomst noodzakelijke middelen van die natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>	
1.9.11	<p><u>Beroepen op bekwaamheid deelnemers samenwerkingsverband of derden</u> Onder dezelfde voorwaarden als bedoeld in punt 1.9.10, kan een samenwerkingsverband van ondernemers zich beroepen op de technische of beroepsbekwaamheid van de deelnemers aan het samenwerkingsverband of van andere natuurlijke personen of rechtspersonen.</p>	
1.9.12	<p><u>Normen inzake milieubeheer</u> Indien de aanbestedende dienst in de gevallen, bedoeld in punt 1.9.9, onderdeel g, de overlegging verlangt van een door onafhankelijke instanties opgestelde verklaring dat de gegadigde aan bepaalde normen inzake milieubeheer voldoet, verwijst hij naar het communautair milieubeheer- en milieuauditsysteem of naar normen inzake milieubeheer die gebaseerd zijn op de betreffende Europese of internationale normen die gecertificeerd zijn door erkende organisaties of organisaties die beantwoorden of aan de relevante Europese of internationale normen voor certificatie.</p>	
1.9.13	<p><u>Gelijkwaardige certificaten inzake milieubeheer</u> De aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten inzake milieubeheer van in andere lidstaten gevestigde instanties. Hij aanvaardt tevens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van milieubeheer die de gegadigden overleggen.</p>	
1.9.14	<p><u>Kwaliteitsbewaking</u> Indien de aanbestedende dienst de overlegging verlangt van door onafhankelijke instanties opgestelde verklaringen dat de gegadigde aan bepaalde kwaliteitsnormen voldoet, verwijst hij naar kwaliteitsbewakingsregelingen die op de Europese normenreeksen op dit terrein zijn gebaseerd en die zijn gecertificeerd door instanties die voldoen aan de Europese normenreeks voor certificering.</p>	
1.9.15	<p><u>Gelijkwaardige kwaliteitsbewaking</u> De aanbestedende dienst erkent gelijkwaardige certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde instanties. De aanbestedende dienst aanvaardt eveneens andere bewijzen inzake gelijkwaardige maatregelen op het gebied van de kwaliteitsbewaking van gegadigden.</p>	

Eisen betreffende beroepsbevoegdheid		
1.9.16	<p>Inschrijving in handels- of beroepsregister Een aanbestedende dienst kan een gegadigde verzoeken:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. aan te tonen dat hij volgens de voorschriften van de lidstaat waar hij is gevestigd, in het beroepsregister of in het handelsregister is ingeschreven, of b. een verklaring onder ede of een attest te verstrekken als bedoeld in: <ul style="list-style-type: none"> - bijlage IX A van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor werken, - bijlage IX B van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor leveringen en - bijlage IX C van richtlijn 2004/18/EG voor overheidsopdrachten voor diensten. 	
1.9.17	<p>Verplichte vergunningen en lidmaatschappen Bij procedures voor het gunnen van overheidsopdrachten voor diensten kan de aanbestedende dienst, indien de gegadigde over een bijzondere vergunning dient te beschikken of indien hij lid van een bepaalde organisatie dient te zijn om in zijn land van herkomst de betrokken dienst te kunnen verlenen, verlangen dat hij aantoont dat hij over deze vergunning beschikt, of lid van de bedoelde organisatie is.</p>	
1.10 Buitenlandse erkenningslijsten en certificering		
1.10.1	<p>Opname op lijst of certificering niet verplicht De aanbestedende dienst mag aan ondernemers uit andere lidstaten de opname op een officiële lijst of certificering als bedoeld in artikel 52 van richtlijn nr. 2004/18/EG niet voorschrijven als voorwaarde voor deelneming aan een overheidsopdracht.</p>	
1.10.2	<p>Bewijs van inschrijving op lijst of certificaat overleggen</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De gegadigde die op een officiële lijst is opgenomen of in het bezit is van een certificaat, kan bij een overheidsopdracht een door de bevoegde autoriteit afgegeven bewijs van inschrijving of het door de bevoegde certificeringsinstelling afgegeven certificaat aan de aanbestedende dienst overleggen. 2. Dit bewijs of dit certificaat vermelden de bewijsstukken op grond waarvan de inschrijving op de lijst of de certificering mogelijk was, en de classificatie op deze lijst. 	
1.10.3	<p>Bewijskracht opname op lijst of certificaat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De door de bevoegde autoriteit in een andere lidstaat van de Europese Unie bevestigde opname op een officiële lijst of het door de certificeringsinstelling afgegeven certificaat vormt voor de aanbestedende dienst een vermoeden dat de gegadigde: <ol style="list-style-type: none"> a. niet valt onder een uitsluitingsgrond als bedoeld in punt 1.8.1 (PM 45, eerste lid richtlijn, check dit na invoegen integriteit) en punt 1.8.2, onderdeel a, b of d; b. voldoen aan de in punt 1.9.16 en 1.9.17 bedoelde eisen betreffende beroepsbevoegdheid; 	

	<p>c. voldoet aan punt 1.9.2, onderdelen b en c; d. voldoet aan punt 1.9.9, onderdelen a tot en met f en h tot en met k. 2. Het in het eerste lid bedoelde vermoeden gaat alleen op indien de leverancier is gevestigd in de lidstaat die de officiële lijst heeft opgesteld.</p>	
1.10.4	<p><u>Bewijskracht opname op lijst of certificaat</u> 1. De aanbestedende dienst kan de gegevens die uit de opname op een officiële lijst of de certificering kunnen worden afgeleid, alleen gemotiveerd ter discussie stellen. 2. In afwijking van het eerste lid kan met betrekking tot de betaling van socialezekerheidspremies en belastingen en heffingen van een ingeschreven ondernemer een aanvullende verklaring kan worden verlangd.</p>	
1.11	Beperken aantal gegadigden met behulp van selectiecriteria	
1.11.1	<p><u>Beperking aantal uitnodigingen tot inschrijving</u> De aanbestedende dienst kan het aantal gegadigden dat hij zal uitnodigen tot inschrijving beperken op voorwaarde dat er voldoende geschikte gegadigden zijn.</p>	
1.11.2	<p><u>Wijze van beperking</u> De aanbestedende dienst beperkt het aantal gegadigden op een transparante en niet-discriminerende wijze, met behulp van in de aankondiging vermelde selectiecriteria en weging.</p>	
1.11.3	<p><u>Bepalingen geschiktheidseisen van overeenkomstige toepassing</u> Paragraaf 1.9 is van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat waar 'geschiktheidseisen' staat, 'selectiecriteria' moet worden gelezen. <i>PM: dit aanpassen nav paragraaf 2.5 van het consultatiedocument</i></p>	
1.12	Controle eigen verklaring	
1.12.1	<p><u>Juistheid eigen verklaring nagaan</u> De aanbestedende dienst gegadigden kan tot het moment van uitnodiging tot inschrijving de juistheid van de eigen verklaringen nagaan van de gegadigden die de aanbestedende dienst wil uitnodigen.</p>	
1.12.2	<p><u>Uniek nummer handelsregister</u> Indien een gegadigde staat ingeschreven in het handelsregister en het unieke nummer dat de Kamers van Koophandel en Fabrieken aan hem hebben afgegeven aan de aanbestedende dienst meldt, gebruikt de aanbestedende dienst dit nummer om de inschrijving in het handelsregister en de gegevens van het uittreksel in</p>	

	het handelsregister na te gaan.	
1.12.3	<p>Verzoek juistheid eigen verklaring aan te tonen; termijn</p> <p>1. Indien de aanbestedende dienst de juistheid van de eigen verklaringen nagaat, zendt hij de gegadigden per fax of elektronische post een verzoek om de bewijsstukken binnen een termijn van zeven dagen na de datum van verzending van het verzoek over te leggen.</p> <p>2. Na het verstrijken van de termijn van zeven dagen kan de aanbestedende dienst de gegadigden uitnodigen een inschrijving in te dienen.</p>	
1.12.4	<p>Aanvulling van verklaringen en bescheiden</p> <p>In geval van onduidelijkheid kan de aanbestedende dienst verlangen dat een gegadigde de door hem overgelegde verklaringen en bescheiden aanvult of nader toelicht.</p>	
1.13	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de selectiefase	
1.13.1	<p>Mededeling beslissingen</p> <p>De aanbestedende dienst deelt alle gegadigden zo spoedig mogelijk en schriftelijk mee, welke beslissingen zijn genomen in het kader van de aanbestedingsprocedure.</p>	
	Beëindiging van de procedure	
1.13.2	<p>Redenen beëindiging</p> <p>Indien de aanbestedende dienst besluit een overheidsopdracht waarvoor een aankondiging is gepubliceerd niet te gunnen of een raamovereenkomst waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te sluiten, en de procedure opnieuw te beginnen, deelt hij de redenen daarvoor schriftelijk mee aan alle gegadigden.</p>	
	Uitsluiting en afwijzing	
1.13.3	<p>Redenen voor uitsluiting en afwijzing</p> <p>De aanbestedende dienst stelt gegadigden bij uitsluiting of afwijzing zo spoedig mogelijk schriftelijk in kennis van de uitsluiting of afwijzing en de redenen daarvoor.</p>	
1.13.4	<p>Scores</p> <p>Indien de aanbestedende dienst bij de selectie scores heeft toegekend, stelt de aanbestedende dienst de afgewezen gegadigde schriftelijk in kennis van</p> <ul style="list-style-type: none"> a. zijn eindscore en de geanonimiseerde eindscores van de geselecteerde gegadigden b. zijn scores op specifieke criteria en indien niet de maximale score is toegekend de reden waarom dit 	

	niet is gebeurd.	
1.13.5	<p><u>Geen verstrekking gegevens</u> De aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens niet mee, indien verstrekking van die gegevens:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift, b. in strijd zou zijn met het openbaar belang, c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden, of d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen. 	
1.13.6	<p><u>Beantwoording verzoek om nadere informatie</u> De aanbestedende dienst antwoordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen tien dagen op een verzoek om nadere informatie met betrekking tot de selectie door een gegadigde.</p>	
<i>Uitnodiging tot inschrijving</i>		
1.13.7	<p><u>Minimumaantal uitnodigingen tot inschrijving</u> 1. Het minimumaantal gegadigden dat de aanbestedende dienst blijkens de aankondiging voornemens is uit te nodigen bedraagt ten minste vijf. 2. Het aantal uitgenodigde gegadigden volstaat in ieder geval om daadwerkelijke mededinging te waarborgen.</p>	
1.13.8	<p><u>Aantal uitnodigingen</u> De aanbestedende dienst nodigt een aantal gegadigden uit dat ten minste gelijk is aan het minimumaantal gegadigden dat hij in de aankondiging heeft vermeld.</p>	
1.13.9	<p><u>Minder geschikte gegadigden dan minimumaantal</u> 1. Wanneer het aantal gegadigden dat niet wordt uitgesloten en aan de geschiktheidseisen en selectiecriteria voldoet lager is dan het minimumaantal, kan de aanbestedende dienst de procedure voortzetten door de gegadigde of de gegadigden uit te nodigen die aan de geschiktheidseisen voldoen. 2. De aanbestedende dienst neemt in het geval, bedoeld in het eerste lid, geen ondernemers in aanmerking die niet om deelneming hebben verzocht, noch neemt hij gegadigden in aanmerking die onder een uitsluitingsgrond vallen of niet aan de geschiktheidseisen voldoen.</p>	
1.13.10	<p><u>Als geen beperking aantal gegadigden</u> Indien de aanbestedende dienst het aantal gegadigden niet heeft beperkt, nodigt hij alle gegadigden waarop geen uitsluitingsgrond van toepassing is en die aan de geschiktheidseisen voldoen uit tot inschrijving.</p>	

EUROPEES	NATIONAAL
----------	-----------

1.13.11	<p>Uitnodiging tot inschrijving De aanbestedende dienst nodigt de uitgekozen gegadigden gelijktijdig en schriftelijk uit tot inschrijving.</p>	
1.13.12	<p>Inhoud uitnodiging tot inschrijving In de uitnodiging tot inschrijving neemt de aanbestedende dienst ten minste de volgende informatie op:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. een verwijzing naar de aankondiging van de overheidsopdracht; b. de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen met inachtneming van paragraaf 1.16, c. het adres waar de inschrijvingen kunnen worden ingediend en de taal of talen waarin zij dienen te worden gesteld; d. het relatieve gewicht van de gunningscriteria van de overheidsopdracht of de afnemende volgorde van belangrijkheid van de criteria, indien deze niet in de aankondiging van de overheidsopdracht of het beschrijvend document is vermeld. e. een exemplaar van het beschrijvend document als bedoeld in paragraaf 1.14 en van alle aanvullende stukken, of de vermelding van de toegang tot het beschrijvend document en tot de andere hiervoor vermelde stukken, wanneer deze rechtstreeks langs elektronische weg toegankelijk zijn. 	
1.14	Beschrijvend document	
1.14.1	<p><u>Inhoud beschrijvend document: technische specificaties</u> Indien de aanbestedende dienst de technische specificaties niet reeds in de aankondiging heeft vermeld, vermeldt hij deze met inachtneming van paragraaf 1.18 in het beschrijvend document.</p>	
1.14.2	<p><u>Inhoud beschrijvend document: bijzondere voorwaarden</u> Indien de aanbestedende dienst bijzondere voorwaarden verbindt aan de uitvoering van de overheidsopdracht en hij deze niet reeds heeft vermeld in de aankondiging, vermeldt hij deze met inachtneming van paragraaf 1.15 in het beschrijvend document.</p>	
1.14.3	<p><u>Inhoud beschrijvend document; varianten</u> Indien de aanbestedende dienst in de aankondiging heeft vermeldt dat hij varianten toestaat, vermeldt hij met inachtneming van paragraaf 1.19 in het beschrijvend document:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. aan welke eisen deze varianten ten minste moeten voldoen, en b. op welke wijze deze varianten moeten worden ingediend. 	
1.14.4	<p><u>Inhoud beschrijvend document: weging gunningscriteria</u> Indien de aanbestedende dienst gunt op grond van het criterium de economisch meest voordelige inschrijving, en hij niet reeds in de aankondiging van de overheidsopdracht, de subcriteria en het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving heeft</p>	

	gespecificeerd, dan doet hij dit met inachtneming van paragraaf 1.21 in het beschrijvend document.	
1.14.5	<p><u>Inhoud beschrijvend document: elektronische veiling</u></p> <p>1. Indien de aanbestedende dienst met inachtneming van paragraaf 1.22 gebruik maakt van de elektronische veiling, bevat het beschrijvend document ten minste de volgende informatie:</p> <ol style="list-style-type: none"> de elementen waarvan de waarden vallen onder de elektronische veiling, voor zover deze elementen kwantificeerbaar zijn zodat ze kunnen worden uitgedrukt in cijfers of procenten, de eventuele limieten van de waarden die kunnen worden ingediend, zoals zij voortvloeien uit de specificaties van het voorwerp van de overheidsopdracht of raamovereenkomst, de informatie die tijdens de elektronische veiling ter beschikking van de inschrijvers zal worden gesteld en het tijdstip waarop die informatie ter beschikking zal worden gesteld, relevante informatie betreffende het verloop van de elektronische veiling, de voorwaarden waaronder de inschrijvers een bod kunnen doen en met name de vereiste minimumverschillen die voor de biedingen vereist zijn, en relevante informatie betreffende het gebruikte elektronische systeem en de nadere technische bepalingen en specificaties voor de verbinding. <p>2. Indien de aanbestedende dienst tijdens de elektronische veiling naast de klassering van de inschrijver ook andere informatie betreffende andere ingediende prijzen of waarden wil meedelen, vermeldt hij dit in het beschrijvend document.</p>	
1.14.6	<p><u>Inhoud beschrijvend document: informatie over verplichtingen</u></p> <p>In het beschrijvend document vermeldt de aanbestedende dienst bij welke instantie de inschrijvers informatie kunnen verkrijgen over verplichtingen ten aanzien van:</p> <ol style="list-style-type: none"> belastingen; milieubescherming; arbeidsbescherming en arbeidsvoorwaarden die gelden in Nederland of, indien de verrichtingen buiten Nederland worden uitgevoerd, die gelden in het gebied of de plaats waar de verrichtingen worden uitgevoerd en die gedurende de uitvoering van de overheidsopdracht op die verrichtingen van toepassing zullen zijn. 	
1.14.7	<p><u>Inhoud beschrijvend document: arbeidsbescherming</u></p> <p>De aanbestedende dienst verzoekt de inschrijvers aan te geven dat zij bij het opstellen van hun inschrijving rekening hebben gehouden met de verplichtingen uit hoofde van de bepalingen inzake de arbeidsbescherming en de arbeidsvoorwaarden die gelden op de plaats waar de verrichting wordt uitgevoerd.</p>	
1.14.8	<p><u>Inhoud beschrijvend document: onderaanneming</u></p> <p>In het beschrijvend document kan de aanbestedende dienst een inschrijver verzoeken om in zijn inschrijving</p>	

	<i>EUROPEES</i>	<i>NATIONAAL</i>
--	-----------------	------------------

	aan te geven welk gedeelte van de overheidsopdracht of raamovereenkomst hij voornemens is aan derden in onderaanneming te geven en welke onderaannemers hij voorstelt.	
1.14.9	<p><u>Termijn nadere inlichtingen</u> De aanbestedende dienst verstrekt op tijdig verzoek voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen, uiterlijk zes en in geval van toepassing van een versnelde procedure als bedoeld in punt 1.16.5 uiterlijk vier dagen voor de uiterste datum voor de ontvangst van de inschrijvingen nadere inlichtingen over het beschrijvend document of de aanvullende stukken.</p>	
1.15	Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht	
1.15.1	<p><u>Bijzondere voorwaarden uitvoering opdracht</u> De aanbestedende dienst kan bijzondere voorwaarden verbinden aan de uitvoering van de overheidsopdracht, mits deze voorwaarden verenigbaar zijn met het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. De bijzondere voorwaarden kunnen verband houden met sociale of milieuoverwegingen.</p>	
1.15.2	<p><u>Eisen aan rechtsvorm samenwerkingsverband</u> Een aanbestedende dienst kan van een samenwerkingsverband van ondernemers waaraan de overheidsopdracht wordt gegund, eisen dat het een bepaalde rechtsvorm aanneemt, mits dit voor de goede uitvoering van de overheidsopdracht nodig is.</p>	
1.16	Termijnen inschrijving	
1.16.1	<p><u>Vaststelling termijnen</u> De aanbestedende dienst houdt bij de vaststelling van de termijnen voor de ontvangst van inschrijvingen rekening met:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de complexiteit van de overheidsopdracht; b. de voor de voorbereiding van de inschrijvingen benodigde tijd; en c. de hierna vastgestelde minimumtermijnen. 	
1.16.2	<p><u>Minimumtermijn</u> De termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen bedraagt minimaal 40 dagen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.</p>	
1.16.3	<p><u>Inkorten termijn bij vooraankondiging</u> Indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de aanbestedende dienst een vooraankondiging heeft gepubliceerd, 	

	<p>b. deze vooraankondiging voldoet aan de voorschriften van paragraaf 1.1 en</p> <p>c. minimaal 52 dagen en maximaal 12 maanden voor de verzenddatum van de aankondiging van de overheidsopdracht ter bekendmaking is verzonden</p> <p>kan de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen, bedoeld in punt 1.16.2, inkorten tot 29 dagen, maar in geen geval tot minder dan 22 dagen.</p>	
1.16.4	<p>Inkorten termijn bij elektronische toegang tot stukken</p> <p>De aanbestedende dienst kan de termijn voor de ontvangst van inschrijvingen, bedoeld in punt 1.16.2, met vijf dagen verkorten indien hij:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. met elektronische middelen en vanaf de publicatie van de aankondiging vrije, rechtstreekse en volledige toegang biedt tot het beschrijvend document en alle aanvullende stukken, en b. in de aankondiging het internetadres dat toegang biedt tot deze documenten vermeldt. 	
1.16.5	<p>Termijn bij dringende redenen</p> <p>Wanneer het om dringende redenen niet haalbaar is de in deze paragraaf bepaalde minimumtermijnen in acht te nemen, kan de aanbestedende dienst een termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen van minimaal tien dagen vaststellen, te rekenen vanaf de verzenddatum van de uitnodiging tot inschrijving.</p>	
1.16.6	<p>Verlengen termijn bij niet tijdig verstrekken stukken</p> <p>Indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. nadere inlichtingen tijdig voor de uiterste datum voor de indiening van de inschrijvingen zijn aangevraagd, maar niet binnen de in punt 1.14.9 gestelde termijn zijn verstrekt, b. de inschrijvingen slechts na een bezichtiging ter plaatse, kunnen worden gedaan, of c. de inschrijvingen slechts na inzage ter plaatse van de bij het beschrijvend document behorende stukken kunnen worden gedaan, <p>verlengt de aanbestedende dienst de termijn voor de ontvangst van de inschrijvingen zodanig dat alle betrokken ondernemers van alle nodige informatie voor de opstelling van de inschrijvingen kennis kunnen nemen.</p>	
1.17	Inschrijving	
1.17.1	<p>Indiening inschrijving</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Inschrijvers dienen inschrijvingen in beginsel schriftelijk per post of door middel van persoonlijke overhandiging, in. 2. Inschrijvers mogen inschrijvingen schriftelijk per fax of langs elektronische weg indienen, indien de aanbestedende dienst dit uitdrukkelijk heeft toegestaan. 3. Indien een inschrijver in afwijking van het eerste en tweede lid een inschrijving telefonisch indient, zendt de aanbestedende dienst voor het verstrijken van de termijn voor indiening een schriftelijke bevestiging. 	

1.17.2	<p><u>Indienen inschrijving via elektronische weg; informatie van de aanbestedende dienst</u></p> <p>1. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen waarborgt de aanbestedende dienst dat de informatie betreffende de specificaties die nodig zijn voor elektronische indiening van inschrijvingen voor inschrijvers beschikbaar zijn.</p> <p>2. Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen zorgt de aanbestedende dienst ten minste dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> met betrekking tot het gebruik van elektronische handtekeningen wordt voldaan aan artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek; het tijdstip en de datum van ontvangst van inschrijvingen kunnen worden vastgesteld; redelijkerwijs kan worden verzekerd dat niemand vóór de opgegeven uiterste datum toegang kan hebben tot de op grond van onderhavige eisen verstrekte informatie; bij een inbreuk op dit toegangsverbod redelijkerwijs kan worden verzekerd dat de inbreuk zonder problemen kan worden opgespoord; alleen de gemachtigde personen de data voor openbaarmaking van de ontvangen informatie kunnen vaststellen of wijzigen; tijdens de verschillende fasen van de gunningsprocedure alleen een gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen toegang kan geven tot het geheel of een gedeelte van de verstrekte informatie; het gelijktijdig optreden van de gemachtigde personen slechts na de opgegeven datum toegang tot de verstrekte informatie kan geven; en de ontvangen en openbaar gemaakte informatie enkel toegankelijk blijft voor de tot inzage gemachtigde personen. 	
1.17.3	<p><u>Indienen inschrijving via elektronische weg; hoger beschermingsniveau</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan vrijwillige accreditatieregelingen instellen of handhaven om te komen tot een hoger niveau van de certificeringsdienst van de middelen bedoeld in punt 1.17.2.</p>	
1.17.4	<p><u>Indiening inschrijving via elektronische weg; geavanceerde elektronische handtekening</u></p> <p>Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen kan de aanbestedende dienst met inachtneming van artikel 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek eisen dat bij elektronische inschrijving gebruik wordt gemaakt van een geavanceerde elektronische handtekening.</p>	
1.17.5	<p><u>Indiening inschrijving via elektronische weg; termijn indienen niet-elektronische stukken</u></p> <p>Bij openstelling van de elektronische weg voor het indienen van inschrijvingen dient een inschrijver documenten, certificaten en verklaringen die niet in elektronische vorm beschikbaar zijn, in vóór het verstrijken</p>	

	EUROPEES	NATIONAAL
--	----------	-----------

	van de uiterste termijn voor indiening van de inschrijvingen.	
1.17.6	<u>Samenwerkingsverband</u> Een samenwerkingsverband van ondernemers kan een inschrijving indienen.	
1.17.7	<u>Pas na verstrijken termijn inhoud lezen</u> De aanbestedende dienst neemt pas na het verstrijken van de uiterste termijn voor de indiening kennis van de inhoud van de inschrijvingen.	
1.17.8	<u>Vertrouwelijkheid</u> De aanbestedende dienst maakt vertrouwelijke informatie die door een inschrijver is verstrekt, waaronder met name fabrieks- of bedrijfsgeheim en de vertrouwelijke aspecten van de inschrijving, niet openbaar tenzij hij daartoe gehouden is op grond van: a. de verplichtingen in deze bijlage, in het bijzonder de paragrafen 1.13, 1.23, 1.25 en 1.26, of b. de Wet openbaarheid van bestuur.	
III.	GUNNINGSFASE	
1.18	Technische specificaties, normen en eisen	
1.18.1	<u>Toets aan technische specificaties</u> De aanbestedende dienst toetst of de inschrijvingen voldoen aan de door hem in de aankondiging, danwel in het beschrijvend document gestelde normen en functionele en prestatie-eisen.	
1.18.2	<u>Eisen aan technische specificaties</u> De technische specificaties bieden de inschrijvers gelijke toegang en leiden niet tot ongerechtvaardigde belemmeringen voor de openstelling van overheidsopdrachten voor mededinging.	
1.18.3	<u>Eisen aan technische specificaties</u> De aanbestedende dienst formuleert de technische specificaties: a. door verwijzing naar technische specificaties en naar nationale normen waarin Europese normen zijn omgezet, de Europese technische goedkeuringen, de gemeenschappelijke technische specificaties, internationale normen, andere door de Europese normalisatie-instellingen opgestelde technische referentiesystemen, of, bij ontstentenis daarvan, de nationale normen, de nationale technische goedkeuringen dan wel de nationale technische specificaties inzake het ontwerpen, het berekenen en het uitvoeren van werken en het gebruik van producten; b. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen, waaronder milieukeurmerken, die zodanig nauwkeurig	

	EUROPEES	NATIONAAL
--	----------	-----------

	<p>zijn bepaald dat de inschrijvers het voorwerp van de overheidsopdracht kunnen bepalen en de aanbestedende dienst de overheidsopdracht kan gunnen,</p> <p>c. in termen van prestatie-eisen en functionele eisen als bedoeld in onderdeel b, waarbij onder vermoeden van overeenstemming met deze prestatie-eisen en functionele eisen wordt verwezen naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a; of</p> <p>d. door verwijzing naar de specificaties, bedoeld in onderdeel a, voor bepaalde kenmerken, en verwijzing naar de prestatie-eisen en functionele eisen, bedoeld in onderdeel b, voor andere kenmerken.</p>	
1.18.4	<p>Eisen aan technische specificaties De aanbestedende dienst vergezelt een verwijzing als bedoeld in punt 1.18.3, onderdeel a van de woorden “of gelijkwaardig”.</p>	
1.18.5	<p>Bij technische specificaties rekening houden met gehandicapten Waar mogelijk houdt de aanbestedende dienst in de technische specificaties rekening met toegankelijkheidscriteria voor gehandicapten of met ontwerpen voor iedereen.</p>	
1.18.6	<p>Geen afwijzing van inschrijving bij gelijkwaardigheid oplossing Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van de specificaties, bedoeld in punt 1.18.3, onderdeel a, wijst hij een inschrijving niet af met de reden dat de aangeboden producten en diensten niet beantwoorden aan de specificaties waarnaar hij heeft verwezen, indien de inschrijver in zijn inschrijving aantoont dat de door hem voorgestelde oplossingen op gelijkwaardige wijze voldoen aan de eisen die in de technische specificaties zijn bepaald.</p>	
1.18.7	<p>Geen afwijzing van inschrijving bij voldoen aan norm Indien de aanbestedende dienst gebruik maakt van de in punt 1.18.3, onderdeel b en c, geboden mogelijkheid prestatie-eisen of functionele eisen te stellen, wijst hij een aanbod van werken, producten of diensten niet af indien die beantwoordt aan een nationale norm waarin een Europese norm is omgezet, aan een Europese technische goedkeuring, aan een gemeenschappelijke technische specificatie, aan een internationale norm of aan een door een Europese normalisatie-instelling opgestelde technisch referentiesysteem, wanneer deze specificaties betrekking hebben op de prestaties of functionele eisen die hij heeft voorgeschreven.</p>	
1.18.8	<p>Technische specificaties: milieukeuren 1. De aanbestedende dienst die milieukeuren voorschrijft door verwijzing naar prestatie-eisen of functionele eisen als bedoeld in punt 1.18.3, onderdeel b, kan gebruik maken van de gedetailleerde specificaties of van gedeelten daarvan, zoals vastgesteld in milieukeuren, voor zover:</p> <p>a. die geschikt zijn voor de omschrijving van de kenmerken van de leveringen of diensten waarop de overheidsopdracht betrekking heeft;</p>	

	<p>b. de vereisten voor de keur zijn ontwikkeld op grond van wetenschappelijke gegevens;</p> <p>c. de milieukeuren zijn aangenomen via een proces waaraan alle betrokkenen, zoals regeringsinstanties, consumenten, fabrikanten, kleinhandel en milieuorganisaties kunnen deelnemen; en</p> <p>d. de keuren toegankelijk zijn voor alle betrokken partijen.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan aangeven dat de van een milieukeur voorziene producten of diensten worden geacht te voldoen aan de technische specificaties van het beschrijvend document.</p> <p>3. De aanbestedende dienst aanvaardt hierbij elk ander passend bewijsmiddel, zoals een technisch dossier van de fabrikant of een testverslag van een erkende organisatie.</p>	
1.18.9	<p>Technische specificaties: certificaten</p> <p>De aanbestedende dienst aanvaardt certificaten van in andere lidstaten van de Europese Unie gevestigde erkende organisaties.</p>	
1.18.10	<p>Technische specificaties: verwijzing</p> <p>1. De aanbestedende dienst vermeldt de technische specificaties geen bepaald fabrikaat, bepaalde herkomst of bijzondere werkwijze, noch verwijst hij naar een merk, een octrooi of een type, een bepaalde oorsprong of een bepaalde productie waardoor bepaalde ondernemingen of bepaalde producten worden bevoordeeld of geëlimineerd, tenzij dit door het voorwerp van de overheidsopdracht gerechtvaardigd wordt.</p> <p>2. In afwijking van het eerste lid, mag de aanbestedende dienst een vermelding of verwijzing als bedoeld in het eerste opnemen in de technische specificatie indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. een voldoende nauwkeurige en begrijpelijke beschrijving van het voorwerp van de overheidsopdracht niet mogelijk is door toepassing van punt 1.18.3 en punt 1.18.6, en b. deze vermelding of verwijzing vergezeld gaat van de woorden "of gelijkwaardig". 	
1.19	Varianten van de inschrijver	
1.19.1	<p>Varianten bij economisch meest voordelige aanbieder</p> <p>De aanbestedende dienst kan de inschrijvers toestaan varianten voor te stellen, indien hij:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. in de aankondiging heeft vermeld dat deze zijn toegestaan en b. voor de gunning het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert. 	
1.19.2	<p>Eisen varianten</p> <p>De aanbestedende dienst houdt alleen rekening met de varianten die aan de in het beschrijvend document gestelde eisen voldoen.</p>	
1.19.3	<p>Overheidsopdracht voor diensten of leveringen</p> <p>De aanbestedende dienst die varianten heeft toegestaan, wijst een variant niet uitsluitend af omdat deze, indien</p>	

	<p>deze werd gekozen:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. tot een overheidsopdracht voor diensten in plaats van een overheidsopdracht voor leveringen zou leiden; of b. tot een overheidsopdracht voor leveringen in plaats van tot een overheidsopdracht voor diensten zou leiden. 	
1.20	Abnormaal lage inschrijving	
1.20.1	<p><u>Inlichtingen over abnormaal lage inschrijving</u> Indien een inschrijving is gedaan die in verhouding tot de te verrichten overheidsopdracht abnormaal laag lijkt, verzoekt de aanbestedende dienst, voordat hij deze inschrijving afwijst, schriftelijk om de door hem nodig geachte verduidelijkingen over de samenstelling van de inschrijving.</p>	
1.20.2	<p><u>Verduidelijkingen abnormaal lage inschrijving</u> De verduidelijkingen, bedoeld in punt 1.20.1, kunnen in ieder geval verband houden met:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de doelmatigheid van het bouwproces, van het productieproces of van de dienstverlening; b. de gekozen technische oplossingen of uitzonderlijk gunstige omstandigheden waarvan de inschrijver bij de uitvoering van de werken, de levering van de producten of het verlenen van de diensten kan profiteren; c. de originaliteit van het ontwerp van de inschrijver; d. de naleving van de bepalingen inzake arbeidsvoorwaarden en arbeidsomstandigheden die gelden op de plaats waar de overheidsopdracht wordt uitgevoerd; of e. de eventuele ontvangst van staatssteun door de inschrijver. 	
1.20.3	<p><u>Onderzoek samenstelling inschrijving</u> De aanbestedende dienst onderzoekt in overleg met de inschrijver de samenstelling van de verondersteld abnormaal lage inschrijving aan de hand van de ontvangen toelichtingen.</p>	
1.20.4	<p><u>Staatssteun</u> 1. Indien de aanbestedende dienst constateert dat een inschrijving abnormaal laag is omdat de inschrijver staatssteun heeft gekregen, kan de inschrijving op die grond worden afgewezen, indien de inschrijver desgevraagd niet binnen een door de aanbestedende dienst bepaalde voldoende lange termijn kan aantonen dat de betrokken steun niet in strijd met de artikelen 87 en 88 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is toegekend. 2. Wanneer de aanbestedende dienst een inschrijving afwijst omdat de inschrijver niet op tijd heeft aangetoond dat de staatssteun geoorloofd is, stelt hij de Commissie daarvan in kennis.</p>	

1.21	Gunningscriteria	
1.21.1	<p>Gunningscriteria</p> <p>De aanbestedende dienst gunt een overheidsopdracht of sluit een raamovereenkomst op grond van één van de volgende gunningscriteria:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. de uit het oogpunt van de aanbestedende dienst economisch meest voordelige inschrijving, of b. de laagste prijs. 	
1.21.2	<p>Subgunningscriteria bij criterium economisch meest voordelige inschrijving</p> <p>1. De aanbestedende dienst die het criterium economisch meest voordelige inschrijving hanteert, vult dit criterium nader in door subcriteria te benoemen die verband houden met het voorwerp van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst.</p> <p>2. Deze subcriteria kunnen in elk geval betreffen:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. de kwaliteit; b. de prijs; c. de technische waarde; d. de esthetische en functionele kenmerken; e. de milieukenmerken; f. de gebruikskosten; g. de rentabiliteit; h. de klantenservice en de technische bijstand; i. de datum van levering; j. de termijn voor levering of uitvoering. 	
1.21.3	<p>Weging van de subgunningscriteria</p> <p>1. De aanbestedende dienst specificeert in de aankondiging of in het beschrijvend document, het relatieve gewicht van elk van de door hem gekozen subcriteria voor de bepaling van de economisch meest voordelige inschrijving.</p> <p>2. Dit gewicht kan worden uitgedrukt door middel van een marge met een passend verschil tussen minimum en maximum.</p> <p>3. Indien volgens de aanbestedende dienst om aantoonbare redenen geen weging van subcriteria mogelijk is, vermeldt hij in de aankondiging van de overheidsopdracht of in het beschrijvend document de subcriteria in afnemende volgorde van belangrijkheid.</p>	
1.21.4	<p>Beoordeling</p> <p>De aanbestedende dienst die het criterium economisch meest voordelige inschrijving hanteert, beoordeelt de inschrijvingen aan de hand van de door hem gespecificeerde subcriteria, volgens de door hem overeenkomstig</p>	

	punt 1.21.3 bepaalde weging.	
1.22	Elektronische veiling	
1.22.1	<p><u>Mogelijkheid gebruik elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst kan de gunningsbeslissing vooraf laten gaan door een elektronische veiling, indien:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. hij dit heeft gemeld in de aankondiging; b. in het beschrijvend document de in punt 1.14.5 genoemde informatie heeft opgenomen; en c. de nauwkeurige specificaties voor de overheidsopdracht kunnen worden opgesteld. 	
1.22.2	<p><u>Voorwerp veiling</u> De elektronische veiling heeft betrekking op:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. indien de opdracht wordt gegund op basis van het gunningscriterium de laagste prijs: de prijs b. indien de opdracht wordt gegund op basis van het gunningscriterium de economisch meest voordelige inschrijving: de prijzen of de waarden van de elementen van de inschrijvingen zoals aangegeven in het beschrijvend document. 	
1.22.3	<p><u>Beoordeling inschrijvingen voorafgaand aan elektronische veiling</u> Alvorens over te gaan tot de elektronische veiling, verricht de aanbestedende dienst een eerste, volledige beoordeling van de inschrijvingen aan de hand van de eisen, de gunningscriteria en de weging daarvan, zoals die zijn vastgesteld.</p>	
1.22.4	<p><u>Uitnodiging voor elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst nodigt alle inschrijvers die een aan de eisen beantwoordende inschrijving hebben gedaan gelijktijdig langs elektronische weg uit om nieuwe prijzen of nieuwe waarden in te dienen.</p>	
1.22.5	<p><u>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling</u> De aanbestedende dienst vermeldt in uitnodiging voor de elektronische veiling alle relevante informatie voor de individuele verbinding met het gebruikte elektronische systeem en de datum en het tijdstip waarop de elektronische veiling aanvangt.</p>	
1.22.6	<p><u>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: resultaat beoordeling en formule</u> Indien de aanbestedende dienst voor de gunning het criterium van de economisch meest voordelige inschrijving hanteert, voegt hij bij de uitnodiging voor de elektronische veiling:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. het resultaat van de volledige beoordeling van de inschrijving van de betrokken inschrijver, en b. de wiskundige formule die tijdens de elektronische veiling de automatische herklasseringen naar gelang van de ingediende nieuwe prijzen of nieuwe waarden zal bepalen. 	

1.22.7	<p><u>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: formule</u></p> <p>1. In de wiskundige formule, bedoeld in punt 1.22.6, onder b, verwerkt de aanbestedende dienst het gewicht dat aan alle vastgestelde criteria wordt toegekend om de economisch meest voordelige inschrijving te bepalen. De aanbestedende dienst drukt eventuele marges vooraf in een bepaalde waarde uit.</p> <p>2. Indien de aanbestedende dienst varianten toestaat, verstrekt de aanbestedende dienst voor elke variant de afzonderlijke formule.</p>	
1.22.8	<p><u>Inhoud uitnodiging voor elektronische veiling: afsluiten veiling</u></p> <p>Wanneer de aanbestedende dienst besluit om de elektronische veiling overeenkomstig punt 1.22.12, onderdeel c, af te sluiten in combinatie met de regelingen, bedoeld in punt 1.22.12, onderdeel b, vermeldt hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling het tijdschema voor elk van de fasen van de veiling.</p>	
1.22.9	<p><u>Datum verzending uitnodiging voor elektronische veiling</u></p> <p>De aanbestedende dienst verstuurt de uitnodigingen voor een elektronische veiling uiterlijk twee werkdagen voor de aanvang van de veiling.</p>	
1.22.10	<p><u>Elektronische veiling in fasen</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan de elektronische veiling in verschillende fasen laten verlopen.</p>	
1.22.11	<p><u>Mededelingen tijdens elektronische veiling</u></p> <p>1. Tijdens alle fasen van de elektronische veiling deelt de aanbestedende dienst onverwijld aan alle inschrijvers ten minste de informatie mee die de inschrijvers de mogelijkheid biedt op elk moment hun respectieve klassering te kennen.</p> <p>2. De aanbestedende dienst kan ook andere informatie betreffende andere ingediende prijzen of waarden meedelen indien hij daarvan melding heeft gemaakt in het beschrijvend document.</p> <p>3. De aanbestedende dienst kan tevens op ieder ogenblik meedelen hoeveel inschrijvers aan de fase van de veiling deelnemen.</p> <p>4. De aanbestedende dienst deelt tijdens het verloop van de fasen van de elektronische veiling in geen geval de identiteit van de inschrijvers mee.</p>	
1.22.12	<p><u>Einde elektronische veiling</u></p> <p>De aanbestedende dienst kan de elektronische veiling sluiten:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. indien hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling een vooraf vastgestelde datum en een vooraf vastgesteld tijdstip voor de sluiting heeft aangegeven en dit tijdstip op die datum is bereikt; b. indien hij in de uitnodiging voor de elektronische veiling de termijn vermeldt die hij na ontvangst van de 	

	<p>laatste aanbieding in acht zal nemen alvorens de veiling te sluiten en hij na ontvangst van de laatste aanbieding binnen deze termijn geen nieuwe prijzen of nieuwe waarden meer ontvangt die beantwoorden aan de vereisten betreffende de minimumverschillen; of</p> <p>c. indien alle fasen van de veiling die in de uitnodiging voor de elektronische veiling zijn vermeld, afgehandeld zijn.</p>	
1.22.13	<p>Gunning na elektronische veiling Na de sluiting van de elektronische veiling gunt de aanbestedende dienst de overheidsopdracht op basis van de resultaten van de elektronische veiling.</p>	
1.23	Beslissingen van de aanbestedende dienst in de gunningsfase	
1.23.1	<p>Mededeling gunningsbeslissing De aanbestedende dienst deelt alle inschrijvers zo spoedig mogelijk en schriftelijk mede, welke beslissingen zijn genomen inzake het gunnen van een overheidsopdracht en het sluiten van een raamovereenkomst.</p>	
	Beëindiging van de procedure	
1.23.2	<p>Inhoud gunningsbeslissing: redenen beëindiging Indien de aanbestedende dienst heeft besloten een overheidsopdracht waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te gunnen of een raamovereenkomst waarvoor een aankondiging was gepubliceerd niet te sluiten en de procedure opnieuw te beginnen deelt hij de redenen daarvoor schriftelijk mee aan alle inschrijvers.</p>	
	Gunningsbeslissing	
1.23.3	<p>Verzending per fax of elektronische post 1. De mededeling van de gunningsbeslissing wordt in ieder geval per fax of elektronische post verzonden. 2. De mededeling bevat ten minste de gronden van de gunningsbeslissing.</p>	
1.23.4	<p>Inhoud gunningsbeslissing: redenen voor afwijzing 1. De aanbestedende dienst deelt iedere afgewezen inschrijver in de mededeling van de gunningsbeslissing het volgende mede:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. de redenen voor de afwijzing; b. de naam van de uitgekozen inschrijver of partijen bij de raamovereenkomst. <p>2. In de gevallen, bedoeld in punt 1.18.6 en 1.18.7 deelt de aanbestedende dienst de redenen mee voor zijn beslissing dat er geen gelijkwaardigheid voorhanden is of dat de werken, leveringen of diensten niet aan de functionele en prestatie-eisen voldoen.</p> <p>3. Indien de aanbestedende dienst bij de gunning scores heeft toegekend, stelt de aanbestedende dienst iedere</p>	

	<p>afgewezen inschrijver schriftelijk in kennis van</p> <ul style="list-style-type: none"> a. zijn eigen eindscore en de geanonimiseerde eindscores van de uitgekozen inschrijver of partijen bij de raamovereenkomst; b. zijn eigen scores op specifieke criteria en indien niet de maximale score is toegekend de reden waarom dit niet is gebeurd. 	
1.23.5	<p>Geen verstrekking gegevens</p> <p>De aanbestedende dienst deelt bepaalde gegevens niet mee aan de afgewezen inschrijvers, indien verstrekking van die gegevens:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; b. in strijd zou zijn met het openbaar belang; c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen. 	
1.23.6	<p>Beantwoording verzoek om nadere informatie</p> <p>De aanbestedende dienst antwoordt zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen tien dagen op een verzoek om nadere informatie door een inschrijver.</p>	
1.24	Sluiten overeenkomst	
1.24.1	<p>Geen aanvaarding als bedoeld in het BW</p> <p>De mededeling van de gunningsbeslissing houdt geen aanvaarding in, als bedoeld in artikel 6:217, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, van een aanbod van een inschrijver.</p>	
1.24.2	<p>Standstilltermijn</p> <p>1. De aanbestedende dienst gunt niet eerder de overheidsopdracht en sluit niet eerder de raamovereenkomst op basis van de gunningsbeslissing dan nadat een termijn van 15 dagen na verzending van de mededeling van die gunningsbeslissing is verstreken.</p> <p>2. Deze termijn begint te lopen indien de mededeling van de gunningsbeslissing voldoet aan punt 1.23.4 en is verzonden.</p>	
1.24.3	<p>Kortere standstilltermijn wegens dwingende spoed</p> <p>De aanbestedende dienst kan slechts van de termijn, genoemd in punt 1.24.2, afwijken, indien dit strikt noodzakelijk is wegens dwingende spoed als gevolg van gebeurtenissen die door de aanbestedende dienst niet konden worden voorzien en die niet aan de aanbestedende dienst te wijten zijn.</p>	

1.25	Proces-verbaal van opdrachtverlening	
1.25.1	<p>Inhoud proces-verbaal</p> <p>De aanbestedende dienst stelt over de gunning van de opdracht of het sluiten van de raamovereenkomst een proces-verbaal op, dat ten minste de volgende gegevens bevat:</p> <ol style="list-style-type: none"> de naam en het adres van de aanbestedende dienst; het voorwerp en de waarde van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst; de namen van de uitgekozen gegadigden met motivering van die keuze; de namen van de uitgesloten en afgewezen gegadigden met motivering van die uitsluiting of afwijzing; namen van de afgewezen inschrijvers met motivering van die afwijzing; de redenen voor de afwijzing van abnormaal laag bevonden inschrijvingen; de naam van de uitgekozen inschrijver en de motivering voor die keuze, en, indien bekend, het gedeelte van de overheidsopdracht of de raamovereenkomst dat de uitgekozen inschrijver voornemens is aan derden in onderaanneming te geven; in voorkomend geval de redenen waarom de aanbestedende dienst besloten heeft een overheidsopdracht niet te gunnen of een raamovereenkomst niet te sluiten, in voorkomend geval de redenen van dwingende spoed die een afwijking van de termijn, genoemd in punt 1.24.2, rechtvaardigen. 	
1.25.2	<p>Documentatie elektronische verloop aanbestedingsprocedure</p> <p>De aanbestedende dienst documenteert het verloop van de langs elektronische weg gevoerde aanbestedingsprocedures.</p>	
1.25.3	<p>Proces-verbaal op verzoek naar Commissie</p> <p>De aanbestedende zendt het proces-verbaal, of de hoofdpunten ervan, aan de Commissie op diens verzoek.</p>	
1.26	Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht	
1.26.1	<p>Bekendmaking van gegunde overheidsopdracht</p> <p>De aanbestedende dienst die een overheidsopdracht heeft gegund of een raamovereenkomst heeft gesloten:</p> <ol style="list-style-type: none"> publiceert de bekendmaking van de gegunde overheidsopdracht of gesloten raamovereenkomst uiterlijk 48 dagen na de gunning van de overheidsopdracht of de sluiting van de raamovereenkomst op de website www.tenderned.nl, en verzoekt TenderNed de bekendmaking ter publicatie aan de Commissie te zenden. 	
1.26.2	<p>Geen openbaarmaking</p> <p>De aanbestedende dienst maakt bepaalde gegevens betreffende de gunning niet bekend, indien openbaarmaking van die gegevens:</p>	

	<ul style="list-style-type: none"> a. in strijd zou zijn met enig wettelijk voorschrift; b. in strijd zou zijn met het openbaar belang; c. de rechtmatige commerciële belangen van ondernemers zou kunnen schaden; of d. afbreuk aan de eerlijke mededinging tussen ondernemers zou kunnen doen. 	
1.26.3	<p>Vorm bekendmaking</p> <p>De aanbestedende dienst gebruikt voor de bekendmaking het formulier volgens het model dat door de Commissie overeenkomstig de in artikel 77, tweede lid, van richtlijn nr. 2004/18/EG bedoelde procedure daartoe is vastgesteld.</p>	
1.26.4	<p>Inhoud bekendmaking</p> <p>De bekendmaking bevat ten minste alle informatie die volgens het formulier bedoeld in punt 1.26.3 in de bekendmaking wordt verlangd en alle overige door de aanbestedende dienst nuttig geachte inlichtingen.</p>	
1.26.5	<p>Bewijs van publicatie</p> <p>1. De aanbestedende dienst waarborgt dat hij de verzenddatum van de bekendmaking kan aantonen door middel van het door TenderNed toegezonden bewijs van verzending van de bekendmaking ter publicatie aan de Commissie.</p> <p>2. De bevestiging van de Commissie vormt het bewijs van publicatie van de verzonden informatie.</p>	
1.26.6	<p>Publicatie elders: inhoud</p> <p>Indien de bekendmaking elders dan op www.tenderned.nl wordt gepubliceerd, bevat deze aankondiging:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. geen andere informatie dan de informatie in de bekendmaking die TenderNed aan de Commissie heeft toegezonden, en b. de datum van toezending van de bekendmaking ter publicatie aan de Commissie. 	
1.26.7	<p>Publiceren pas na kennisgeving aan commissie</p> <p>Een bekendmaking wordt pas elders dan op www.tenderned.nl gepubliceerd, nadat TenderNed de bekendmaking ter publicatie aan de Commissie heeft gezonden.</p>	